

Vischnaunca Tujetsch
Gemeinde Tujetsch

RAPPORT DA GESTIUN E QUEN 2018

Cuntegn

4 Rapport annual

33 Quen dalla vischnaunca Tujetsch

33 Quen annual

48 Quen dalla circulaziun dils mieds finanzials

49 Bilanza

51 Statisticas

53 Annexa tier il quen

59 Quen dil Bogn Sedrun

60 Quen annual

62 Bilanza

63 Rapport dalla cumissiun da gestiun

64 Extract dil quen da Sedrun Mustér Turissem

64 Quen da Sedrun Mustér Turissem

66 Autoritads e cumissiuns communalas

67 Officials, funcziunaris e collaboraturs communalas

68 Differentas registraziuns ed informaziuns

Rapport da gestiun e quen 2018

Preziadas convischinas
Preziai convischins

Gl'onn 2018 ei stau in onn interessant per l'entira suprastanza dalla vischnaunca da Tujetsch. Nus havein astgau s'occupar cun pliras sfidas e novs projects. Nus dein in sguard anavos sils puncts impurtonts digl onn vargau.

Residenza Dulezi

Ils 8 da zercladur 2018 ha la badelada per la construcziun dalla Residenza Dulezi giu liug. La residenza da seniors cumpeggia en tut 18 habitaziuns. Tier la maioritad dallas habitaziuns settracta ei da talas ella grondezia da 2.5 e 3.5. Plinavon cumpeggia la residenza duas habitaziuns da 4.5. El plaunterren vegn construui in bistro. Ultra da quei vegn ina filiala dalla Banca Raiffeisen integrada el plaunterren. Ella garascha sutterrana stattan 13 parcadis a disposiziun per habitonts dalla residenza. La stad vargada han las empremas lavurs da construcziun entschiet. Sco emprem ei la garascha sutterrana vegnida baghegiada. Tochen la fin digl onn 2018 era la construcziun brutta dalla garascha sutterrana e dall'emprema alzada terminada. Tenor il plan actual duei la construcziun dalla residenza vegnir terminada silla fin da mars digl onn 2020.

Pendiculara Salins – Cuolm da Vi

Ils 16 da mars 2018 ha la radunonza communal concediu gl'emprest ella summa da frs. 2.5 milliuns ed ils differents dretgs per la construcziun dalla pendiculara Salins – Cuolm da Vi. Per Tujetsch ei la pendiculara ina nova purschida che augmenta l'attractivitat da nossa destinaziun. La pendiculara duei cunzun trer dapli hosps en nossa regiun, quei oravontut durant la stad. La primavera, cuort suenter che la neiv era ora, han las Pendicularas da Mustér entschiet cullas empremas lavurs da construcziun dalla pendiculara Salins – Cuolm da Vi. La fin digl onn 2018 stevan gia ils masts e la construcziun dalla staziun da partenza a Salins era per gronda part finida. L'entschatta 2019 ein aunc las davosas lavurs da construcziun vegnidas terminadas. L'extrada a miez possibilitescha als hosps da descender a Cungieri gest sper l'ustria ch'ei puspei vegnida aviarta dacuort. Aschia han ils hosps la pusseivladad da guder ina bubronda sco era ina spisa a Cungieri.

Promoziun dall'economia

Ils 14 da december 2018 ha la radunonza communal approbau la lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch. Quei ei stau in impurtont pass ella dretga direcziun. La lescha possibilitescha ad investurs, interpretiders ni personas privatas d'inoltrar tier la suprastanza communal damondas da susteniment per projects persistents. La suprastanza

examinescha silsuenter las damondas e pren ina decisiun sche talas san vegnir sustenidas e tgei prestaziuns che vegnan en damonda persuerter. Sco prestaziuns sa la suprastanza dar giu terren da baghegiar gratuitamein ni en dretg da baghegiar, conceder contribuziuns finanzialas ni emprests senza tscheins, procurar ladina-mein per las cundiziuns necessarias da rama ella planisaziun locala e regiunala ni per levgiaments fiscals. Las cumpetenzas da decider davart prestaziuns sedrezzan tenor igl uorden da cumpetenzas dalla constituziun communal. Las prestaziuns vegnan finanzadas ord in fond pil svilup economic.

Nova convegno cun Sedrun Mustér Turissem

Durant pliras sedutas communablas culla suprastanza communal da Mustér ei ina nova convegno da prestaziun cun Sedrun Mustér Turissem (SMT) vegnida elavurada gl'onn vargau. Quella ei entrada en vigur cull'entschatta da schaner 2019. Las suprastanzas han definau niev ella convegno che Sedrun Mustér Turissem surpren l'incarica da promover e sustener occurrenz en nossa destinaziun. Quei vul dir che SMT organisescha, accumpogna e finanziescha arranschaments. Damai che l'organisaziun turistica Sedrun Mustér Turissem ei uss responsabla per quella incumbensa, han las vischnauncas augmentau la contribuziun finanziaria. La contribuziun dallas vischnauncas secumpona ord duas posiziuns. D'ina vart vegnan 100% dallas entradas ord las taxas da turissem e da l'autra vart 70% dallas entradas ord las taxas da hosps assignadas a SMT. Las duas vischnauncas ein tenor la nova convegno responsablas pil manteniment dall'infrastructura turistica sco era per eventualas adattaziuns ni engrondaziuns da tala. Per tut ils ulteriurs pensums ei l'organisaziun Sedrun Mustér Turissem responsabla.

Nova lescha da burgheis

Ils 20 da zercladur 2014 ha il parlament federal approbau la revisiun totala davart la lescha federala dil dretg da burgheis svizzer. La lescha cumpeggia differentas adattaziuns che han giu per consequenza che la lescha cantunala dil dretg da burgheis ha medemamein stuiu vegnir suttamessa ad ina revisiun. En quei connex han era las leschas dil dretg da burgheis sin palancau communal stuiu vegnir adattadas tenor las novas stipulaziuns dalla lescha cantunala e federala.

La suprastanza communal ha dediciu da remplazzar il reglament existent entras ina lescha communal. Plinavon ha ella decidiu da sorprendere ils parameters minimals screts avon ella lescha cantunala ella nova lescha, quei per las personas svizras sco era per las personas jastras. Tenor la nova lescha communal sto ina persona jastra haver il domicil tschun onns en vischnaunca, da quei dus onns senza interrupziun avon l'inoltraziun dal-

Activitad politica

Autoritads communalas

Votaziuns all'urna

Igl onn 2018 han neginas votaziuns communalas giu liug en vischnaunca.

Radunonza da vischnaunca

Igl onn 2018 han duas radunonzas da vischnaunca giu liug.

Ils 16 da mars 2018 ha la radunonza da vischnaunca decidu cun 176 vuschs encunter 1 vusch (3 abstenziuns) da conceder in emprést da frs. 2.5 milliuns per la construcziun dalla pendiculara Salins-Cuolm da Vi allas Pendicularas Mustér SA. La radunonza communal ha plinavon concedu divers dretgs da traversar e plirs dretgs da construcziun sco era dus dretgs da baghegiar. La radunonza da vischnaunca ha medemamein decidu unanimamein d'approbar la lescha davart l'indemnizaziun dalla vischnaunca Tujetsch per sias prestaziuns en connex cul provediment d'electricitad.

Ils 14 da december 2018 ein il preventiv 2019 dil quen da gudogn e sperdita sco era dil quen d'investiziun dalla vischnaunca Tujetsch ed il preventiv 2019 dil quen da gudogn e sperdita pil Bogn Sedrun vegni approbai unanimamein. Plinavon ha la radunonza communal concedu unanimamein in credit d'impegn ella summa da frs. 700'000.00 per la via da maschina dil Tgom. Cun tscharna unanima ei vegniu decidu da schar il pei da taglia d'entrada e da facultad per igl onn 2019 sin 95% dalla taglia semplia dil cantun ed il pei da taglia sin schischom sin 1.5‰. Medemamein ha la radunonza communal approbau unanimamein la lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch ed approbau cun 30 vuschs encunter 1 vusch la lescha davart la recepziun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch. La lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch ei entrada en vigur cun 14 da december 2018 e la lescha da burgheis silla entschatta schaner 2019. Sper quellas tractandas ha la radunonza da vischnaunca approbau cun 21 vuschs encunter 7 vuschs (3 abstenziuns) la finanziaziun speciala ella summa da frs. 1'500'000.00 pil provediment d'aua (dumbraiders d'aua).

Cussegl da vischnaunca

Igl onn 2018 ha il cussegl da vischnaunca salvau siat sedutas. El ha decidu davart las suandontas fatschentas:

- Pendiculara Salins-Cuolm da Vi
- Remplazzament digl auto-cistiarna: concessiun d'in credit
- Saramentaziun dil niev commember dalla supra-stonza communal

la damonda da naturalisaziun. Las persunas svizras ston haver dus onns il domicil senza interrupziun en vischnaunca. Quels parameters minimals possibiliteschan naturalisaziuns pli efficientas ed eviteschan ulteriuras restricziuns. La radunonza communal ha approbau la nova lescha ils 14 da december 2018. La lescha ei entrada en vigur silla entschatta schaner 2019.

Credits – niev auto-cistiarna e restauraziun dalla baselgia s. Martin

Ils 14 da fevrer 2018 ha il cussegl da vischnaunca concedu in credit ella summa da frs. 120'712.50 pil niev auto-cistiarna ch'ils Pumpiers Sursassiala han acquistau. Totalmein ha quei vehichel custau frs. 450'000.00. Las vischnauncas da Mustér e Medel/Lucmagn sco era la segirada da baghetgs (GVG) ein era separticipai vid ils cuosts da quei vehichel. Quella cumpra ei stada necessaria, damai ch'il vehichel vegl ha stuiu vegnir remplazzau.

Ils 28 da zercladur 2018 ha il cussegl da vischnaunca concedu in credit en favur dalla restauraziun dalla baselgia s. Martin dalla Claustra a Mustér. Ina renovaziun totala dalla baselgia claustrala ei stada urgenta ed indispensabla. La davosa sanaziun totala dalla baselgia claustrala ha numnadamein giu liug avon rodond 100 onns. La fassada sid culs dus clutgers ei vegnida renovada la davosa gada igl onn 1954.

La Claustra da Mustér ha ina gronda impurtonza per la regiun ed ei lunsch entuorn bein enconuschenta. Ord quei motiv eisi fetg legreivel ch'ils gremis politics dalla vischnaunca Tujetsch han susteniu la renovaziun dalla baselgia s. Martin cun ina contribuziun da frs. 100'000.00.

Finanzas

La situaziun finanziaria dalla vischnaunca ei dapresent sufficienta. Il quen 2018 siara cun in cashflow da frs. 2'163'582.00. Quei cashflow ei seresultaus ord respargns considerabels da tuttas partiziuns e muort pli bia entradas tier las taglias communalas, tier ils recavs specials e tier ils tscheins d'aua sco era pervia d'ulteriuras influenzas finanzialas. Ils deivets a miez e liung termin muntan per la fin digl onn 2018 a frs. 5 milliuns.

Beinsavend che la sanaziun dil Bogn Sedrun stat avon porta, eisi impurtont da haver in bien egl sillas finanzas. La situaziun finanziaria ei actualmein sufficienta. Impurtont ei dad examinar egl avegnir tuttas investiziuns da rudien e giudicar sche la vischnaunca sa supportar talas sco era ils cuosts annuals che seresultan ordlunder.

Administraziun e finanzas

- Rendaquens 2017
- Contribuziun per la restauraziun dalla Clastra da Mustér
- Lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch
- Elecziun dil biro dil cussegl da vischnaunca
- Rapport davart l'adattaziun dalla bilanza tenor il sistem da contabilitad HRM 2
- Approbaziun dalla finanziaziun speciala pil provediment d'aua
- Preventiv 2019
- Aboliziun dil regulativ per il menaschi finanziel dalla vischnaunca Tujetsch
- Lescha davart la recepziun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch

Suprastonza communal

La suprastonza communal ha salvau 27 sedutas durant igl onn 2018.

Direcziun communal

La direcziun communal ha salvau 12 sedutas durant igl onn 2018.

Conclusiun

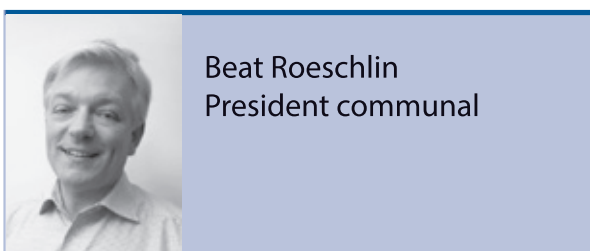
El rapport da gestiun e quen 2018 vegnan ils differents departaments ad informar sin las proximas paginas sur dil curriu e passau. Lu suondan il quen annual 2018, la survesta dallas autoritads communalas, informaziuns interessantas da nossa populaziun e differents statisticas.

Concludend engraziein nus per tut il sustegn, per la confidenza ed il ferm engaschi da mintga vart sinaquei che nossa vischnaunca sappi funcziunar. In grond laud e renconuschientscha meretan nos collaboraturs per lur impurtant engaschament, per lur loialitad e fidanza envers il patrun – la vischnaunca.

Sedrun, avrel 2019

Beat Roeschlin, president communal

Simon Collenberg, menader center communal

Beat Roeschlin
President communal

Administraziun communal

Sper las lavurs ordinarias ei l'administraziun communal stada fatschentada gl'onn 2018 cull'introducziun dalla nova homepage. Suentar entgins onns ha la suprastonza decidiu da crear ina nova pagina che corrisponda als basegns dad oz. La nova pagina porscha plirs novs survetschs digitals sco per exempel l'empustaziun da lenna da brisch ni da patentas per encurir aur e cristallas. Era graficamein ademplescha ella ils criteris giavischai.

Suentar che l'administraziun communal ha introduciu il niev model da quen MAC 2 (HRM 2) el connex cul preventiv 2018, han aunc ulteriuras lavurs stuiu vegnir fatgas. Denter auter ei l'entira facultad administrativa e facultad finanziaria vegnida valetada tenor ils principis dil MAC 2; aschia per exempel era tuttas parcellas dalla vischnaunca ed ils baghetgs. Suentar la nova valetaziun ei ina nova bilanza d'avertura sersultada. Quella ei vegnida presentada ils 29 d'uost 2018 al cussegl da vischnaunca ensemen cul rapport davart l'adattaziun dalla bilanza.

L'administraziun communal metta gronda peisa silla scolaziun dil persunal. Cheutras vul ella garantir survetschs da buna qualitat. La collaboratura Petra Furrer ha terminau cun success la scolaziun sco referendaria da finanzas.

Cun grond success ha era Irina Andreoli finiu igl emprendissadi mercantil la fin fenadur 2018. Silsuentar ha ella entschiet culla maturitad professiunala tier la Scuola per economia a Cuera (Wirtschaftsschule KV Chur).

Il team dall'administraziun giavischa ad ella per sia veta professiunala e privat tut bien pigl avegnir.

L'entschatta uost ha Riana Deragisch entschiet gl'emprendissadi mercantil tier l'administrasiun communal. Ella absolve igl emprendissadi cun la maturitad professiunala.

Archiv communal

In archiv ei buca semplamein ina deponia da pupi, dad actas ni da cudischs ch'ins sa schar svanir in di. Bien, bia caussas ston bandunar in di igl archiv per schar plaz agl essenzial. Igl essenzial cuntegn veta - la veta d'ina vischnaunca duront tschentanners e decennis. Ina part dalla carstgaunadad sa quei fascinar, l'autra part ha insumma negin interess da tals documents. Mo quei ei gie aschia sin tuts secturs dalla veta e duei buca stermentar quels che s'engaschan per la conservaziun e tgira da scartiras e documents vegls!

Las actas da taglia han ils davos onns priu en ina gronda part dil plaz digl archiv. Damai che tut quell'actas vegnan ussa digitalisadas peglia quei ina fin. D'ina vart dat ei dapli plaz per las ulteriuras actas e da l'autra vart vegn igl archivar levgiaus d'ina stentusa lavur da sortir ed archivar las actas da taglia en ver 50 scatlas. Las actas neu dall'administrasiun ein ils davos onns da minimala carschen, quei ein oravantut ils quens e las quittanzas dil menaschi dalla vischnaunca.

La pli legrevla carschen ed era la pli impurtanta per la cultura tuatschina ei la carschen ella part 21 (Cultura). Biar vischinas e numerus vischins han danovamein svidau lur truchets e pults e surdau bein enqual scazi agl archiv da vischnaunca. Buca mo actas, era films e fotografias ein vegnidadas surdadas agl archivar. Nies arcun vegn aschia adabien a tuts e perquei in engraziament el num dil generalester als furniturs dad archivalias ed autras preziasadads agl archiv communal.

Amplificar la retscha da cudischs ni la documentaziun dalla vischnaunca ei l'obligaziun digl archivar. Quella sto ver cuntinuaziun. Cheu suondan las ovras novas digl onn 2018 che han cumpletau la retscha da cudischs documentars ed auters: *Uniun fallun e cascha-*

ria Disla/Mustér Cronica; Lothar Bearth/Felici Deflorin 2015; *Die NEAT* Ökologische, wirtschaftliche und soziale Auswirkungen der Grossbaustelle in Sedrun Prisma 2017; *Nies Luven 1980* Ils da Luven raquentan da lur vitg 1980 Vischnaunca Luven; *Chor Baselgia Segnas 100 onns Chor Baselgia Segnas Sin viadi tras in tschentanner 1917 – 2017* Ediziun: Chor Baselgia Segnas 2017 *Die altehrwürdige Sprache der Söldner und Bauern – Die Veredelung des Bündnerromanischen bei Joseph Planta (1744-1827)* Michele Badilatti 2017; *Weissbuch Für den Bündner Tourismus Tourismusrat Graubünden 2017*; *Das Jahr ohne Sommer Die Hungerkrise 1816/17 im mittleren Alpenraum* Fabian Frommelt/Florian Hitz/Michael Kasper/Christof Thöny (Hrsg.) Universitätsverlag Wagner 2017; *Warum bin ich Mitglied eines Dorfvereins?* Lavur da matura da Maria Jacomet, Sedrun 2017; *Anatomie einer Revolte* Adolf Collenberg Verlag Bündner Monatsblatt Cuera 2018; *Da temps vargai La historia da Surcasti/Suraua* Simon Derungs 2017; *Ils/die Orliks sur Sep Fidel Sievi*, Glion 2017

Cun la pagina d'internet www.archiv-communal.ch haveis vus ina buna investa egl archiv da vischnaunca. Vus veseis il register dallas actas, dils cudischs e da tut auter che sesanfla egl archiv en Tgèsa communal a Sedrun. Alla fin igl usitau clom a vus preziasas vischinas e vischins: Buca sdermenei documents, fotografias e scartiras da valeta cultur-historica. Igl archiv communal pren bugen encunter quels documents. Leu anflan ellas il liug adattau per viver vinavon e survir als descendents sco documents da perdetga dil viver e luvrar ella val. Bien engraziament persunter!

Elavuraziun d'ina lescha per la promoziun dall'economia

Gl'onn 2018 essan nus sefatschentai denter auter culla elavuraziun d'ina lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch. Enteifer biaras sedutas havein nus redigiu ina lescha che ademplescha ils basegns dalla vischnaunca. La finamira principala dalla lescha munta che la vischnaunca sa promover l'economia ed era il turissem cun contribuir differentas prestaziuns en favur da projects persistents. Ils davos onns ha la vischnaunca adina puspei susteniu projects cun emprests, contribuziuns finanzialas ni cun autras prestaziuns. Quei ei denton buca succediu sin fundament d'ina lescha. Consequentamein muncava ina basa legala per quella promoziun. Quei ei stau in ulteriur motiv e neraz uras - sper l'intenziun da promover l'economia da redeger ina tala lescha.

Il cussegl da vischnaunca ha approbau la lescha a caschun dalla seduta dils 29 d'ost 2018 e la radunanza communal ils 14 da december 2018. Uss dispona la vischnaunca d'ina basa legala per conceder certas contribuziuns ni prestaziuns en favur da projects per-

sistents. La promoziun sa cumpigliar differents secturs dil turissem sco loschament, denton era il commerci ni l'industria, pia secturs buca directamein cun in ligiom turistic. Menaschis existents en difficultads finanzialas astgan buca vegnir sustenì; correspundentamein vegn desistiu sin mesiras per mantener tals affars. Ils projects ston esser economicamein supportabels. Contribuziuns ed emprests vegnan concedi unicamein ed ein in supplement tier la finanziaziun dils projects. Entras quei agid finanziar duei la realisaziun dils projects vegnir levgiada. Suenther ston ils projects denton sefinanziar sesez, las entradas ston cuvierer las expensas. La promoziun d'occurrentas ei buca ina cumponenta dalla lescha. Culla nova lescha sa la vischnaunca sustener novas interpresas che secasan a Sedrun ni interpretiders ch'engrondeschan lur fatschentas. Ils projects san per exempel preveder la produenziun d'in niev product ni d'in niev survetsch. Decisiv ei che l'idea dil project seigi buca enzatgei da mintgadi, mobein unica ed innovativa.

La suprazionza communal spera che investurs, interpresas, denton era glied indigena inoltreschien damondas da susteniment per lur projects sin fundament dalla lescha. Pertgei mo cheutras sa la vischnaunca segidar sin ina moda migeivla da promover l'economia en nossa val.

Finanzas

Quen current

Il quen current siara cun expensas totalas da frs. 12'666'837.69 ed entradas totalas da frs. 13'069'801.10. Aschia sersulta in surpli d'entradas da frs. 402'963.41. Il quen cuntegn deducziuns totalas dalla facultad administrativa egl import da frs. 412'674.74.

Risguardond tut ils suranumni fatgs munta il cashflow (gudogn avon las deducziuns dil quen current) a total frs. 2'163'582.04.

Quen d'investiziun

Il quen d'investiziun dalla facultad administrativa cuntegn expensas per investiziuns egl import da frs. 1'442'218.31 ed entradas da subvenziuns e contribuziuns da frs. 558'591.07, aschia ch'ei sersulta investiziuns nettas da frs. 883'627.24.

Preventiv 2018

Il preventiv prevedeva expensas da frs. 11'415'580.00 ed entradas da frs. 11'558'100.00. Aschia sersultava in surpli d'entradas da frs. 142'520.00.

Il quen d'investiziun era calculaus cun expensas bruttas da frs. 4'349'050.00. Havend risguardau las contri-

buziuns e subvenziuns da frs. 826'000.00 sersultavan investiziuns nettas da frs. 3'523'050.00.

Il gudogn avon las deducziuns (cashflow) muntava a frs. 442'900.00. Suenther haver risguardau las investiziuns nettas sersultava in deficit da finanziaziun da frs. 3'080'150.00.

Explicaziuns detagliadas tier il quen 2018 e la situaziun finanziaria

Quen 2018

Il rendaquen 2018 muossa in cashflow ella summa da frs. 2'163'582.04. El preventiv era tal calculaus cun ina summa da frs. 442'900.00. Il cashflow positiv ei sersultaus ord respargns considerabels da tuttas partiziuns. Plinavon han era igl Uffeci forestal ed il menaschi tecnic contribuì a quei bien resultat. Ultra da quei han era pli bia entradas tier las taglias communalas e taglias specialas (+335'000.00), pli aultas entradas ord il tscheins d'aua (+frs. 250'000.00), pli aultas amortisaziuns, midadas positivas entras las finanziaziuns specialas e pli aultas contribuziuns da tiarzas personas contribuì a quei bien resultat.

Il quen d'investiziun 2018 muossa in saldo da frs. 883'627.00 visavi las investiziuns nettas da frs. 3'523'050.00 previdas el preventiv. Las investiziuns restontas (frs. 2'639'423.00) crodan egl onn 2019.

Tenor la calculaziun actuala sersulta ina facultad netta da frs. 6'306'711.12. Quella facultad ei per frs. 1.396 miu. pli aulta che previu. Sch'ins risguarda denton tier la facultad netta da frs. 6.306 miu. las investiziuns da frs. 2.639 miu. ch'ei vegnidas spustadas sigl onn 2019, sersulta ina summa pli bassa, numnadamein ina facultad netta ella summa da frs. 3.667 miu. Analog a quella nova calculaziun che risguarda tuts fatgs, sesminuescha la facultad finanziaria da frs. 14.083 miu. sin frs. 10.41 miu.

Il grad d'atgna finanziaziun da 244.85% risguarda buca las investiziuns spustadas sigl onn 2019. Sch'ins risguarda las investiziuns spustadas, munta il grad d'atgna finanziaziun a 61.41%. Consequentamein cuvieria il cashflow sulettamein 61.41% dallas investiziuns lantschadas igl onn 2018.

Situaziun finanziaria – ina egliada egl avegnir

Pigl onn 2019 ein investiziuns nettas da frs. 3.0 miu. planisadas. Pils proxims 4 onns (2020-2023) vegnan las investiziuns totalas schazegiadas sin frs. 14.6 miu. Quella summa cumpeggia la sanaziun dil bogn cuvretg sco era projects ed investiziuns ella infrastruttura da basa. Sch'ins risguarda denton las investiziuns spustadas sigl onn 2019 ella summa da frs. 2.6 miu. e las investiziuns nettas digl onn 2019 da frs. 3.0 miu. sersulta pils

proxims tschun onns ina summa totala d'investiziuns da rodund frs. 20.2 miu. Priu il cass ch'il cashflow resta sin rodund frs. 2.0 miu ils proxims onns, s'erisulta in deficit da finanziaziun (sutcuvida dallas investiziuns) ella summa da frs. 10.2 miu. el spazi da quels tschun onns. Schai la media annuala dil cashflow sut quella supposiziun ordvart optimistica da frs. 2 miu. per onn, lu s'augmenta il deficit da finanziaziun correspudentamein. Restituziuns dalla finanziaziun jastra ein buca pusseivlas ils proxims onns, perquei che las investiziuns pre-

vidas survargan mintga onn il cashflow. Consequenta-mein s'erisulta ina gronda debitaziun per la vischnaunca, damai che tala sto prender si capital jester per la finanziaziun dallas investiziuns e sa buca pagar anavos tal. Detg cun auters plaids - il svilup dil grad d'atgna finanziaziun fa ina paupra pareta.

Dapli indicaziuns davart la situaziun finanziaria dalla vischnaunca Tujetsch e las prognosas ein veseivlas silla tabella cheusut.

indicaziuns ella tabella en frs.							
Cefras indicativas	Rendaquen 2018	Preventiv 2019	Prognosa 2020	Prognosa 2021	Prognosa 2022	Prognosa 2023	2019-2023 (cumulativ)
			scenari positiv	scenari positiv	scenari positiv	scenari positiv	scenari positiv
Cashflow	2'163'582.00	2'000'000.00	2'000'000.00	2'000'000.00	2'000'000.00	2'000'000.00	10'000'000.00
- Investiziuns nettas	-883'627.00	-5'642'273.00	-7'400'000.00	-2'400'000.00	-2'400'000.00	-2'400'000.00	-20'242'273.00
surcuvida /sutcuvida tier investiziuns	1'279'955.00	-3'642'273.00	-5'400'000.00	-400'000.00	-400'000.00	-400'000.00	-10'242'273.00
- facultad finanziaria	14'082'683.00	11'815'410.00	11'440'410.00	11'315'410.00	11'190'410.00	11'065'410.00	
- capital jester	-7'775'972.00	-9'642'072.00	-14'667'072.00	-14'942'072.00	-15'217'072.00	-15'492'072.00	
facultad netta alla fin digl onn	6'306'711.00	2'173'338.00	-2'851'662.00	-3'626'662.00	-4'026'662.00	-4'426'662.00	-4'426'662.00
deivets a liung termin	-5'000'000.00	-6'500'000.00	-11'500'000.00	-11'800'000.00	-12'100'000.00	-12'400'000.00	-12'400'000.00
Grad d'atgna finanziaziun	244.85%	35.45%	27.03%	83.33%	83.33%	83.33%	49.40%

Las investiziuns procuran el futur per grondas grevezias finanzialas. Il quen dalla vischnaunca vegn a mussar ora ina debitaziun permanenta. Las investiziuns han per consequenza ch'ils cuosts annuals s'augmentan per minimalmein 10% dalla summa d'investiziun. Quellas expensas secumponan ord las deducziuns, ils cuosts per las finanziaziuns ed ils cuosts da manteniment. Gl'augment dils cuosts ei veseivels el quen da gudogn e sperdita. Quei augment da cuosts ha puspei per consequenza ch'il cashflow sesminuescha.

La vischnaunca ha duas opziuns per mitschar d'ina debitaziun netta ch'ei zun critica:

1. Augmentar las entradas e spargnar cuosts cun examinar minuziusamein las structuradas dil menaschi dalla vischnaunca.
2. Reducir las investiziuns.

Facit pigl avegnir

Egl avegnir eisi impurtont dad examinar da rudien ils projects e gudicar tgei consequenzas finanzialas che tals han per la vischnaunca. La vischnaunca sa buca selubir da realisar mintga project. Igl ei impurtont da metter las dretgas prioritads tier l'elecziun e la realisaziun dils projects. La supportabladad finanziaria dalla vischnaunca ei numnadamein restrenschiada. Oravontut projects che caschunan considerabels cuosts annuals ein egl avegnir buca supportabels per la vischnaunca. Plinavon eisi da gronda impurtonza da tener ina buna disciplina tier las expensas sco era da far respargns nua che quei ei pusseivel.

Lag da Claus

Baghegiar, forestalesser ed ambient

Guido Monn
Gerau

Baghegiar

Midadas da persunal

Cun la fin digl onn 2018 ha Monika Bearth terminau siu engaschi tier la vischnaunca. Ils davos onns ei ella stada responsabla per la decoraziun da fluras els vitgs ed uclauns. Sco hortulana da professiun ha ella exequiu quella incarica a moda professiunala e cun gronda premura. La suprastanza communal engrazia ad ella per la lavur prestada e giavischa pil futur mo il bien.

Situaziun da baghegiar

Igl onn 2018 ei l'activitad da construcziun ella Val Tujetsch seconcentrada fermamein sin la cuntinua-ziun e terminaziun dils gronds projects turistics. La pendiculara Salins-Cuolm da Vi sco era la construcziun dalla telecabina silla Vagliauna han ligiau ina pulita part dalla capacitad dallas firmas da construcziun involvadas. Medemamein ha giu liug ils 8 da zercladur 2018 l'emprema badelada per la construcziun dalla

residenza da seniors cun in volumen total da baghegiar da ca. frs. 11.4 miu. Ultra da quellas grondas investiziuns ei era vegniu construïu ina nova casa d'ina famiglia e persunas privatas han exequiu differentas grondas renovaziuns vid lur habitadis. Ina activitad che para da vegnir empau en moda ils davos onns ei la midada da clavaus en habitaziuns. Igl onn vargau ei quei succediu en dus loghens. Sin fundament da quella situaziun e per risguardar il principi ch'il maun public dueigi s'adattar alla fiera ed exequir sias investiziuns per part silmeins en temps cun pli pintga activitad da baghegiar, ein ils responsabels sedecidi da referier investiziuns previdas dalla vischnaunca ella summa da ca. frs. 1 milliun sigl onn 2019.

Per tractar tut las fatschentas da baghegiar ei la cumisiun da baghegiar s'entupada a 17 sesidas. En tut ei vegniu inoltrau 68 damondas e 47 annunzias da baghegiar.

Scola Sedrun

La scola da Sedrun ei vegnida baghegiada igl onn 1962. Era sche quei edifeci contonscha gleiti la vegliadetgna da 60 onns, fa el aunc adina ina biala paretta entras la cumposiziun dils differentes baghetgs che sedrezzan agl ur tenor il plaz da pausa giusut scola. Per mantener la scola en in bien stan, vala ei era cheu da far las investiziuns e lavurs da manteniment necessarias. Igl onn vargau ei la pégna ch'era dapi igl onn 1984 en funcziun,

Staziun da partenza dalla pendiculara Salins-Cuolm da Vi

vegnida remplazzada. Quella duvrava ils onns vargai annualmein rodund 50'000 liters ieli per scaldar tuttas localitads. Entras la sanaziun dalla Via Dulezi igl onn 2017 ha l'energia alpina fatg las preparativas per colligiar la casa da scola cun la reit d'energia. Uonn ein las installaziuns internas el baghetg succedidas. Il niev sistem da scaldar ha dau la pusseivladad da far la midada naven dall'energia fossila sin l'energia regenerabla. La nova tecnica d'installaziun ed il niev pilotadi possibilteschans d'optimar la regulaziun dalla temperatura dils differents raiuns ella casa da scola ed aschia spargnar energia.

Sper quella gronda investiziun ein era ulteriuras lavurs da manteniment vid il baghetg ed il contuorn dalla scola succedidas. Denter auter ha il pedel Andreas Deflorin refrestgentau la sala d'entrada cun nova color e novs bauns.

Manteniment general dallas vias e sendas

Sco menziunau all'entschatta ei la Via Strem in da quels projects ch'ei vegnius spustaus sigl onn 2019. Entginas lavurs ein denton tuttina vegnidas exequidas. Aschia ei la cuvrida ella Via Parvechel vegnida sanada. En quei connex han ins era gest saviu adattar punctualmein la ladezia dalla via.

A Rueras ei la secunda etappa dalla Senda Crestas vegnida exequida. En quei connex eisi vegniu installau ina nova lingia da canalisaziun ed ina nova illuminaziun.

A Camischolas ei la senda naven dalla Via Cantunala si Camischolas-Sura vegnida sanada. Sper la nova cuvrida ei era vegniu montau in tschabergal.

A Sedrun ha il cantun sanau la Via Cavorgia suenter la terminaziun dallas lavurs digl Alptransit. En quei connex ha la vischnaunca cumpletu l'illuminaziun cun treis ulteriuras cazzolas.

En differents loghens ella val eisi vegniu fatg migliuraziuns vid las vias existentas. Plinavon ein era las lavurs vid la Via Gionda vegnidas terminadas.

Via d'access e parcadis halla plurivalenta

La via d'access sut la via communal ei ina part dil concept d'areal. Cun la construcziun dalla halla plurivalenta eis ei stau indispensabel da migliurar igl access per tut ils involvai. Il traffic da quella via vegn a crescer massivamein cun la finiziun dallas lavurs dalla residenza e la piazza da sport. En quei connex eisi vegniu creau rodund 38 parcadis sper la halla plurivalenta e sut canzlia. Medemamein han ins saviu integrar dus parcadis d'autocar ed in per car annex. Oravontut ei la via d'access vegnida adattada allas normas dil traffic public. Cun la nova entrada dalla via cantunala han ins saviu migliurar la pendenza ed il radius d'entrada. Las lavurs vegnan a cuzzar entochen miez igl onn 2019.

Cun la ventschida da tuttas lavurs entuorn il quartier Dulezi, obtegn la vischnaunca in modern center el vitg cun 38 parcadis per autos da personas e dus parcadis d'autocar. Quel ademplescha igl access dalla halla sport e cultura sco era ils ulteriurs basegns per ina vischnaunca turistica. Ils cuosts totals ein calculai cun frs. 495'000.00. La sanaziun dalla via cantunala cun la punt dil Drun entras igl Uffeci da construcziun aulta era previda igl onn 2019, ei denton uss vegnida spustada sigl onn 2020.

Planisaziun dil territori

Il 20 da mars 2018 ha la Regenza Grischuna relaschau l'adattaziun dil plan directiv «habitadi» ed ella sessiun d'atun ha il Cussegl Grond priu il conclus necessari davart l'adattaziun dalla lescha da planisaziun dil territori. Quellas decisiuns han per consequenza che 68 da 108 vischnauncas el cantun Grischun ston reducir las zonas da baghegiar al diever prognosticau tenor il svilup demographic ed economic dils proxims 15 onns. La vischnaunca da Tujetsch sto era redimensiunar las zonas da baghegiar al basegns previsibel.

Ina ulteriura finamira da quellas decisiuns pertucca directamein la cumparsa ed il funcziunar da nos vitgs. En in maletg empalont davart il spazi communal eisi da definir co nos vitgs duein sesviluppar en lur cocs e co ins sa tener quen dallas atgnadads specificas da mintga liug. La finamira ei da mantener ina aulta qualitat dils habitadis e d'organisar il traffic aschia che quel drova pauc spazi e caschuna buca grondas emissiuns. Per quellas midadas han las vischnauncas tschun onns peda ed ils responsabels vegnan ad esser occupai fermamein cun quels projects durant quei temps.

Concept da parcar

Il traffic individual pren adina tier ed aschia s'augmenta il basegns per novs parcadis cuntinuadamein. La lescha da baghegiar pretenda che mintga possessur d'ina habitaziun hagi in agen parcadi. Ellas zonas dil vitg ei quei fetg savens buca pusseivel da realisar. La problematica vegn el futur a daventar aunc pli gronda muort la mida da d'intent dils clavaus en habitaziuns. La vischnaunca ei ord quei motiv actualmein vidlunder d'elavurar in concept che duei definir, co sliar il problem da parcar els loghens precars.

*Lavurs da construcziun
vid la residenza da seniors*

Garascha sutterrana dalla residenza da seniors Dulezi

La construcziun dalla garascha sutterrana ei ina cumpart dalla casa da seniors e cumpeglia medemamein igl access cun il contuorn denter la casa communal e la residenza. Ils parcadis denter la Banca cantunala Grischuna e la residenza vegnan engrondi ed aschia resta la summa da parcadis pli u meins sco tochen dacheu. La plipart dallas lavurs ein gia terminadas. La garascha ha plaz per 13 autos da personas, da quels setracta ei da 4 parcadis per impedi. L'investiziun totala munta a rodond frs. 2'130'000.00.

Ambient

Serenera Prau Cumin

Igl onn vargau ein las lavurs ordinarias per il manteniment dalla serenera vegnidada exequidas. Ultra da quei era ei previu el preventiv da construir in fussal da plievgia. Quei ei era ina investiziun ch'ei vegnida spustada ord ils motivs gia menziunai. A partir dil matg entschiva quella construcziun. Il project fussal da plievgia che preveda medemamein il remplazzament dallas duas garaschas ei calculaus cun ina summa totala da frs. 505'800.00.

Forestalessers

Persunal

Il menaschi tecnic ha saviu occupar duront ils meins da stad 10 luvvers che han prestau varga 18'000 uras da lavur productiva e quei a priori ellas suandontas spartas:

- raccolta da lenna
- ovrar da protecziun
- mesiras da recumpensaziun AlpTransit
- manteniment vias d'uaul, vias da migliuraziun e da quartier
- infrastruttura turistica
- halla plurivalenta

Cun l'entschatta fenadur ha Tobias Schuster, sesents a Mustér, entschiet sia lavur en nies menaschi tecnic. Duront ils dus davos onns ha el absolviu igl emprendissadi da bostger tier la vischnaunca da Mustér. Signur Schuster surpren il post da maschinist dil tractur cun carr da lenna suenter che Pio Hendry ha surpriu internamein la piazza da pedel dalla nova halla plurivalenta, la preparaziun dil glatsch ed il manteniment dalla piazza da ballapei.

La fin d'october ha il capo-bostger Peter Jemmi bandunau nies menaschi suenter nov onns. El ha obteniu ina nova piazza da lavur tier il menaschi forestal a Sagogn/Laax. Ad el engraziein nus cordialmein per tut il prestau e giavischin vinavon bia plascher e cuntentientscha en sia nova piazza.

Raccolta da lenna / utilisaziuns sfurzadas

Las empremas lavurs selviculturalas ein vegnidas exequidas la fin da fevrer egl uaul da schurmetg da Camihut sur la lingia dalla Viafier Matterhorn Gotthard. En ina surfatscha cun biala regiuvinaziun ein ils pégnis vegls e brahs vegni pinai per evitar che tals sederschien nuncontrollau en consequenza da neiv e vent e donnegeschien igl uaul giuven. Igl ei vegniu pinau en tut 350m³ lenna.

La lenna ei vegnida transportada a val cul helicopter. El decuors dalla primavera ha l'Uniun da pescadurs mess la roma en migliacs per aschia promover la regiuvinaziun ellas novas largias suleglivas.

Il bau-scorsa appreziescha aultas temperaturas e periodas schetgas. La stad vargada ei stada schetga e caulda, quei che ha puspei procurau per dabia lenna donnegiada entras il bau-scorsa. Enviers igl onn vargau ei la situaziun secalmada empau. Tonaton ha stuiu vegnir pinau en nos uauls dalla vart dretga 1900 m³ lenna pervia dil bau-scorsa. Entras pinar ils pégnis taccai dil bau-scorsa vegn sespruau d'impedir che la populaziun s'augmenta explosivamein. Cun runar la lenna aschi spert sco pus-

seivel ord igl uaul e silsuenter scursar ella, vegn destruiu il nutriment e liug da svilup dil bau-scorsa.

Peter Jemmi, Silvan Cathomen e Cla-Ursin Nufer egl uaul da Carmihut

Survesta dils donns d'uaul entras il bau scorsa dils davos onns

2014	1'168 m ³
2015	216 m ³
2016	1'640 m ³
2017	3'319 m ³
2018	2'092 m ³

Malgrad igl ault diember da lenna donnegiada ha la gruppa forestala saviu realisar in tagl lenna ordinari egl uaul da Cavorgia. Duront il meins d'october ei la lenna vegnida pinada e silsuenter runada ord igl uaul cun nossa suga. Tals tagls da lenna ein vegni alla cuorta ils davos onns tier nus, s'audan denton tier las lavurs las pli apprezzadas da nos bostgers e luvvers d'uaul.

Transport da lenna cun suga egl uaul Cavorgia

Projects forestals

Remplazzament dallas lavineras da betun Scharinas

Duront ils meins da stad ei la secunda etappa da quei project vegnida realisada. Sco igl onn vargau ha la grupp forestala era spazzau uonn lavineras da betun ella lunghezia da 220 meters. La firma da baghegiar Bianchi SA da Sursaissa ha silsunter construiu lavineras permanentas da metal ella lunghezia da 180 meters. Cun quella etappa ein las lavurs vid las lavineras permanentas da metal terminadas. Naven digl onn proxim vegn construiu lavineras da lenn e silsunter plantau.

Indrez d'alarm da lavinas Pulanera/Milà

Igl atun ei gl'indrez d'alarm da lavinas per la Pulanera e la Val Milà vegnius prius en funcziun. Aschigleiti ch'ils apparats da radar, geofons e la suga da dedecziun installai el territori dalla Pulanera e Val Milà constateschan moviments da lavinas vegnan la lingia dalla viafier sco era la via cantunala serradas entras ils signals a Dieni e Rueras. Ils cuosts occurri per quei project muntan a frs. 465'837.00. La repartiziun dils cuosts vesa ora sco suonda:

Confederaziun e cantun	frs. 349'378.00
Viafier Matterhorn Gotthard:	frs. 55'900.00
Uffeci da construcziun bassa:	frs. 37'267.00
Vischnaunca Tujetsch	frs. 23'291.00

Signal da lavinas
a Rueras

Sanaziun dallas vias d'uaul

El rom d'in project forestal ei la via d'uaul che meina da Plaun dil Lai (vischinonza dall'Axpo) entochen ella Val Vallatscha vegnida migliurada. En differents loghens ein remeduras vid il catram stadas necessarias. Sin il tschancun da Plaun Miez entochen ella Val Vallatscha ei la cuvrida da glera vegnida sanada cumpleinamein. Ils cuosts totals per quella lavur muntan a frs. 78'900.00. Il cantun surpren 70% dils cuosts totals.

Via d'uaul Surrein - miglioramento dil catram

Ils 14 da mars ha ina bova da varga 1'100m³ material cuvretg la Via d'uaul Bugnei sin ina lunghezia da 40 meters. La primavera ei quei material vegnius dustaus, aschia che la via ei puspei stada accessibla per tut il trafic. Silsunter ei vegniu erigiu agl ur dalla vart sura dalla via in mir cun crappa gronda sco schurmetg encounter ulteriuras curdadas da crappa e material. Las lavurs ein vegnidas exequidas dalla firma da baghegiar Loretz SA. Igl onn proxim eisi aunc previu da construir sil mir ina preit da quaders larisch per augmentar la segirtad encounter curdadas da crappa.

Niev mir da schurmetg egl uaul da Bugnei

Curdada da crappa e blocca

Ils davos onns ein ils donns vid ovras da protecziun, vias e sendas entras curdada da crappa e blocca s'augmentai considerablamein. Egl uaul da Tschuppina sco era egl uaul da Bugnei ein gronda blocca da crappa sedi-staccada e ruclada a val entochen ch'ella ei vegnida fre-

nada dallas reits da schurmetg sur la lingia dalla viafier. Las reits ein cheutras vegnidas donnegiadas considerablamein. Il blic ch'ei ruts ora egl uaul da Bugnei sin in'altezia da 1750 m.s.m ha donnegiau sin via a val pliras lavineras temporaras entochen ch'el ei vegnius frenaus dalla reit sur la Senda Sursilvana a Tscheppa. Egl uaul da Rosas ei in grond blic per grond cletg vegnius frenaus suenter ca. 50 meters d'in grond pégn. Igl ei gnanc da s'imaginar tgei devastaziun e catastrofa che havess saviu schabegiar sche quel fuss ruclaus sur la lingia dalla viafier e via cuntunala ora enviers Selva.

Manteniment da sendas

La vischnaunca da Tujetsch posseda ina reit da sendas da viandar da 179 km. Nossas sendas ein da gronda impurtonza per il turissem da stad. Biars da nos hosps visetan Tujetsch per saver guder durant ina spasegiada nossa biala cuntrada muntagnarda. La vischnaunca ei pertscharta dil grond nez e dall'impurtonza ed impun-

da onn per onn grondas summas el manteniment e migliurament dallas sendas per saver porscher als hosps ed indigens rutas attractivas e bein caminablas.

Durant ils meins da stad ei la senda che meina da Selva a Plaun Miez vegnida slargiada e migliurada. La finamira ei da saver porscher ella vischinonza dils vitgs sendas per famiglias cun carrets d'affons. La senda posseda ussa ina cuvrida cun glera e duas novas punts che garanteschin in passadi segir.

Medemamein ei la senda da viandar e da velo da Tschamut a Sut Crestas/Selva vegnida migliurada considerablamein.

La primavera vargada ei la Senda Sursilvana da Rodunda ella Val Strem puspei vegnida aviarta suenter la bova digl onn 2016. Igl ei stau necessari d'adattar la senda alla nova situaziun e d'ereger ina nova punt sur l'aua Strem, quei per ils viandonts sco era per l'agricultura.

In pégn donnegiau entras la cupitgada dil carpun

Educaziun, cultura e sport

Mario Hitz
Gerau

Educaziun

Scola

Igl onn 2018 han tut en tut 17 scolastas e scolasts instruiu nos affons e giuvenils. Ils pensums vegnan parti per gronda part sin las persunas d'instrucziun. Gl'entir pensum da lavur dalla scola Sedrun munta a 1000 perschien, ei sectracta pia da 10 plazzas da lavur cumpleinas. Naven dalla scoletta entochen la tiarza superiura visetan 114 scolaras e scholars nossa scola.

Igl onn vargau ei vegniu realisau dabia projects, pli gronds e pli pigns. Plinavon han ils scholars e las scolaras fatg diversas excursiuns tematicas sco era viadis da classa. La lavur cumpetenta da nossas persunas d'instrucziun sveglia las marveglias, lai anavos fastitgs e procura per valurs cuzzontas tiels affons. Ina fermezia da nossa scola ed ina schanza pils affons ei la varietad da nies team scolastic. A nus seporscha la pusseivladad da nezegiar las cumpetenzas da mintgin per in svilup persistent da nossa scola.

Ina gronda sfida ei era quest onn la realisaziun ed introducziun dil niev plan d'instrucziun. El decuors digl onn vargau, dad uonn e dils onns vegnents vegnan las persunas d'instrucziun scoladas intensivamein. Quei capeta entras cuors interns cun persunas dil fatg ni enteifer cuors obligatorics dil cantun. Il pass decisiv dalla introducziun dil niev plan d'instrucziun vegn realisau igl onn da scola 2019/2020 entras il rom individualisaziun.

L'integrasiun dils affons cun basegns specials ei terminada e vegn realisada en nossa scola. Anflar sligiazions integrativas che cunvegnan per la classa e pils singuls affons ei ina gronda sfida. Quei pretenda dalla persuna d'instrucziun e dalla pedagoga curativa in fin sentiment e buna collaboraziun.

Igl onn 2018 ei stau in onn intensiv cun bia lavur, quei era davos las culissas. El decuors digl onn ei il cussegl da scola seradunau stediamein e ha liquidau differentas fatschentas per aschia possibilizar a nossa scola in bien svilup. Agl entir team da scola che s'engascha enormamein per nossa scola en favur dils affons tuatschins admettein nus in grond e cordial engraziament.

Mutaziuns

Cun la fin digl onn da scola 2017/18 ha nossa menadra da scola Marina Cavelti-Mathiuert terminau siu engaschi. Dunna Cavelti ei stada engaschada en nossa scola naven digl atun 2016. L'incarica da meinascola ha ella exequiu cun gronda savida e capientscha. Marina ei ina persuna pragmatica, cumpetenta e cun ina zun emperneivla demananza. Ella ha capiu oreifer da tgamunar nossa scola cun sia moda fina e curteseivla. Adina ha ella ponderau fetg bein las caussas avon che prender decisiuns. Marina ha passentau bia uras en biro per sustener il beinstar da nossa scola sco era per saver liquidar pendenzas en tutta ruasseivladad. Cheutras ha ella unfriu temps previu da passentar cun sia famiglia. En buna memoria stat l'occurrenza giul campadi el tipi cun spiduns barsai ed autras bunas tratgas. En sia rulotta ha ella passentau stediamein la notg suenter liungas sedutas ni fatg il paus sur miezdi.

Da cheu anora vulein nus engraziar cordialmein a Ti Marina per la cumpetenta lavur prestada sco era per la zun buna collaboraziun. Tia aviartadad, Tia promptadad da secunfrontar culs problems e sligiar els, han levgiav nossa lavur. Bugen seregurdein nus da quei temps e giavischein a Ti ed a Tia famiglia tut bien pil futur.

Giubileums

Gelgia Deplaz – 25 onns survetsch

Gelgia Deplaz ha astgau festivar igl onn 2018 il giubileum da 25 onns survetsch sco mussadra da scoletta.

Suenter che la Gelgia e siu um Gion Paul han giu fundau lur famiglia, ei ella sedecidida da puspei fitgar pei en sia clamada carezada sco mussadra da scoletta. Entschiet ha Gelgia la piazza a Rueras cun ina scoletta pintga e famigliara. Suenter paucs onns ha ei giu num da dislocar la scoletta e la scola a Sedrun. Era quella midada ha Gelgia priu sco schanza positiva e sesentida beinspert da casa ella nova scoletta el quartier da Gionda.

Dil fatg che Gelgia ei sper mussadra da scoletta aunc ina pura incarnada da nuorsas, han ils affons profitau enorm ed astgau guder bellezia muments ed aventuras. Cun tgierp ed olma eis ella sespruada da svegliar igl interess e la carezia per animals e la natira. Cavar truffels, ir cul runal da bio digl Edi Hess, carsinar animals e perfin star sur notg si Craps el carezau mises, ein mo entgins exempels. Per esser adina sil niev stan da professiun ha Gelgia frequentau regularmein cuors da perfecziun.

Dapi 25 onns accumpogna Gelgia cun bia carezia, pazienza e capientscha ils affons tuatschins. Ella gida ils affons da far igl emprem pass naven dalla mumma el mund dalla scoletta e scola. Gelgia dat vinavon a

mintg'affon tut quei ch'el drova per saver sesviluppar dad ina maula tier ina ferma e biala tschitta. Sgulassen tuttas tschittas ch'ella ha accumpignau pil vitg entuorn, havessen nus ina biala mar da tschittas. Quei bi maletg duei accumpignar ella era egl avegnir.

El num dils geniturs, dil cerchel scolastic e dalla vischnaunca engraziein nus grondamein alla Gelgia pigl grond e nunstunclenteivel engaschi en favur da nos affons.

Projects - occurrenz - activitads

La scoletta

La scoletta sa adina puspei guder e profitar dalla savida e purschida da geniturs, dalla collaboraziun cun classas, da visetas en fatschentas, tier purs e bia auter. Nua che las mussadras damondan - las portas ein quasi adina aviartas per investa. Denter auter han ei astgau visitar beins purils e guder il runal da bio a Dieni. Ina notg han els schizun survegniu suttetg gratuit en in camp. Aschia san las mussadras adina puspei porscher als affons bials e nunemblideivels eveniments. Per quei grond sustegn da tuttas varts e la buna collaboraziun en special culs geniturs in cordial engraziel fetg.

Project - Nies ambient – consumar, reciclar e dismetter rumians

«Nies ambient – consumar, reciclar e dismetter rumians» ei il num dil project cul tal ils affons da scoletta entochen la tiarza classa (ussa 4.classa) han luvrau duront in'jamna il matg digl onn vargau. Ils affons han zambergiau bellezza caussas ord ils rumians. Els han empriu da reciclar e da sortir ils rumians. Ils scolars han evenimentau tgei che selai far ord ils rumians reciclabels e han era stuiu veser tgei che capeta sch'ins dismetta buc ils rumians sco quei ch'ins duess. Sco finiziun dil project han las classas aunc visitau la deponia da miardas da Sedrun.

Duas classas sin viadi da scola

Instrucziun davart la natira

Scolars e scolaras dalla 3. classa fan diever dil plaz sur scola nua ch'els semnan e plantan flurs e persequite-schan il svilup ed il crescher. Ina ga per meins ha l'instrucziun liug egl ual Cavorgia. Igl ei in liug ideal per observar e perscrutar ella natira ed emprender cun moviment e sur tut ils senns.

Excursiun «fiug & aua» a Tusaun

Il mardis, ils 18 da settember 2018, ein la 5. e 6. classa se-rendi ensemen cullas scolaras ed ils scolars da Mustér a Tusaun per prender part al project «fiug & aua». Leutier han ils affons saviu emprender ina massa davart ils dus elements, ils quals nus savein duvrar sco amitgs - che san denton era daventar nos inimitgs.

Di da sport

Il di da sport dil scalem primar ha giu liug el Center da cultura e sport a Mustér. Communablamein han las scolaras ed ils scolars dallas classas primaras da Tujetsch e Mustér astgau guder in di da sport variont. In semegliont di da sport communabel per las classas superiuras ha giu liug a Sedrun. Il Plaun da pors spel campadi ei in plaz perfect per realisar giugs senza cunfins dallas clas-

sas superiuras. Il plascher ed igl eveniment cumineivel dils giuvenils dad omisduas vischnauncas ei stau la finamira principala da quei di.

Surselva Champions

Era igl onn vargau ha la 2. reala e secundara priu part alla occurrenza dils Surselva Champions. Els ein semiserai en savida e sport e han cumbattiu encunter differentas gruppas dalla Foppa, Lumnezia e Cadi. Per l'emprema gada eis ei reussiu alla secunda classa superiura da contonscher igl emprem plaz. Sil premi generus da quei eveniment selegnan ils victurs zun fetg, la classa astga numnadamein far in viadi a Rust e passentar in di egl Europapark.

Maraton dall'Engiadina

Meinascola Gian-Reto ha frequentau per la tiarza gada ensemen cun ina gronda delegaziun da Tujetsch il maraton engiadines. Era entgins scholars da nossa scola han priu part da quella occurrenza. Ils eglis tarlischonts all'arrivada suttastrehan mintg'onn il plascher immens dil success contonschui e motiveschan danovamein da separticipar a quella occurrenza. Ina preparaziun idea-la sin quei eveniment singular fuss la participaziun al maraton dalla Surselva. Igl ei denton grev da motivar ils giuvenils, damai ch'els vulan buca seblamar avon il publicum indigen.

Jamna da project dil scalem ault

Historia civica ei stau il motto dalla jamna da project dil scalem ault. Ils emprems dus dis han ils giuvenils passentau en nossa val. L'emprema finamira ei stau d'em-prender d'enconuscher nossa vischnaunca cun sias instituziuns e ses pensums multifars. Ina viseta en canzlia ha possibilitau ina investa ella lavur administrativa da nossa vischnaunca. Plinavon han las treis classes visitau igl archiv communal, la serenera e la caverna dalla Ovra Electrica Rein Anterior SA. Cordial engraziament per tut las interessantas informaziuns ed ils referats instructivs. En stanza da scola ein las retschercas vegnidas elavuradas ed approfondadas. Cheutras han ils giuvenils obteniu in'emprema investa dalla structura da nies stadi federativ.

La secunda part dalla jamna han las classas superiuras passentau ordvart la vischnaunca. Sin viadi encunter Berna ei ina viseta en ina perschun aviarta a Reichenau stada sil program. Ils giuvenils ein stai zun impressiunai da quella instituziun. A Berna ha la scola tuatschina giu caschun da visitar l'Ambassada tudestga e retschiert informaziuns dalla ambassadura suppleanta. Ils puncts culminonts dils dis ella capitala ein stai la guida atras la Casa federala cun cusseglier naziunal Martin Candinas e naturalmein il senudar el flum dalla Aara.

Exposiziun da scola

Puspei ha la scola organisau l'exposiziun da scola tradi-ziunala. L'occurrenza alla fin digl onn da scola 2017/18 ha cattau bun'accoglientscha. Cun grond plascher han ins astgau beneventar ina massa geniturs, parents ed interessents. Era uonn ein las scholaras ed ils scholars cun lur persunas d'instrucziun stai fetg creativs. Da quei han ils visitaders astgau seperschuader ellas differentas stanzas da scola.

Di da sport d'unviern

Decoraziun dallas finiastras da scola

Cultura

Museum La Truaisch

L'egliada anavos rinforza l'egliada anavon – perquei visitei nies museum. Il motto che nus havein tschentau el decuors digl onn 2018. Mirar anavos ei per la generaziun sils onns sempla, pertgei ch'els han viviu igl exponiu en nies museum. Far interessant il mirar anavos alla generaziun giuvna ei ina gronda sfida – quasi nunpusseivla. Per els ei il viver el present il pli impurtont. Denton sco nies motto di, sa l'egliada anavos era dar aspectativas pigl avegnir ed arver portas pil present e futur. Ei drova simplamein la dretga egliada cugl impuls necessari!

Sesiun d'unviern

Sco purschida speciala ni exposiziun speciala havein nus duront ils meins d'unviern cuntinuau a moda reducida cun l'exposiziun dalla stad davart ils 4 confamigliars Cavegn. A nos hosps havein nus saviu possibilitar da visitar culla carta da hosps gratuitamein il museum. Numerus han fatg diever da quella pusseivladad e quei oravontut lu cu l'aura era buca gest fetg buna.

Mineralias

Suenter treis onns ha ei danovamein dau midadas. L'unium dils cavacrappa tuatschins ha puspei motivau ils cavacristallas da purtar lur megliera tocca ed exponer en nossas vitrinas. E veramein – igl ei sco adina in deletg dad admirar ils custeivels scazis da nossas muntognas. Cun luschezia presenta mintga exponent a moda individuala ses unicats, ses tocs dalla collecziun privata. Senza dubi, nossa partiziun da mineralias ei admirabla. La partiziun da mineralias che s'auda alla vischnaunca

havein nus cumpletau cun in Scheelit da rara grondezia e bellezza. Plinavon enrihescha ina cadeina dad alas fier che sepresentan per liung d'in crap, ina raritad ord Cavradi, quella collecziun. Ina cristalla cun ina visualitad specialmein attractiva.

Exposiziun speciala - Ervin Monn

Cun ina preschientscha admirabla dad amitgs ed enconuscents ha giu liug el decuors dil fenadur 2018 la vernissascha dalla exposiziun speciala "Fotografias dad Ervin Monn, Camischolas". En sias fotos semuossa igl art da fotografar, la pazienza da spitgar sil dretg mument ed il cletg dad esser el dretg liug. Mo aunc auters facturs giogan ina impurtonta rolla il mument ch'il nuv digl apparat vegn smaccaus, aschia era la glisch e la dretga secunda e tgunsch era la dretga tecnica! Il museum ha presentau en sala in schatg da sias meglieras ovras. In text accumpignont ha menau el mund dalla fotografia e dau entginas informaziuns dil maletg!

Viseta da Cambodscha

Ina gruppa da scienzists dalla Cambodscha sin in via-di da scolaziun davart l'archeologia ed intermediaziun da historia han visitau il museum. L'idea ei stada da porscher investa ellas activitads tradiziunals dils purs tujetschins ed aschia era la pusseivladad da far cumparegliaziuns cul viver dils purs da lur patria. Las discussiuns animadas el museum han cumprovau che la vise-ta ha corrispundiu a lur basegns. Particularmein surstai ein els stai dalla exposiziun extraordinaria da mineralias e la lavur dils cavacristallas. "La vise-ta e la hospitalitad vegn a restar ad els en buna memoria" ha il mender dalla gruppa, Christian Foppa, exprimiu.

L'avertura dall'exposiziun speciala d'Ervin Monn

Magazin

Legreivlamein existan biars buns mauns per la cultura tuatschina. Grazia a quella tenuta s'emplunan nos magazins cun rauba museala, nova rauba mo era megliera rauba che l'exponida. Ei dat era numerusas spartas rimnadas, denton buca exponidas el museum muort il plaz. Aschia posseda il museum segiramein ina dallas pli grondas collecziuns davart la pietad populara. Plinavon ei la rimnada da skis e tut quei che ha da far cul turissem d'unviern enorma ed en vesta dalla historia dils davos tschien onns ella val necessaria da presentar zacu el museum.

Sentupada pils seniors e senioras da nossa val

Mardis, ils 26 da zercladur 2018 ein numerusas seniors e seniors sentupai ella sala dil museum. In referat ha menau els cun plaid, maletg e film atras la historia da 200 onns Val Tujetsch. Silsunter ei il mund dallas cristallas vegnius presentaus entras in cavacristallas. La part cultura ha svegliau gronda discussiun mo era rugadai e regurdau a temps vargai. In aperitiv ha possibilitau la cuntinuaziun d'interessantas egliadas el vargau.

Di dil museum 2018

Ils 7 d'october 2018 ei stau di dil museum. El center stat secapescha adina il museum cun la partiziun dalla cultura unida culla historia dalla val. Mintga toc exponiu ha sia historia, per mintga visitader in'atra. La natira da nossa val seprenta ella partiziun da mineralias. Las bialas fotografias digl Ervin han fascinau, vesend ils camutschs e las tscharvas en acziuns tut specialas. Treis gadas ei la sala s'emplenida tochen al davos plaz per admirar films dils onns 1970 filmai da Francisca Cavign-Berther da Sedrun. Curdin e Severin Brugger han dau in intermezzo musical ed il Forum cultural Tujetsch ha inagada dapli procurau per la tgira dil magun cun ina gustusa pulenta cun caschiel e groma. Engraziel fetg a tut quels ch'ei stai al di dil museum ed a tut quels ch'ei s'engaschai pil gartetg da quei di.

Pumpiers

En in seracass eisi impurtont da saver s'orientar el museum. Ils Pumpiers Sursassiala, sut l'egida dil cuman-

dant Gion Tenner, han perquei fatg in exercezi pil cader el museum. Cun tener a scet igl essenzial, cun directivas en cass d'in barschament, ei la garanzia d'in spert agir dada. La sperdita da quei scazi cultural fuss ina frida culturala d'enorma consequenza.

Film

Ils 14 d'october ha giu liug, en preschientscha d'ina gruppa d'envidai entras il cineast Gieri Venzin, la vernissascha dil film «Per greppa e crappa – la historia d'in aventurier» in omagi al cavacristallas Dosi Venzin. Sur plirs decennis muossa Gieri la lavur legrevla e prigulusa dil cavacristallas.

Prelecziun

Ensemen cul Forum cultural Tujetsch ha la cumissiun museum organsiau ina prelecziun culla scribenta tuatschina Asa S. Hendry, sesenta a Vella. In numerus auditori ha gudiu d'udir texts ord siu novissim cudisch «Sin lautget».

Frequenza

Legreivlamein savein nus notificar ina carschen dalla frequenza el museum. Aschia han 1555 personas admirau nossa natira e cultura, quei ein 17% dapli ch'igl onn vargau. Las entradas ein carschidas per 13%.

Persunal

Ils hosps apprezieschan in bien e cumpetent accompainment el museum. Nos guides han quellas habilitads e meretan en quest liug il duu engraziament. Lavurs sco schubergiar ed administrar ein oz essenzialas e quellas vegnan exequidas entras nossa administratura. Bien engraziament persunter! Pliras personas s'engaschan per las pli differentas lavurs el museum e nus appreziein quei sustegn ed engraziein.

Project - engfondaziun dil museum ed erecziun d'in archiv cultural

Ils 11 d'avrel 2016 elegia la suprastanza communal ina cumissiun per studi d'in museum cun ina partiziun da mineralias attractiva e moderna. Il Forum cultural Tujetsch vul realisar el medem edific in archiv cul-

in'egliada anavos rinforza l'egliada anavon

natira
cultura
historia

mintga mardis
e venderdis,
emprema
dumengia
dil meins
15 - 18.00

museum
la
truaisch
sedrun

Diversas exposiziuns
specialas el museum La Truaisch

tural. Igl architect Gion Caminada da Vrin elavura in project e quel sa vegnir presentaus el decuors digl onn 2018 alla suprastanza communal. En ina sentupada all'entschatta december 2018 communichescha quella ch'ella sappi buca sustener il project. Buca pervia dil project, quel ha anflau gronda accoglientscha, na muort las finanzas actualas dalla vischnaunca. Dasperas preferessen els in auter liug per in museum da mineralias. Aschia ei era il secund studi per in museum da mineralias vegnius mess a freid.

In'egliada el futur

Svilups e midadas ein necessarias. La partiziun da mineralias pretenda adattaziuns per far la purschida pli attractiva. Il plaz ei restrenschiu, mo midadas da qualidad ein adina puspei pusseivlas. Pliras da quellas vegnan a succeder el decuors digl onn 2019. Aposta per far pli attractiv la purschida dil museum havein nus creau in concept da menaschi che porscha pil proxim temps in grondius instrument per novas purschidas ed adattaziuns.

Clom

Mintgin e mintgina sa contribuir al manteniment dalla cultura tuatschina. Il museum ei perquei vinavon alla tscherca da rauba veglia museala. Vus saveis s'annunziar tier in da nos guids ni directamein tier la cumissiun dil museum, telefon 081 949 13 43. Nus engraziein a Vus per Vossa beinvulientscha en favur dil manteniment da nossa cultura!

Eveniments culturals

Giubileum da 75 onns Uniun da catschadurs Badus/Tujetsch

Il 13-10-2018 ha l'Uniun da catschadurs Badus/Tujetsch envidau la populaziun da Tujetsch alla fiasta da giubileum da 75 onns. Il president dall'uniun, Pius Degonda, ha astgau beneventar in grond diember da lunsch e da maneivel che ha dau suatientscha agl invit e festivau da camifo ina fiasta bein preparada. Ils commembers han buca schau munchentar igl engaschi e han luvrau cun tgierp ed olma duront jamnas vid quella fiasta. Il resultat ei stau ina grondiusa fiasta, beingartegiada per cuntentientscha dad in e scadin. L'uniun ha astgau prender encunter gratulaziuns ed engraziements tut a dubel. Per quella caschun ha Norbert Vinzens redigiu ina bellezza ed interessanta cronica sur dil curriu e passau duront quels 75 onns.

Ils megliers auguris, gratulaziuns ed engraziement admetta era la vischnaunca da Tujetsch pil grond engaschi. Vinavon gronda cuntentientscha, perseveranza ed in bien prosperar all'Uniun da catschadurs Badus/Tujetsch.

Fiasta dil vitg a Rueras

La fiasta dil vitg da Rueras ch'ei naschida avon 25 onns ed aschia vegnida menada atras ils 18 d'uost per la 6avla gada, ei ina ga dapli stada in success cumplein. Buca meins che 48 stans, reparti sin la via da quartier dil vitg, han ils visitaders saviu contemplar. In grond

L'Uniun da catschadurs Badus/Tujetsch

diember burgheis da Tujetsch, sesents dapi decennis ella Bassa, han visitau lur vitg nativ e gudiu nundumbrevilas sentupadas ed interessants discuors. Cunzun era da nos hosps e possessurs da secundas habitaziuns vegn quella fiasta schazegiada immens. Quei di ha Rueiras giu in pievel sco mustgas.

Al president dil comite d'organisaziun Mudest Venzin cun ils consuprastonts, a numerus gidonters e sponsurs, appartegn in grond engraziament e laud per quella bellezza fiasta. Da cor sperein nus ch'ei reusseschi a vus da repeter quei bellezza eveniment en tschun onns.

Cuorsa liunga

Igl onn 2018 han plirs eveniments da cuorsa liunga giu liug a Tujetsch. Il schaner ei stau igl usitau maraton dalla Surselva. Il fevrer ei vegniu menau atras ils campinadis svizzers U14 ed U16. Il mars han ils campinadis svizzers dils seniors giu liug. Entuorn 650 curriders, naven da juniors entochen seniors, han gudiu grondiusas loipas cun excellentas relaziuns da neiv, cumpetenta organisaziun e scharmant agid da numerus voluntaris.

Als treis comites d'organisaziun, als sponsurs ed explicitein era als numerus voluntaris in cordial engraziament per quella grondiusa lavur. Tujetsch posseda ussa ina fetg buna infrastruttura da cuorsa liunga e gest quellas cuorsas ein stadas la meglia reclama persuen-ter.

Lavur da giuventetgna

Giuventetgna Cadi (*Gabriela Cabalzar-Lombriser, responsabla per la lavur da giuventetgna*)

Durant igl onn 2018 ha ei dau enqual midada pertuccont la structura da GIUVNETGNA CADI. Vinavon eis ei stau in temps ina malsegirtad pertuccont il futur dalla lavur aviarta per nos giuvenils e giuvens carschi. Pliras sesidas ensemen cun il post dil fatg dil cantun, han saviu dar sclariment als responsabels dallas vischnauncas e perschuer dalla necessitad d'in post da lavur da giuventetgna. Las vischnauncas da Tujetsch, Mustér, Medel, Sumvitg e Trun han suttascret la nova convegno da prestaziun. Las premissas ein pia dadas per cuntinuar cun nossa lavur. Muort mesiras da spargn ei la piazza dil secretariat vegnida sliada ed il

biro a Trun vegnius serraus. Il pensum da lavur dil post da lavur da giuventetgna dad 80% ei vegnius reducius sin 70%. Jeu sundel vinavon ella piazza sco promotura dalla giuventetgna e vegnel sustenida da duas dunnas che han surpriu pensums parzials. Madlen Deflorin ha surpriu da tgirar la pagina d'internet e Susanne Strupler ha surpriu la contabilitad. Alla secretaria Olivia Pfister havein nus stuiu dar adia il davos da matg. Ella ei stada naven dalla primavera 2014 nossa perla en biro. L'Olivia ei ina persuna fidada ed jeu hai giu endamen cun ella sur da bein enqual situaziun pli cumplacada. Engraziel fetg Olivia! Igl emprem d'october ei il biro a Trun vegnius serraus. Naven da lu ha ei giu num da s'endrizzar a casa egl aschi numnau «homeoffice». Damai ch'il computer vegl era buca cumpatibels cul WLAN ed era empau plauns, havein nus stuiu comprar in niev. Per saver porscher vinavon las uras d'audienza als giuvenils havein nus anflau bunas sligaziuns. La vischnaunca da Tujetsch metta a disposiziun ina stanza ella Tgèsa communal ed ella vischnaunca da Mustér sai jeu esser cheu pils giuvenils el local Cons. Duront il temps da scola ei mintgamai la mesjamna suentermiezdi audienza, quei tenor plan publicau. Enqual project che nus havein realisau igl onn 2018 vi jeu bugen numnar.

Sera da poker el local a Cons

Adina puspei tematisein nus publicamein il tema mobbing. Ils 17 da schaner havein nus organisau a Trun in'occurrenza ed ina discussiun al podi tier quei tema. L'usitada sera d'ir cun patinas e silsuenter magliar in bien fondue el center AUA VIVA ha giu liug ils 24 da schaner. Igl emprem da mars havein nus priu las scarsolas ni ils bobs ed essan serendi en Tujetsch per ir cun cazzolas da tgau a far ina scursalada nocturna. Ils 24 da mars han nos giuvenils giu in aschi numnau workshop cun Mattiu Defuns e cun Sirius. Ils giuvenils artists han cantau e fatg il «rappen» ensemen culs giuvenils. Igl ei adina bi che nos artists restan «nos» era sch'els han success local e naziunal. Nus havein astgau separticipar igl avrel ad in fetg interessant project organisau dalla baselgia reformada evangelica ensemen cul radio romontsch. 6 da nos giuvenils ord la vischnaunca da Mustér han astgau dar la vusch alla sincronisaziun en romontsch sursilvan ad in film cuort da comic sur da Huldriych Zwingli. Ils 27 e 28 d'avrel essan nus stai a Cuera el studio da RTR per registrar. Sur notg havein nus saviu star el hostel Meiersboden a Cuera. Tgi che ha vuliu, ha saviu encurir il contact culla gruppa da Münstair ch'era medemamein envidada da sincronisar en siu idiom la historia da Zwingli.

Ils 23, 24 e 26 d'avrel ei vegniu organisau il cuors da «Babysitting» ella canorta Lumpazi. 5 giuvnas han fatg quei cuors ch'ei vegnius menaus dalla menadra dalla canorta Lisa Giorgio e da mei.

Prevenziun ei tier GIUVNETGNA CADI adina in tema. Ils 8 da zercladur ha giu liug a Sedrun ina sera pertuccont sanadad sexuala cun la pedagoga sexuala Corinne Rietmann da Laax. Jeu sun leda ch'ina dunna dil fatg che sa romontsch era presenta e ha aschia era saviu rispunder meglier allas damondas dils giuvenils. A quella occurrenza ein 25 giuvenils stai presents, era da quels ch'eiin gia ord scola.

Ils 9 da zercladur ha GIUVNETGNA CADI astgau segidar ad organisar il batten dil disc compact «BLENDED» da Dario Hess ed amitgs. Igl ei adina in special plascher da veser co giuvenils talents sesviluppesch e van lur vias d'artists.

Propi il gaudi havein nus giu la sonda, ils 22 da settember d'ir giul Tessin per ir cun Go Kart. Taxi han menaders ed anteriurs menaders fatg. 14 giuvenils han saviu dar gas ellas stortas dalla pista da Go Kart a Locarno.

La survigilanza dils locals da sentupada vegn fatga cun plascher da nossas menadras e nos menaders. Sco usitau ha ei dau entgins che han calau cul survetsch ed auters han saviu vegnir recrutai. Senza giuvnas e giuvenils engaschai per far quella lavur savess GIUVNETGNA CADI buca porscher en tuts treis vitgs mintgamai il venderdis sera la pusseivladad da s'entupar els locals. Igl atun ha in niev menader entschiet cun siu survetsch

ella TALINA a Sedrun. Il Flurin Jacomet ha fatg il cuors da menader e selegra da s'engaschar. La TALINA ei buca pli la pli giuvna, quei vul dir las localitads drovan ina renovaziun. Cun sustegn finanziel dalla vischnaunca, la-vur cumina dils visitaders ed igl agid da geniturs vulein nus prender a mauns ils proxims onns, tut tenor nossas finanzas, quella renovaziun. 2018 ei vegniu decidiu da renovar il plantschiu su el local da saltar.

Durant il temps d'atun ed unviern purschin nus duas gadas al meins la «halla aviarta». Quei gia la quarta sesiun. Ei fa plascher che dapli giuvenils fan uonn regu-

larmein diever da quella purschida da semuentar, dar giugs e far sport cun mintgamai dus menaders. Ina ga al meins ei la halla aviarta a Trun ed ina ga al meins a Rabius.

Nossa cumissiun secumpona da: Robert Candinas, president dalla cumissiun e delegau dalla vischnaunca da Sumvitg, Mario Hitz, delegau dalla vischnaunca da Tujetsch, Jris Lombris, delegada dalla vischnaunca da Mustér, Gabriel Venzin, delegau dalla vischnaunca da Medel e Kurt Wolf, delegau dalla vischnaunca da Trun.

Cuort avon ch'igl onn mondi a fin ha la stizun SPAR da Mustér regalau a nus il daner da Nadal. Cordial engraziament per la summa da frs. 508.00 che nus savein duvrar bein per in ni l'auter project durant igl onn 2019. Engraziel pil sustegn!

Per il project "Agid e sustegn da far pensums" vala buc igl onn calendari, mobein igl onn da scola sco directiva. Bugen dun jeu a vus in resun dil davos onn. Pigl onn da scola 2018/19 ha ei dau neginas damondas per far diever dalla purschida da sustener scholars tier lur pensums da casa ni per ulivar fleivleziass parzialas en in ni l'auter rom da scola. Ei para ch'il basegns ei buca daus pil mument.

Cun in sincer engraziel fetg a tuts che sustegnan nus!

A Locarno sin la via da Go Kart

Visitaders dalla Talina

Economia e turissem

Renato Decurtins
Gerau

Stagiun da turissem 2017 /2018

Nevadas e schitgira

Igl unviern 2017/2018 ei staus signaus da grondas nevadas che han procurau per bellezza relaziuns sin pista. Perencunter ei l'aura semussada da tut in'otra vart. Dil schaner entochen il mars ha ei dau mo paucas fins d'jamna cun bialaura. Supplementarmein ei il tschancun dalla Viafier Matterhorn Gotthard sur il Pass Alpsu staus serraus durant rodund 25 dis.

Persunter ei la sesiun da stad stada magnifica. Bialaura e sulegl per maina pigliar fin. Quei fatg ha carmalau ils hosps en nossa destinaziun ed en general els cuolms. En cumbinaziun cun la bialaura ei naturalmein era la purschida dalla carta da hosps stada in ferm argument per visitar la destinaziun da Sedrun-Mustér. Ord las statisticas publicadas semuossa ei che nossa destinaziun ha astgau nudar in considerabel augment dallas pernottaziuns ella hotellaria da biabein 36% per la sesiun da stad.

Svilup dallas pernottaziuns ella hotellaria

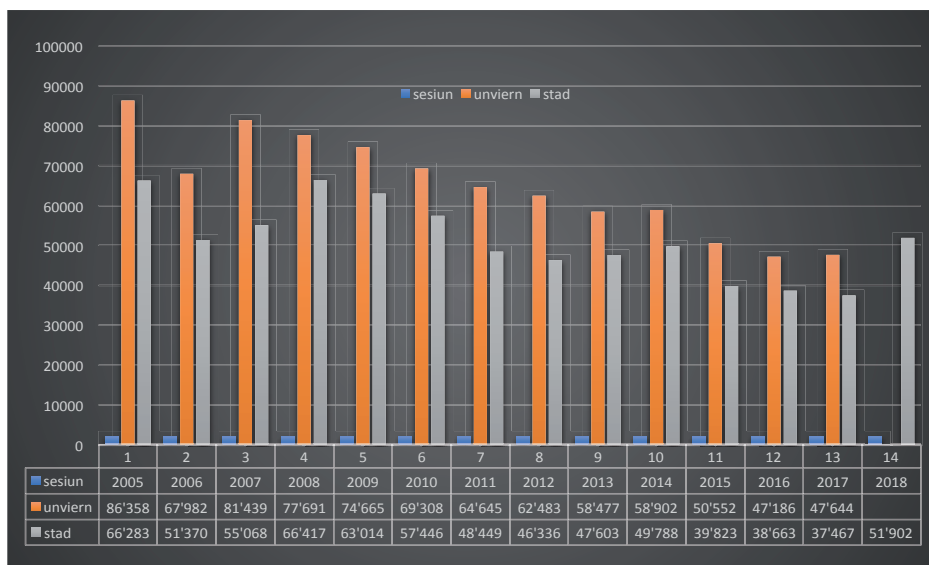
Las cefras cheusut derivan ord las statisticas digl Uffeci cantunal per economia e turissem. Sco ei para ei la digren a fin ed il diember dallas pernottaziuns serevegn plaunet. Buca cuntenidas en quella statistica ein las cefras dalla sesiun d'unviern 2018/2019.

Bogn Sedrun 2018 (Maria Hunger-Fry, menadra dil Bogn Sedrun)

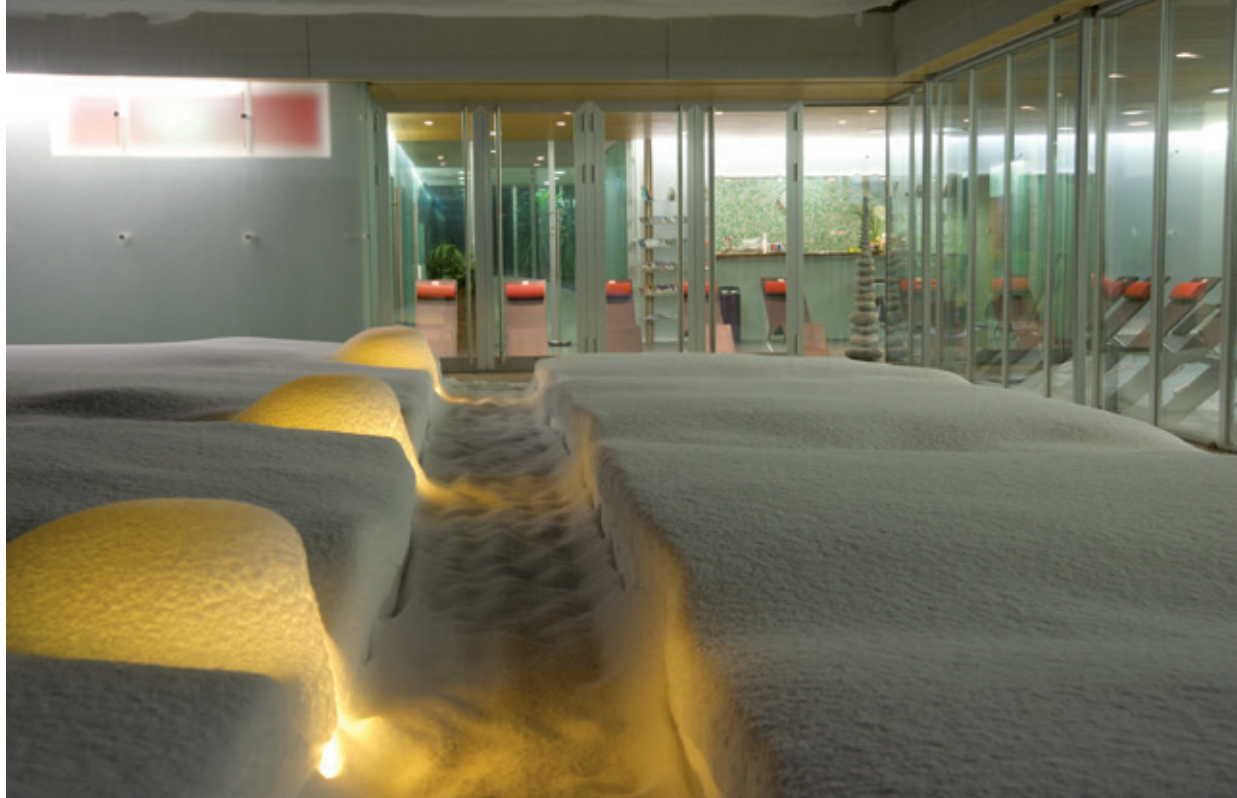
Cun nevadas ha igl onn 2018 era entschiet pil Bogn Sedrun. Quei ha carmalau hosps en nossa regiun, dils quals biars han visitau nies bogn. Igl unviern apprezzeschan oravontut scolas e gruppas da saver sedivertir inaga durant l'jamna el bogn da divertiment. La mesjamna sa ei aschia capitar ch'il bogn ei fullanaus. Quei sa era esser il cass la stad durant ils dis da pliev-gia. Il Bogn Sedrun, il bogn da divertiment ni da wellness registrescha ils pli biars visitaders durant temps da vacanzas sco era da macort'aura. Tier biars ni paucs visitaders, ils collaboraturs ein adina alla lavur e fan tut lur pusseivel per che hosps gronds e pigns sesentien bein e segirs el Bogn Sedrun.

«Buca siglir digl ur dil bogn da divertiment», quei ei probablamein la construcziun che vegn duvrada il pli savens dils caubogns. Els han adina in egl sil bogn. Mirar ch'ils senudaders hagian plaz da far lur kilometers, las gruppas per lur giugs d'aua e ch'ils pli pigns anflien in plaz en tut quella truscha. Purschidas fetg apprezzadas ein il canal d'aua currenta, la duscha per la massa-scha dalla totona, la cascada e las quater schischeras sburfontas. Tut quels indrezs pretendan survigilanza permanenta e quei tier biars ni paucs hosps. Per la segirtad da tut ils hosps ston ils survigiladers meinsvart admonir e procurar per uorden. Quella lavur vegn savens criticada ed ei sa dar malcapientschas. Dapi l'avertura dil Bogn Sedrun ha ei mai dau grevs accidents. Quei grazia als caubogns ch'ein immediat sil plaz per gidar, spindrar e sligar conflicts.

La lavur dils caubogns entscheiva gia avon ch'il bogn arva sias portas ed ei buca finida cura ch'el siara ellas. Il caubogn ei responsabels buca mo per la segirtad dils

Svilup
dallas pernottaziuns

Bogn Sedrun - terrassa durant gl'unviern

hosps el bogn, mobein era per la segirtad dalla tecnica. Mintga di da lavur entscheiva cun diversas controllas da pumpas, maschinas, ventilaziuns e tut ils indrezs per il bogn da divertiment e da wellness. Tut sto esser en uorden avon l'avertura dil bogn. Pliras gadas a di vegn la temperatura e la qualidad da l'aua mesirada. Plinavon ein ils caubogns responsabels per la higiena e las chemicalias ed els fan era reparaturas vid indrezs e tecnica. Per che la viseta el bogn seigi emperneivla per tut ils hosps vegn ei schubergiau fetg savens, quei durant il temps d'avertura sco era silsuerter. Far empustaziuns, better ora neiv, segar e far uorden entuorn il Bogn Sedrun s'audan medemamein tier las lavurs dils caubogns. En quei senn, in grond engraziament als caubogns per lur survigilanza e lur lavur pil Bogn Sedrun.

In menaschi cun tons hosps, ina tala tecnica complexa e differents giavischs dils visitaders funcziunescha mo sche tuts lavuran maun en maun, collaboratur sco era collaboraturas da mintga partiziu, naven dils responsabels per la cassa, per massaschas ni pil schubergiar entochen tier ils caubogns. Tuts exequeschan in'im-purtonta lavur, in grond engraziament persuerter.

Sedrun Mustér Turissem (SMT)

Miez uost 2018 ha la giuvna Simona Barmettler entschiet sco nova meinafatschenta da Sedrun Mustér Turissem. Ella ei succedida a Hans-Kaspar Schwarzenbach che ha bandunau SMT la fin digl onn 2018. Simona Barmettler ha 27 onns e ha absolviu la Scol'aula per turissem a Lucerna. Avon ch'ella ha surpriu il tgamun tier SMT eis ella stada engaschada tier Turissem Lucerna e tier Grischun vacanzas (2017-2018), nua ch'ella era responsabla per nossa regiun.

A caschun dalla radunanza generala da SMT ei Silvio Schmid vegnius eligius en suprastanza sco repre-

Simona Barmettler
directura SMT

sentant dad omisduas societads da pendicularas, numnadamein per l'Andermatt-Sedrun-Sport SA sco era per las Pendicularas Mustér SA. Josi Russi e Silvio Bernasconi ein seretratgs el decuors digl onn 2018 dalla suprastanza da SMT.

Las duas vischnauncas da Tujetsch e Mustér han adattau e serrau giu ina nova convegna da prestaziun cun l'organisaziun turistica SMT. Quella ei ida en vigur cun l'entschatta digl onn 2019. Las valurs directivas da quella nova convegna ein las suandontas:

- Las vischnauncas transfereschon 100% dallas taxas da turissem e 70% dallas taxas da hosps a SMT.
- Sedrun Mustér Turissem surpren da niev sper tut ils pensums existents era l'incumbensa da procurar, iniziar e sustener events ed occurrenz. En quei rom giudichescha l'organisaziun turistica sezza, schebein in'occurrenza ademplescha ils differents criteris ed ei digna da vegnir sustenida e promovida.
- Las purschidas implementadas ella carta da hosps vegnan medemamein definadas e finanzadas uni-camein da SMT.

- Il quen annual da SMT vegn da niev integraus e publica el rapport annual dalla vischnaunca.
- Las duas vischnauncas seconcentreschan egl avegnir spirontamein sin l'erecziun ed il manteniment dall'infrastructura turistica.

Dalla visiun alla realitad

Il 14-12-2018 ei la colligiaziun dils dus territoris da skis dad Andermatt e Sedrun daventada realitad. In project d'immensa muntada ed impurtonza per nossa vischnaunca, respectivamein per nossa destinaziun.

Suenter

- investiziuns da ca. 130 milliuns,
- rodund 10 onns da planisaziun e construcziun
- e quasi 600 ordinaturs cun documentaziuns per lubientschas etc.

ei la davosa part dil project, la telecabina naven dil Pass Alpsu sil Schneehüenerstock, vegnida inaugurada il 22-12-2018 ed aviarta pils sportists. Las lavurs da construcziun han entschiet igl onn 2015 e han cunteniu:

- 6'500 tonnas material tecnic (indrezs d'enneiver, pendicularas, infrastruttura),
- 21 km foss,
- scavaments da rodund 200'000 m³,
- betun ella summa da ca. 21'000 m³,
- 1'500 tonnas itschal,
- 35'000 rotaziuns cun helicopter,
- e pressapau 40 maschinas grevas dil baghetg ch'ei stadas en acziun il medem mument sigl entir territori.

Cun quella colligiaziun fa il territori da Sedrun part al pli grond territori da skis dalla Svizra centrala. Ensem cul territori da Mustér dispona la destinaziun Andermatt-Sedrun-Mustér da 33 stabiliments e pistas ella lunghezia da rodund 180 km. Quei project ein d'eminenta impurtonza pigl avegnir e lubescha a nossa vischnaunca da crescer e sesviluppar egl avegnir sil sector turissem che dat a biars paun e fadigia.

Pendiculara Salins-Cuolm da Vi

Igl avrel 2018 han las lavurs da costruziun entschiet. Deplorablamein ha il terren difficil el contuorn da Cungieri frenau la construcziun dils fundaments pil secund pilaster, aschia che l'avertura ha stuiu vegnir spustada silla primavera 2019. Cun l'avertura da quei ulteriur fetg impurtont project, dispona nossa destinaziun egl avegnir veramein dad excellentas premisas per saver sesviluppar.

Nova pendiculara che meina sil Schneehüenerstock

Vesta enviers Sedrun naven dalla extrada a Cungieri

Vesta enviers il Schneejüenerstock

Avertura Mountain Lodge Sedrun

Il 18 da matg 2018 han Michele Rupani e sia partenaria Serena Artusi, oriunds dall'Italia, aviert a Rueras igl anteriur Hotel La Val da Marlis e Carli Decurtins sut il niev num Mountain Lodge Sedrun. Michele Rupani ha surpriu la rolla dad ustier, hotelier e gidonter da cuschina. Serana Artusi s'occupescha cun l'administrasiun ed il marketing dil hotel. Pass per pass duei il hotel vegnir refrestgentaus e renovaus.

Reavertura dall'ustria a Cungiari

Cuort avon Nadal 2018 ha giu liug la reavertura dall'ustria a Cungiari. Il giuven Tizian Monn da Sedrun ha giu la curascha da cumprar igl object dad André Maissen. Cun immens entusiassem e cun agid dad amitgs e sia entira famiglia ha el renovau cun bien gust igl object. Cunquei che la pendiculara Salins-Cuolm da Vi ha deplorablamein buca saviu vegnir messa en funcziun, han ils visitaders stuiu serender la stagiun d'unviern a pei, cun skis ni gianellas tochen a Cungiari. Quels tals che han priu quels strapazs sin els ein en tutta cass stai incantai dalla nova ustria.

Lavurs da construcziun dalla nova pendiculara Salins - Cuolm da Vi

Sanadad, segirtad ed agricultura

Gian-Reto Nufer
Gerau

Sanadad

La Sana Surselva ha fatg il meins fenadur ina retschera pertuccont la promoziun dalla sanadad en nossa vischnaunca. Ils resultats ein vegni presentai alla suprastanza communal.

In secutener cunscent e sanadeivel promova la qualidà da viver ed il beinstar spirtal e corporal. Cheutras mantegn la populaziun ina productivitat economica constanta ed ils cuosts dalla sanadad publica vegnan reduci.

La studia ha retschercu e valetau ils suandonts secturs: organisaziun culturala, temps liber, activitads dallas uniuns, purschidas da cussegliaziuns (Pro Senectute), survetsch da tgira ed assistenza, educaziun e formaziun, occurenzas d'orientaziun, spazi da viver, mobilitad e loghens da sentupada.

Tut priu ha la vischnaunca retschiert in bien tochen fetg bien attestat. Entgins secturs duein vegnir migliurai el futur.

Segirtad

Pumpiers Sursassiala

(Gion Tenner, cumandant dils pumpiers)

In onn fetg stregn schai davos nus. La biara neiv e la schetga stad procuran per in record d'intervenziuns. Mo era las midadas el parc da maschinass e novas structuras cantunals pretendan dabbia lavur.

Persunal, scolaziun e perfecziun

Suandontas persunas ein vegnidas incorporadas 2018 e han aschia cumpletu igl effectiv da 91 (93) pumpiers:

Bisquolm Maik, Mustér
Bundi Remo, Mustér
Degonda Maurizio, Tujetsch
Manetsch Aluis, Mustér
Monn Raffael, Mustér
Venzin Lucas, Medel
Zogg Lucas, Medel

Cun la recrutaziun dils suranumni pumpiers demuossa pil mument mo Tujetsch aunc in manco da persunas. Per saver garantir ina buna segirtad era a Tujetsch durren nus persunas capavlas che habiteschan ella val.

Suandonts pumpiers han visitau cuors:

Dermon Clau, meinacziun e cumandant
Tomaschett Sandro, officer
Vincenz Adrian, officer
Waldmeier Dominik, meinagruppa

Sper la scolaziun fundamentala havein nus exercitau specialmein intervenziuns en ina scrinaria (Scrinaria Deragisch a Sedrun), el camp da giuvenils (Camp Nual, Selva) ed incendis sil bein puril cun evacuaziun dad animals (Cuort claustrala Salaplauna). Plinavon havein nus exercitau l'evacuaziun dallas duas scolas da Sedrun e Mustér. Nus engraziein a tuttas e tuts che dattan adina puspei a nus la pusseivladad d'exercitar vid lur objects e segidan cun nus.

Ils officers han giu lur di da perfecziun a Mustér. El center ei il niev reglament per seracass gronds staus. Nus havein exercitau in incendi d'uaul sur Mustér, ensemen cun nos partenaris dil forestalessen e dalla polizia che han medemamein saviu separticipar al cuors. Igl alarm general ha giu liug en casa da scola a Mustér. La gruppa ABC ha plinavon absoviu il di da perfecziun a Domat.

Seracass ed intervenziuns

Igl onn 2018 havein nus giu fetg biaras intervenziuns, en tut 48 (22) alarms. L'aura bletscha cun bia neiv all'entschatta digl onn, denton cunzun la schitgira dalla stad han pretendiu dabbia engaschi. Deplorablamein essan nus era vegni clamai tier plirs accidents cun persunas grevamein blessadas e persunas mortas. Ina gruppa dils specialists per intervenziuns tecnicas ei segidada a Flem tier la curdada digl avium. Dabbia lavur ha ei era dau ella sparta ABC, la pli gronda intervenziun entras pumpar entuorn 2700 liters ieli da scaldar ord in tschaller a Mustér. Mo era las viaspras han procurau che nus havein giu da segidar en biars loghens. Plinavon croda en egl che la Rega cloma ils pumpiers grischuns adina pli savens, era tier nus ei quei stau treis gadas il cass.

Intervenziun (ABC) a Rueras

diember	sort d'intervenziun	uras
15	survetschs generals	135.38
10	cumbats d'incendis	99.98
7	intervenziuns ABC	119.15
6	agid tecnic	95.50
5	donns elementars	220.58
3	diversas intervenziuns	3.00
1	agid stradal	23.00
1	alarms da sbagl	19.00
48	total	716.55

Prevenziun e planisaziun

El sistem d'intervenziun FEIS havein nus saviu integrar da niev il Bogn Sedrun ed il Catrina Resort a Mustér. Plinavon ei vegniu fatg pliras correcturas ed amplifizaziuns tier differents objects.

Medemamein ein ils plans definitivs per la Viafier Matterhorn Gotthard vegni terminai. Il cader ha saviu visitar las gallarias ed ils tunnels sil Pass Alpsu. Ensem culs pumpiers dad Andermatt ed ils responsabels dalla Viafier Matterhorn Gotthard ein ils concepts d'intervenziun vegni elaborai.

Entas la midada dalla gallaria Scopi sil Pass Lucmagn el tunnel drova ei era novas mesiras vid quei object. Ensemen cugl Uffeci da construcziun bassa, igl inschignier Walter Deplazes e la segirda da baghetgs (GVG) havein nus entschiet culla planisaziun. Per part ein las lavurs s'avanzadas era gia sil plazzal, sco p. ex. las rampas d'access pigl agid d'urgenza.

Il parc da maschinas vegn modernisau

Suenter che gest plirs vehichels han caschunau problems 2017, han nos gremis politics e la segirada da baghetgs (GVG) decidiu da remplazzar quels. Il matg havein nus astgau prender encunter il niev vehichel da commando. Quel ha anflau aschi buna accoglientscha ch'il cantun ha decidiu da comprar ulteriurs siat vehichels ensem culs corps da pumpiers pertuccai. L'entschatta december furnescha la segirada (GVG) il niev camiun ABC ed ils moduls corrispundents. Grazia al niev material sesarvan las pusseivladads d'intervenziun sil sector ABC, ina sparta che daventa pli e pli impurtanta.

Era gia en construcziun sesanfla il niev auto-cistiarna che suonda l'entschatta dalla stad 2019. L'inauguraziun dils vehichels ei previda ils 30 d'uost 2019. Quei di arvan tuts corps da pumpiers svizzers lur portas per festivar 150 onns Associaziun svizra da pumpiers.

Las grondas investiziuns ein ton sco terminadas. Mo pli in vehichel vegl resta. Tier quel vul ei esser ponderau bein tgei far.

Camiun pil survetsch ABC

Occurrenz specialas

Ils 6 d'avrel havein nus astgau beneventar ils delegai dils pumpiers grischuns a Mustér ensem cun biars hosps prominents dil cantun e dalla Svizra en connex culla 125avla radunonza da delegai. La Clastra da Mustér ha purschiu las localitads necessarias. Il suenter-miezdi han ils visitaders saviu prender investa dil menaschi dalla Distec SA.

Ils 17 d'uost 2018 essan nus sepresentai alla populaziun a caschun dalla fiasta dil vitg a Ruera.

Las 5. e 6. classas da nossas treis vischnauncas han visitau nus el rom dalla acziun «Fiug ed aua» organisada entas la segirada da baghetgs (GVG). Pils affons dall'entira Cadi havein nus inagada dapli organisau il pass da vacanzas dalla Pro Juventute.

Concept Pumpiers 2025

2015 ha la segirada da baghetgs (GVG) schau far ina gronda retscherca davart ils pumpiers. Quella ha mussau dabia fermezas, mo era fleivlezas. Dapi la publica-ziun ein ils organs vidlunder da migliurar la situaziun.

Vehichel d'intervenziun

Ordlunder ed en connex cun semegliants concepts svizzers ei il concept Pumpiers 2025 naschius. Fertion ch'igl anteriur concept 2015 metteva bia peisa sin infrastructura, vegn il niev concept a prender en mira la scolaziun e las incaricas. Il concept definescha claramain ils pensums dils pumpiers dai entras las novas leschas cantunales e federalas. El center stattan aunc adina igl agid per carstgaun, animal ed ambient, mo era la protecziun d'infrastructura. Plirs survetschs buca urgents crodan naven. El medem mument vulan ins era scolar las personas ch'ei responsablas politicamein per las spartas da segirtad.

En discussiun ein plinavon ils temps d'intervenziun. Fertion che quels valan aunc adina pil territori bein habitau, vegnan els slargiai pils ulteriurs habitadis. Nus vegnin era egl avegnir a far tut nies pusseivel da garantir in bien survetsch tochen tiel pli davos vischin, duvrein denton igl engaschi da giuvnas personas capavlas che habiteschan en loghens perifers.

Ner/alv – il grond tema

Per ils specialists ABC ei ner/alv zatgei enconuscent. Ei va per las zonas schubras e tschuffas d'in plaz da seracass. Pils ulteriurs pumpiers era quei tochen che la Tiaratudestga ha gl'onn 2018 publicau in studi davart la contaminaziun cun substanzas carcirogenas, negina discussiun. Ins ha numnadamein constatau che pumpiers ein exponi a gronds prighels da sanadad e che pumpiers da professiun mieran pli savens vid cancer. Il studi ha consequenzas per tuts pumpiers, era sche nossas intervenziuns ein buca schi numerusas. Nus vegnin a scolar e prender mesiras adequatas tenor las prescripziuns dalla GVG/FKS. Las mesiras pertuccan era polizia e sanitad, denton era possessurs dad objects donnegiai entras fiug. Igl ei pensum dils pumpiers da far attents personas involvadas e da prender mesiras da decontaminaziun. Grazia a nossa basa ABC havein nus gia ina gronda part digl equipament persuerter.

Engraziament

Alla fin digl onn relaschein nus nies furier Romeo Schmed ed il pumpier Christoph Berger ella beinmeritada pensiun da pumpiers. Era ulteriurs pumpiers han bandunau nus ord motivs professionals. Ad els, mo era a tuts pumpiers activs, a nossas commembras e nos commembers dalla gruppa samaritana, nos geraus, allas autoritads politicas ed a nos voluntaris medelins in sincer engraziament per tutta lavur prestada.

Nus pumpiers selegrein da seveser cun vus ils 30-8-2019 tier l'inauguraziun da nos novs vehichels!

Analisa da prighels

Igl onn 2013 ha la Regenza Grischuna incumbensau igl Uffeci da militar e dalla protecziun civila da menar atras ina analisa per il schurmetg dalla populaziun. En quella analisa vegnan differentas categorias sco per exempel prighels dalla natira, prighels tecnicos (in aviuin che croda, in baghetg che dat ensemen, l'electricitad che croda ora etc.) e prighels ord la societad (ina attacca d'amoc, ina attacca da cybercriminalitad etc.) analisadas e valedadas. Sin basa da quella analisa ein certs puncts gia vegni migliurai, autras mesiras ein planisadas el decuors dil proxim temps.

Agricultura

Manteniment alp Val Val

Cultivar pastiras

Las pastiras da nossas alps ein periclitadas da crescer en. En Val Val ei vegniu allontanau bostgam e cagliom sin ina surfatscha da total 1.5 hectaras. In vehichel special dirigius a telecomando reiva entuorn e maneza la bostga. Quella lavur ha ina firma specialisada exequiu e la gronda part dils cuosts ha il cantun surpriu. Il manizem resta giun plaun e survescha sco cultem nizeivel. Denton, per contonscher in effect cuzzont ston las alps vegnidas pasculadas.

Niev conduct d'aua

La lingia d'aua veglia che spisgenta ils buentadurs da Val Val era defecta e menava per part aua tschuffa. Quella ei vegnida renovada e las lavurs ha la firma Axpo exequiu.

Buliu en tegia Val Val

El local da material dalla tegia d'alp han ins identificau in buliu nuscheivel. La sanaziun immediata dil local ha pudiu impedir ina extensiun sin l'entira tegia. Per preve-

gnir a tals donns eisi impurtont da dar aria ed eliminar tutta humiditad.

Scartezia d'aua sin las alps

La schitgira dalla stad vargada ha era procurau per scartezia d'aua sin nossas alps, en special sin l'alp da nuorsas Culmatsch. In helicopter ha la finala provediu ils animals cun l'aua desiderada. Era autras alps han sentiu la schitgira e pil futur savessen ulteriurs loghens haver stretg cull'aua.

La fontauna silla Rodunda ei schigiada vi. Egl avegnir vegn ina pompa a furnir auo dalla Val Strem el begl dil stavel. Las lavurs vegnan realisadas la primavera 2019.

Cauras sin viadi per la promoziun e varietad dallas specias

La Pro Natura dils cantuns Uri e Grischun va novas vias per mantener la biodiversitad dil territori alpin. Treis cavers cun 200 cauras han fatg viadi naven dalla Vallada dil Rein tochen al Pass dil Furca ed era pasculau la muotta entuorn il vitg da Tschamut. Entras la pasculaziun vulan ins tgirar 50 hectaras pastiras e praus schetgs. Pastiras e praus maghers muntan ina rihezia dalla biodiversitad ed ein perdetgas culturalas dil puresser alpin. Duront il davos tschentaner ein buca meins che 95% da quels prezios spazis ecologics svani e cun quels numerosa fauna e flora. Oravontut ellas regiuns alpinas ein praus maghers e pastiras carschi en, damai che quella cultivaziun renda buca pli. Il project da pilot 2018 dalla Pro Natura vegn evaluaus e tut tenor fa puspei ina muntanera cauras viadi en autras regiuns dalla Svizra.

Mundar pastiras

Igl unviern 2017/18 ha purtau immensas nevadas e la plievgia sissu ha caschunau bravas lavinas. Quellas han schau anavos donns e tschuffernau praus e pastiras. Entras igl engaschi da diversas gruppas, classas ed uniuns ein las pastiras vegnidas rumidas schuber e bein.

Grondas sfidas

Sendas da spassegiar che meinan atras pastiras sco era il menaschi da construcziun dalla pendiculara Cungieri han procurau per grondas sfidas. Entuorn las sendas ein seivs supplementaras vegnidas construidas. Plinavon ein tablas d'informaziun vegnidas montadas. Magari ha ei dau confruntaziuns d'interess denter il schurmetg dils animals selvadis, denter il turissem e l'agricultura. Igl onn vargau ein ils puncts dispoteivels denton vegni reglai a moda plascheivla.

Rumien schau anavos sin praus e pastiras vegn meins-vart magliaus dils armauls. Quei caschuna cuosts da veterinari ed el mender cass sto igl animal malsaun vegnir fatgs giu.

Als possessurs da tgauns vegn appellau instantamein da rimnar ils basegns era sin las pastiras. Quels excrements tschuffrognan il pavel e san caschunar malso-gnas. Pli penibel ei da stuer rimnar ils basegns els sacs dil robbydog deponi agl ur dalla senda.

Stad schetga

La stad schetga ha procurau per gronds problems en nossa vallada ed en l'entira Svizra. Sin nossas alps ha il pavel tunschiu pulit, aschia che scargadas avon temps ein buca stadas neccessarias. La raccolta dil risdiv ei stada magra ed ei vegnida completada entras cumpra da pavel. Denton, era ella Bassa ed ellas tiaras vischinas ei la raccolta da pavel stada mendra e ha procurau per aults prezis da fein. Sin fiera eran ils prezis schliats ed il marcau da carn saziaus. En consequenza da quella situaziun malguessa han certins reduciu levat il muvel. Tut en tut, ina situaziun difficila pil puresser.

Scargada

Sin giavisch dil persunal dalla alp Val Giuv han ils purs organisau communablamein ina scargada. Las vaccas da matg cun lur pasturs ein marschadas loschamein atras nos vitgs.

Cauras sin viadi per la promoziun e varietad dallas specias

Survesta dalla situaziun finanziala

Quen da gudogn e sperdita

Cuosts	12'666'837.69	11'415'580
Recavs	13'069'801.10	11'558'100
Surpli recavs	402'963.41	142'520

Quen d'investiziun

Investiziuns	1'442'218.22	4'349'050
Entradas investiziuns	558'591.07	826'000
Investiziuns nettas	883'627.15	3'523'050

Finanziaziun

Surpli recavs quen da gudogn e sperdita	402'963.41	142'520
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	-116'290.60	0
Amortisaziuns facultad administrativa	412'674.74	236'555
Amortisaziuns supplementaras	0.00	0
Deposit en finanziaziuns specialas	264'234.49	63'825
Deposit ella prefinanziaziun dil capital agen	1'200'000.00	0
Atgna finanziaziun	2'163'582.04	442'900

Investiziuns nettas	883'627.15	3'523'050
---------------------	------------	-----------

Resultat da finanziaziun

Grad d'atgna finanziaziun	244.85	12.57
---------------------------	--------	-------

Deivets a miez e liung termin

Emprests	5'000'000.00	3'000'000
----------	--------------	-----------

Cefras indicativas

Atgna finanziaziun	2'163'582.04	442'900
Facultad netta absolut	6'306'711.12	4'910'466
Facultad netta per habitont (1303)	4'840.15	3'769

Grad d'atgna finanziaziun	244.85	12.57
Quota d'atgna finanziaziun	18.10	4.23
Quota dil survetsch da capital	3.66	2.79
Quota da debitaziun dil tscheins	0.21	0.53

Mussament da gudogn e sperdita graduau

Cuosts da menaschi

030	Cuosts da persunal	3'282'509.95	3'422'150
031	Cuosts da material e menaschi	3'057'750.61	3'050'900
033	Amortisaziun facultad administrativa	412'674.47	236'555
035	Deposit en fondos e finanziaziuns specialas	264'234.49	63'825
036	Cuosts da transfer	3'158'264.63	3'424'050
037	Contribuziuns transitorias	0.00	0
Total cuosts da menaschi		10'175'434.15	10'197'480

Recav da menaschi

040	Recav fiscal	5'746'485.59	5'347'000
041	Regals e concessiuns	2'310'938.70	2'064'500
042	Indemnisaziuns	2'132'482.91	1'859'500
043	Differents recavs	195'574.03	124'000
045	Prelevaziun ord fondos e finanziaziuns specialas	116'290.60	0
046	Recav da transfer	1'184'269.37	841'300
047	Contribuziuns transitorias	0.00	0
Total recav ord il menaschi		11'686'041.20	10'236'300

Resultat ord il menaschi

1'510'607.05 **38'820**

Finanziaziun

034	Cuosts finanziaials	174'029.19	121'000
044	Recav finanziaial	266'385.55	224'700
Resultat dalla finanziaziun		92'356.36	103'700

Resultat operativ

1'602'963.41 **142'520**

Resultat extraordinari

038	Cuosts extraordinaris	1'200'000.00	0
048	Recavs extraordinaris	0.00	0
Resultat extraordinari		-1'200'000.00	0

Resultat dil quen da gudogn e sperdita

402'963.41 **142'520**

Scuntradas internas

039	Scuntradas internas	1'117'374.35	1'097'100
049	Scuntradas internas	1'117'374.35	1'097'100

		Quen 2018		Preventiv 2018	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
Quen da gudogn e sperdita structura u tenor funcziuns					
Quen da gudogn e sperdita		13'069'801.10	13'069'801.10	11'415'580	11'558'100
Resultat netto				142'520	
0	ADMINISTRAZIUN GENERALA	952'733.80	358'508.93	1'082'700	434'600
Resultat netto			594'224.87		648'100
1	SEGIRTAD PUBLICA	495'319.26	183'885.50	252'550	104'000
Resultat netto			311'433.76		148'550
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN	2'049'618.59	292'263.33	2'245'200	245'600
Resultat netto			1'757'355.26		1'999'600
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELGIA	461'273.18	117'830.10	416'100	98'100
Resultat netto			343'443.08		318'000
4	SANADAD	475'732.75	55'206.50	612'000	35'000
Resultat netto			420'526.25		577'000
5	OVRAS SOCIALAS	326'295.27	128'433.20	388'500	61'800
Resultat netto			197'862.07		326'700
6	TRAFFIC	1'150'991.55	107'554.45	756'100	90'000
Resultat netto			1'043'437.10		666'100
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	972'086.40	921'439.43	1'064'630	942'500
Resultat netto			50'646.97		122'130
8	ECONOMIA PUBLICA	5'423'491.02	3'982'611.76	4'305'300	3'354'500
Resultat netto			1'440'879.26		950'800
9	FINANZAS E TAGLIAS	762'259.28	6'922'067.90	292'500	6'192'000
Resultat netto		6'159'808.62		5'899'500	

Conto	Quen da gudogn e sperdita	Quen 2018		Preventiv 2018	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
	Quen da gudogn e sperdita				
	Quen da gudogn e sperdita	13'069'801.10	13'069'801.10	11'415'580	11'558'100
	Resultat netto			142'520	
0	ADMINISTRAZIUN GENERALA	952'733.80	358'508.93	1'082'700	434'600
	Resultat netto		594'224.87		648'100
0110	Legislativa	86'376.48		94'300	
3000.01	Indemnizaziuns dallas autoritads	16'175.00		22'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	221.80		300	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	287.80		500	
3102.00	Stampats, publicaziuns	48'947.73		48'500	
3102.01	Preventiv/Quen annual	13'402.43		15'000	
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	5'445.15			
3132.00	Indemnizaziuns dils cussegliaders e giudicaders			5'000	
3170.00	Cuosts da viadi e spesas	1'896.57		3'000	
0120	Executiva	191'454.38		199'500	
3000.01	Indemnizaziuns dallas autoritads	149'727.50		155'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	12'389.76		12'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	5'447.46		6'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'599.31		1'500	
3130.22	Contribuziuns da commemoradi e sindicat	3'938.00		3'000	
3170.00	Cuosts da viadi e spesas	14'021.00		14'000	
3170.02	Spesas da representaziun	4'331.35		8'000	
0210	Administraziun communal	501'879.15	242'821.93	550'500	245'600
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	333'933.37		350'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	33'678.40		28'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	17'729.24		21'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	3'740.84		4'000	
3099.00	Divers cuosts da personal	9'050.38		9'000	
3100.00	Material da biro	6'827.93		8'000	
3103.00	Litteratura, gasettas	701.20		2'000	
3113.00	Acquists d'informatica	23'854.49		35'000	
3130.01	Francaturas	10'416.75		10'000	
3130.02	Taxas da telefon	3'564.86		3'000	
3130.03	Spesas da banca e schec postal	2'459.67		3'000	
3130.05	Cuosts da stumaziun	1'779.45		4'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	4'803.20		5'000	
3150.00	Manteniment da mobillas e maschinas da biro	6'830.72		8'000	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	12'526.51		27'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	2'111.20		3'000	
3611.02	Taxas pigl Uffeci da migraziun e dretg civil	13'209.00		14'000	
3612.01	Regiun Surselva	13'102.94		15'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	1'559.00		1'000	
4210.00	Taxas d'administraziun generala		24'688.35		22'000
4260.00	Restituziuns		7'616.15		4'500
4309.00	Ulteriur recav da menaschi		17'169.48		14'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
4611.00	Indemnizaziuns dil cantun		87'887.20		82'000
4612.00	Provisiuns d'incasso		12'439.75		12'000
4900.00	Scuntrada interna cuosts da menaschi		3'500.00		3'500
4910.00	Scuntrada interna survetschs		89'521.00		107'600
0220	Uffeci da baghegiar	173'023.79	115'687.00	145'300	84'000
3000.01	Indemnizaziuns dallas autoritads	7'850.00		5'000	
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	96'368.48		86'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	8'071.29		7'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	4'743.94		6'800	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'060.34		1'000	
3099.00	Divers cuosts da personal	430.91		1'000	
3101.00	Material da menaschi e da diever	3'891.78		3'000	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, urdeins	8'518.65		10'000	
3113.00	Acquists d'informatica	-7'105.00			
3130.02	Taxas da telefon	664.11		1'000	
3132.00	Indemnizaziuns dils cussegladers e giudicaders	36'173.10		9'000	
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	1'703.05		3'000	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	2'881.24		5'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'411.90		2'000	
3900.00	Scuntrada interna cuosts da menaschi	3'500.00		3'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	2'860.00		2'000	
4210.00	Taxas d'administraziun generala		42'475.25		10'000
4260.00	Restituziuns		8'917.15		20'000
4310.00	Atgnas prestaziuns per projects		8'719.60		10'000
4910.00	Scuntrada interna survetschs		55'575.00		44'000
0290	Baghetgs d'administraziun			93'100	105'000
3101.00	Material da menaschi e da diever			2'000	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, urdeins			3'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien			4'500	
3120.11	Energia e scaldament			15'000	
3130.06	Taxas e contribuziuns			4'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas			2'500	
3144.00	Manteniment baghetgs			30'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs			32'100	
4470.00	Tscheins d'affittaziun				93'000
4479.00	Ulteriurs recavs schischom				12'000
1	SEGIRTAD PUBLICA	495'319.26	183'885.50	252'550	104'000
	Resultat netto		311'433.76		148'550
1110	Polizia communal	13'808.10	3'568.00	12'000	3'000
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	8'090.10		8'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	5'718.00		4'000	
4270.00	Castitgs		3'568.00		3'000
1400	Dretg general	117'217.70	44'041.20	39'500	21'000
3130.07	Mutaziuns - Uffeci funsil/mesiraziun	56'701.25		8'000	
3132.02	Cuosts giuridics	40'514.05		5'000	
3611.01	Schazetgs d'immobillas			2'000	
3612.02	Uffeci da stumadira e concuors Surselva	9'483.95		12'000	
3612.03	Uffeci civil Surselva	9'868.45		12'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	650.00		500	
4260.00	Restituziuns		2'137.90		1'000
4602.00	Cumpart gudogn digl Uffeci funsil Cadi		41'903.30		20'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
1500	Pumpiers	203'551.11	61'959.35	91'500	46'500
3120.00	Provediment e dismessa	3'714.76		4'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'030.30		2'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	303.00		1'000	
3181.00	Sperditas effectivas da pretensiuns	300.00			
3611.04	Polizia da fiug cantunala	1'820.00		3'000	
3612.04	Pumpiers Sursassiala	192'628.05		81'000	
3612.40	Barschaments e seracass	1'105.00			
3910.00	Scuntrada interna survetschs	650.00		500	
4200.02	Taxas da cumpensaziun		44'700.00		40'000
4260.00	Restituziuns		10'696.10		
4470.00	Tscheins d'affittaziun		6'563.25		6'500
1610	Defensiun militar	3'047.85		2'600	
3144.02	Manteniment stan da schibas	2'072.85		2'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	975.00		600	
1620	Protecziun civila	40'932.20	3'500.00	45'500	3'500
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	7'953.20		9'000	
3120.11	Energia e scaldament	7'770.80		10'000	
3130.06	Taxas e contribuziuns	1'447.75		2'500	
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'742.35		4'000	
3144.13	Manteniment dils locals	6'017.40		6'000	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	8'080.70		10'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	5'920.00		4'000	
4631.00	Contribuziun dil cantun		3'500.00		3'500
1621	Stab directiv communal	116'762.30	70'816.95	61'450	30'000
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	2'510.65		1'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	10.50		100	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	36.80		50	
3130.31	Mesiras da protecziun lavinas	11'579.25		15'000	
3130.32	Cuosts IMIS	17'826.75		15'000	
3130.33	Surviglionza Cuolm da Vi	55'550.30		15'000	
3132.00	Indemnisaziuns dils cussegladers e giudicaders	13'981.20			
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	4'934.85		2'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			6'800	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	10'332.00		6'500	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		60'818.10		25'000
4634.00	Contribuziuns dallas interpresas publicas		9'998.85		5'000
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN	2'049'618.59	292'263.33	2'245'200	245'600
	Resultat netto		1'757'355.26		1'999'600
2110	Scoletta	135'486.66	46'344.37	121'900	14'000
3020.00	Pagas	119'988.90		100'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	7'603.80		8'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	4'448.57		6'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'013.75		1'000	
3090.00	Scolaziun e formaziun	495.65		3'000	
3104.00	Material da scola e da diever	1'296.69		2'600	
3104.01	Projects generals e da sport	354.05		800	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	285.25		500	
4260.00	Restituziuns		27'532.60		
4631.00	Contribuziuns dil cantun		18'811.77		14'000
2120	Scola primara	810'268.32	129'868.68	833'800	103'500
3020.00	Pagas	676'721.15		685'000	

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	53'673.30		55'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	47'399.85		48'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	7'136.10		7'000	
3090.00	Scolaziun e formaziun	2'636.45		12'200	
3104.00	Material da scola e da diever	20'893.77		20'600	
3104.01	Projects generals e da sport	1'807.70		4'500	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi			1'500	
4260.00	Restituziuns		36'835.10		18'000
4631.00	Contribuziuns dil cantun		93'033.58		85'500
2130	Scola superiura	499'140.86	63'755.48	584'600	58'500
3020.00	Pagas	405'026.70		460'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	32'145.15		37'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	28'004.05		30'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	4'287.15		4'700	
3090.00	Scolaziun e formaziun	-8'099.85		8'500	
3104.00	Material da scola e da diever	22'645.16		27'900	
3104.01	Projects generals e da sport	4'129.80		4'500	
3171.01	Viadis e camps da scola	10'571.35		10'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	431.35		2'000	
4260.00	Restituziuns		15'534.03		11'500
4631.00	Contribuziuns dil cantun		48'221.45		47'000
2170	Baghetgs da scola Sedrun	240'023.87	20'130.00	300'000	32'600
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	87'526.30		105'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	6'833.50		8'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	3'529.40		6'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	912.50		1'000	
3101.00	Material da menaschi e da diever	7'793.96		6'000	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, urdeins	1'892.55		5'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	18'909.60		20'000	
3120.11	Energia e scaldament	40'649.85		40'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'709.40		4'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	62'516.81		62'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi			1'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			37'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	5'750.00		4'500	
4240.00	Taxas da diever e survetschs		1'880.00		2'000
4470.00	Tscheins d'affittaziun		15'600.00		15'600
4910.00	Scuntrada interna survetschs		2'650.00		15'000
2190	Direcziun ed administraziun da	145'283.66	30'370.80	142'400	35'000
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	8'973.00		13'000	
3020.00	Pagas	66'984.50		65'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	5'854.75		7'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	5'152.55		5'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	734.55		1'000	
3090.00	Scolaziun e formaziun	3'285.95		1'200	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, urdeins	9'333.15		8'700	
3113.00	Acquists d'informatica	11'988.10		10'000	
3130.02	Taxas da telefon	2'838.65		2'500	
3150.01	Manteniment mobillas, maschinas, utensils	21'276.91		17'000	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	6'810.80		8'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	2'050.75		4'000	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		30'370.80		35'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
2192	Scola populara - ulteriur	110'025.50	1'794.00	127'500	2'000
3059.01	Assicuranza d'accidents per scolars e scolaras	758.40		1'000	
3099.00	Divers cuosts da personal	2'888.85		3'500	
3130.15	Transport da scolars	63'754.07		65'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	450.00		1'000	
3612.05	Scola da musica Surselva	23'924.18		30'000	
3614.05	Indemnisaziun Bogn Sedrun	9'000.00		9'000	
3632.20	Ductrina e pastoraiziun	6'000.00		6'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	3'250.00		12'000	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		1'794.00		2'000
2200	Scolaziun speciala	42'875.82		65'000	
3612.01	Regiun Surselva	27'545.82		45'000	
3612.15	Indemnisaziuns scolas specialas	15'330.00		20'000	
2510	Scola gimnasiala	66'513.90		70'000	
3611.06	Indemnisaziun progimnasi	43'650.00		45'000	
3612.16	Scola claustrala	22'863.90		25'000	
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELgia	461'273.18	117'830.10	416'100	98'100
	Resultat netto		343'443.08		318'000
3110	Museum "La Truaisch"	46'995.94	18'938.85	62'100	16'500
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	1'150.00		2'000	
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	15'928.00		16'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	395.05		1'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	94.20		100	
3101.00	Material da menaschi e da diever	1'811.90		4'000	
3102.00	Stampats, publicaziuns	638.65		5'000	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, urdeins			3'000	
3119.03	Acquist objects d'exposiziun	12'000.00		15'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	703.65		1'000	
3120.11	Energia e scaldament	2'699.20		3'000	
3130.02	Taxas da telefon	1'173.14		1'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	2'319.80		3'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	4'708.55		5'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'943.80		2'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	1'430.00		1'000	
4240.02	Entradas museum		7'391.50		8'000
4250.00	Diversas entradas		3'047.35		2'500
4631.00	Contribuziuns dil cantun		4'000.00		4'000
4632.01	Contribuziun Regiun Surselva		4'500.00		2'000
3210	Bibliotecas	3'500.00		3'500	
3614.04	Indemnisaziun biblioteca	3'500.00		3'500	
3290	Cultura - ulteriur	199'881.99		95'500	
3130.20	Occurrenzas specialas	7'548.40		10'000	
3149.01	Manteniment maletg dil vitg	5'736.29		15'000	
3612.06	Museum regional	14'257.30		3'700	
3634.06	Contribuziun "Academia vivian"	7'296.75		7'000	
3636.00	Contribuziun allas organisaziuns privatas	100'000.00			
3636.01	Promozion dalla cultura	8'998.25		11'500	
3636.02	Contribuziuns ad uniuns	19'220.00		15'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	36'825.00		33'300	

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3410	Halla plurivalenta Dulezi	117'021.72	55'731.25	161'500	46'000
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	6'223.95		5'500	
3120.11	Energia e scaldament	22'850.10		20'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	2'509.30		7'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	30'072.42		35'000	
3150.01	Manteniment mobílias, maschinas, utensils	686.30		2'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'768.65		2'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			58'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	52'911.00		32'000	
4240.00	Taxas da diever e survetschs		13'947.00		10'000
4260.00	Restituziuns		5'784.25		
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		36'000.00		36'000
3411	Plazza da sport	29'599.60	19'560.00	26'000	12'000
3120.12	Energia	1'800.20		3'000	
3140.01	Manteniment piazza da sport	-6'882.80		10'000	
3140.02	Manteniment patinera	1'292.20		9'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	33'390.00		4'000	
4240.00	Taxas da diever e survetschs		9'560.00		2'000
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		10'000.00		10'000
3412	Lag Claus Surrein	61'239.28	23'600.00	63'500	23'600
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	837.80		1'000	
3120.11	Energia e scaldament	1'674.30		1'500	
3140.05	Manteniment dil Lag da Claus	31'206.05		38'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	2'536.05		2'000	
3150.01	Manteniment mobílias, maschinas, utensils	7'682.38		5'000	
3160.00	Tscheins d'affittaziun	5'000.00		5'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	710.70		1'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	11'592.00		10'000	
4480.01	Tscheins d'affittaziun		3'600.00		3'600
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		20'000.00		20'000
3500	Baselgias e capluttas	3'034.65		4'000	
3144.30	Manteniment clutger	3'034.65		4'000	
4	SANADAD	475'732.75	55'206.50	612'000	35'000
	Resultat netto		420'526.25		577'000
4110	Spitals	141'525.90		155'000	
3611.07	Indemnizaziuns dils spitals ordeifer la regiun	117'839.00		110'000	
3612.01	Regiun Surselva	23'686.90		45'000	
4120	Tgira d'attempai	274'670.70	28'556.20	380'000	
3612.07	Cumpart cuosts da tgira	267'883.20		370'000	
3612.20	Sana Surselva	6'481.70		8'000	
3612.21	Regiun da planisaziun Sursassiala	305.80		2'000	
4260.00	Restituziuns		28'556.20		
4210	Tgira ambulanta	24'112.05		30'000	
3612.08	Spitex Cadi	24'112.05		30'000	
4330	Survetsch da sanadad en scola	35'424.10	26'650.30	47'000	35'000
3050.01	Prestaziuns socialas	2'229.40		3'000	
3136.00	Miedi da scola	1'658.00		1'000	
3136.01	Dentist da scola	27'907.40		40'000	
3181.00	Sperditas effectivas da pretensiuns	2'348.00			
3637.00	Contribuziuns per privats	1'281.30		3'000	
4260.00	Restituziuns		26'650.30		35'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
5	OVRAS SOCIALAS	326'295.27	128'433.20	388'500	61'800
	Resultat netto		197'862.07		326'700
5440	Protecziun da giuventetgna - general	20'467.50	10'233.75	20'000	10'000
3632.09	Contribuziun lavur da giuventetgna Cadi	20'467.50		20'000	
4632.03	Contribuziun pleiv catolica		10'233.75		10'000
5451	Tgira d'affons e canortas	13'788.95	60.00	19'000	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	12'879.95		18'500	
3611.20	Pro Juventute	104.00		500	
3635.00	Contribuziuns ad interpresas privatas	805.00			
4260.00	Restituziuns		60.00		
5720	Susteniments legals	196'772.17	118'139.45	230'000	50'000
3637.00	Contribuziuns per privats	196'153.97		220'000	
3637.01	Prefinanziazion d'aliments	618.20		10'000	
4260.00	Restituziuns		118'139.45		50'000
5790	Susteniments - divers	95'266.65		119'500	1'800
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	58.95		5'000	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	8'115.20		12'000	
3612.09	Survetsch social Regiun Surselva	32'361.40		40'000	
3612.10	Curatella professiunala Surselva	44'856.55		52'000	
3631.10	Contribuziun mesiras d'integraziun	2'031.05		2'500	
3636.00	Contribuziun allas organisaziuns privatas	7'843.50		8'000	
4631.00	Contribuziun dil cantun				1'800
6	TRAFFIC	1'150'991.55	107'554.45	756'100	90'000
	Resultat netto		1'043'437.10		666'100
6150	Vias communalas	1'121'311.29	82'034.45	727'500	65'000
3101.00	Material da menaschi e da diever	933.15		10'000	
3111.00	Acquist mobillas, maschinas, vehichels			10'000	
3120.06	Energia d'illuminaziun publica	7'102.45		9'000	
3141.00	Manteniment vias e piazzas	269'305.83		270'000	
3141.03	Schubergiar vias	21'373.94		25'000	
3141.10	Dismessa da neiv	186'781.25		175'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'511.20		2'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	381'474.47		33'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	118'399.00		103'000	
3910.01	Scuntrada interna dismessa da neiv	134'430.00		90'000	
4210.01	Taxas e lubientschas		6'827.85		4'000
4240.00	Taxas da diever e survetschs		3'355.80		2'000
4240.03	Taxas da parcar		55'530.00		48'000
4240.04	Taxas uras da parcar		16'320.80		11'000
6220	Traffic regional	29'680.26	25'520.00	28'600	25'000
3199.01	Cumpra cartas dil di SBB	28'000.00		26'600	
3612.01	Regiun Surselva	1'680.26		2'000	
4240.05	Vendita cartas dil di SBB		25'520.00		25'000
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	972'086.40	921'439.43	1'064'630	942'500
	Resultat netto		50'646.97		122'130
7100	Provediment d'aua	4'921.80		5'000	
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	4'921.80		5'000	

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
7201	Dismessa e purificaziun dall'aua	608'452.26	608'452.26	650'500	650'500
3010.00	Pagas dil persunal d'administrasiun e menaschi	87'811.80		88'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	7'053.05		7'500	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	6'544.52		6'500	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'938.70		2'500	
3099.00	Divers cuosts da persunal	1'136.12		1'200	
3101.00	Material da menaschi e da diever	42'688.54		38'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	3'258.12		2'500	
3120.11	Energia e scaldament	36'468.85		42'000	
3130.02	Taxas da telefon	1'842.14		2'000	
3130.12	Dismessa da gliet	36'083.29		38'000	
3134.00	Assicuranzas da caussas	5'956.40		7'000	
3137.00	Taglias e taxas	11'124.00		15'000	
3143.02	Manteniment dalla canalisaziun	98'069.03		180'000	
3144.17	Manteniment dalla serenera	70'438.40		100'000	
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	5'764.58		5'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	3'660.08		10'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			14'000	
3510.00	Deposit finanziaziun speciala	161'700.64		61'300	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	26'914.00		30'000	
4240.07	Taxas da diever canalisaziun		607'900.26		650'000
4940.00	Tscheins calculatorics		552.00		500
7300	Economisaziun dil rumien (general)	26'387.30		27'500	
3101.00	Material da menaschi e da diever	1'693.80		500	
3612.30	Dismessa da cadavers	7'238.50		11'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	17'455.00		16'000	
7301	Economisaziun dil rumien (menaschi communal)	301'727.17	301'727.17	287'000	287'000
3101.00	Material da menaschi e da diever	24.63		1'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	93.05		200	
3130.09	Dismessa da rauba blocconta e rumien special	17'290.26		28'000	
3130.14	Cuosts da transports	38'344.47		34'000	
3140.07	Manteniment deponias	3'897.71		13'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	31'200.00		16'775	
3510.00	Deposit finanziaziun speciala	2'533.85		2'525	
3612.11	Taxas fundamentalas Regiun Surselva	166'740.85		155'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	41'034.00		36'000	
3940.00	Tscheins calculatorics	568.35		500	
4240.10	Taxas fundamentalas Regiun Surselva		167'967.46		160'000
4240.11	Taxas fundamentalas vischnaunca		63'847.04		62'000
4260.00	Restituziuns		2'214.35		
4309.00	Ulterior recav da menaschi		35'657.94		35'000
4612.01	Indemnisaziuns Regiun Surselva		32'040.38		30'000
7410	Rempars da lavinas e per la protecziun d'auas	-33'396.10		13'230	
3142.00	Manteniment rempars da flums e torrents	-33'396.10		5'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			8'230	
7710	Santeri e sepulturas	20'417.32	7'260.00	14'000	5'000
3140.03	Manteniment santeri	6'919.32		5'000	
3632.21	Contribuziun pleiv	2'150.00		1'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	11'348.00		7'500	
4240.12	Taxas da satrar		7'260.00		5'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
7900	Planisaziun dil territori	43'576.65	4'000.00	67'400	
3132.12	Planisaziun locala	29'013.20		50'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			2'700	
3612.01	Regiun Surselva	6'763.45		12'700	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	7'800.00		2'000	
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		4'000.00		
8	ECONOMIA PUBLICA	5'423'491.02	3'982'611.76	4'305'300	3'354'500
	Resultat netto		1'440'879.26		950'800
8110	Agricoltura	82'173.41	74'975.05	110'200	71'000
3140.10	Manteniment alps/pastiras	48'698.96		60'000	
3144.10	Manteniment baghets d'alp	22'459.65		30'000	
3149.00	Manteniment ulteriurs objects	1'200.95		10'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	85.00		1'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			1'200	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	293.85		500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	9'435.00		7'500	
4240.09	Taxas d'alps e pastiras		13'485.00		7'000
4470.00	Tscheins d'affittaziun		22'940.00		24'000
4611.04	Contribuziuns d'alpegiaziun		38'550.05		40'000
8200	Forestalesser	785'153.87	846'501.41	655'500	526'000
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	135'979.95		12'000	
3130.14	Cuosts da transports	165'179.35		100'000	
3140.20	Manteniment dils plazzals per deponer lenna			1'000	
3141.01	Manteniment vias d'ual	166'578.17		115'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	24'450.40		9'000	
3634.00	Contribuziun	4'160.00		3'500	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	288'806.00		415'000	
4250.04	Vendita da lenna		129'256.40		80'000
4250.05	Vendita lenna da brisch		42'707.66		28'000
4250.06	Vendita stialas da lenna		12'710.35		13'000
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		98'000.00		65'000
4631.00	Contribuziuns dil cantun		563'827.00		340'000
8290	Menaschi tecnic	1'126'275.52	1'313'701.78	1'114'950	1'102'500
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	732'972.20		735'000	
3049.00	Ulteriurs supplements	16'253.85		23'000	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	54'890.20		58'000	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	39'746.12		49'000	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	22'530.30		23'000	
3099.00	Divers cuosts da personal	8'857.70		5'000	
3100.00	Material da biro	6'148.03		3'000	
3109.00	Ulteriurs cuosts da material e rauba	13'508.65		16'000	
3111.00	Acquist mobillas, maschinas, vehicels	18'861.60		15'000	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	2'880.65		2'500	
3120.11	Energia e scaldament	6'857.10		6'000	
3130.02	Taxas da telefon	2'718.34		3'500	
3134.00	Assicuranzas da caussas	21'404.65		21'000	
3144.00	Manteniment baghetgs	3'897.55		3'500	
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehicels	107'925.50		77'000	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	55'441.78		25'000	

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3199.02	Manteniment Via Maighels	4'361.30		5'000	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			39'450	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	7'020.00		5'000	
4240.01	Lavurs per tiarzas persunas		131'248.58		160'000
4260.00	Restituziuns		12'788.20		
4309.00	Ulteriur recav da menaschi		17'873.26		25'000
4310.00	Atgnas prestaziuns per projects		116'153.75		40'000
4501.00	Prelevaziun ord fonds dil capital jester		116'290.60		
4610.00	Indemnisaziuns dalla Confederaziun Svizra		2'157.05		1'500
4610.01	Indemnisaziun manteniment Via Maighels		11'859.09		10'000
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		6'323.25		6'000
4910.00	Scuntrada interna survetschs		106'144.00		91'100
4910.01	Scuntrada interna manteniment vias		105'194.00		94'500
4910.02	Scuntrada interna manteniment infrastruttura turistica		173'695.00		159'900
4910.03	Scuntrada interna digl Uffeci forestal		288'806.00		415'000
4910.04	Scuntrada interna manteniment santeri		11'348.00		7'500
4910.05	Scuntrada interna manteniment indrezs da sport		32'480.00		2'000
4910.06	Scuntrada interna dismesa da neiv		134'430.00		90'000
4910.07	Scuntrada interna halla plurivalenta		46'911.00		
8400	Turissem	3'310'449.21	1'480'165.00	2'279'650	1'385'000
3140.30	Manteniment loipa	21'526.75		30'000	
3149.30	Manteniment infrastruttura turistica	225'661.10		200'000	
3161.00	Tscheins d'affittaziun, cuosts d'utilisaziun	50'959.00		50'500	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias			18'400	
3511.00	Deposit els fonds dil capital agen	50'000.00			
3634.30	Contribuziun da menaschi dil Bogn Sedrun	368'008.57		480'650	
3635.30	Contribuziun "Sedrun Mustér Turissem"	840'000.00		840'000	
3635.31	Taxas da turissem vischnaunca	56'743.59		55'000	
3635.32	Contribuziuns per purschidas turisticas	120'596.90		121'500	
3635.33	Contribuziun bus local	69'969.37		75'000	
3635.34	Contribuziun project San Gottardo			5'000	
3635.35	Contribuziun Pro Lucmagn	14'687.10		10'000	
3635.36	Contribuziun occurrenzas d'unviern			50'000	
3635.37	Contribuziun occurrenzas da stad			65'000	
3636.30	Occurrenzas turisticas	50'386.83		50'000	
3893.00	Deposit ella prefinanziaziun dil capital agen	1'200'000.00			
3910.00	Scuntrada interna survetschs	175'910.00		162'600	
3990.10	Scuntrada interna turissem	66'000.00		66'000	
4035.01	Taxas da hosps		1'059'062.01		1'000'000
4035.02	Taxas da turissem		294'545.03		290'000
4240.00	Taxas da diever e survetschs		58'867.76		50'000
4260.00	Restituziuns		67'690.20		45'000
8500	Industria e commerci	54'761.32		45'000	
3130.21	Promozion dil liug e marketing	530.00		40'000	
3511.00	Deposit els fonds dil capital agen	50'000.00			
3612.01	Regiun Surselva	4'231.32		5'000	
8712	Ovra electrica	64'677.69	267'268.52	100'000	270'000
3109.01	Cumpra energia da concessiun ORA	64'677.69		100'000	
4250.01	Vendita energia da concessiun ORA		181'716.29		150'000
4250.02	Concessiun per traversar cun conducts		85'552.23		120'000

Conto		Quen 2018		Preventiv 2018	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
9	FINANZAS E TAGLIAS	762'259.28	6'922'067.90	292'500	6'192'000
	Resultat netto	6'159'808.62		5'899'500	
9100	Taglias communalas	54'983.73	2'955'223.45	50'000	2'810'000
3181.00	Sperditas effectivas da pretensiuns	18'219.90		6'000	
3611.09	Indemnisaziun cantun per incasso da taglia	36'763.83		44'000	
4000.00	Taglia sin entrada		2'000'807.00		1'800'000
4001.00	Taglia sin facultad		402'704.00		360'000
4002.00	Taglia alla fontauna		173'552.35		100'000
4010.00	Taglia da persunas giuridicas		378'160.10		550'000
9101	Taglias specialas		1'437'655.10		1'247'000
4021.00	Taglia sin schischom		924'782.00		950'000
4022.00	Taglia sin gudogn da schischom		165'641.20		80'000
4023.00	Taglia sin scumiada da maun		278'912.00		200'000
4024.00	Taglia sin donaziuns ed iertas		60'482.40		10'000
4033.00	Taglia da tgauns		7'837.50		7'000
9300	Ulivaziun da finanzas e grevezias	78'582.40		100'000	
3621.50	Contribuziun all'ulivaziun da finanzas	78'582.40		100'000	
9500	Recav da participaziuns	16'757.55	162'902.35	17'000	164'500
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	2'000.00		2'000	
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	4'200.30			
3630.02	Franc per la cuntrada	10'557.25		15'000	
4120.01	Concessiuns e patentas		110'958.85		113'000
4120.06	RWM Schweiz SA		51'943.50		51'500
9505	Recav da participaziuns ord las concessiuns dil dretg d'aua		2'148'036.35		1'900'000
4120.02	Tscheins d'aua ORA		1'351'080.65		1'250'000
4120.03	Cumpart sviulta energia alpina		126'604.60		200'000
4120.04	Cumpart gudogn energia alpina		600'000.00		450'000
4120.05	Dretg per l'utilisaziun dall'aua		70'351.10		
9610	Recav da facultad e tscheins	45'109.24	38'416.55	66'500	17'500
3400.00	Tscheins dil deivet current	348.85		2'000	
3406.00	Tscheins dils emprests	41'114.53		60'000	
3420.00	Procuraziun ed administraziun dil capital	3'093.86		4'000	
3940.00	Tscheins calculatorics	552.00		500	
4400.00	Tscheins dils mieds liquids		193.05		2'000
4401.00	Tscheins da retard		4'818.65		5'000
4407.00	Tscheins - investiziuns finanzialas (liunga vesta)		11'812.50		
4451.00	Entradas ord participaziuns finanzialas		21'024.00		10'000
4940.00	Tscheins calculatorics		568.35		500
9630	Immobiliis dalla facultad finanziaria	163'862.95	179'834.10	59'000	53'000
3430.00	Manteniment dils baghetgs	29'259.50		10'000	
3439.90	Ulteriurs cuosts dils baghetgs	100'212.45		45'000	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	34'391.00		4'000	
4430.07	Tscheins d'affittaziun		112'890.00		13'000
4430.08	Tscheins pil dretg da baghegiar		52'560.25		40'000
4439.00	Ulteriuras entradas d'immobiliis		14'383.85		
9990	Finiziun dil quen	402'963.41			
9000.00	Surpli entradas	402'963.41			

Conto	Quen d'investiziun	Quen 2018		Preventiv 2018	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
Quen d'investiziun					
I	Quen d'investiziun resultat netto	1'442'218.31	558'591.07 883'627.24	4'349'050	826'000 3'523'050
1	SEGIRTAD PUBLICA resultat netto	50'000.00	50'000.00		
1400 5290.00	Dretg general Implementaziun digl Uffeci funsil federal	50'000.00 50'000.00			
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN resultat netto	253'510.00	253'510.00	300'000	300'000
2170 5090.02	Baghetgs da scola Scola Sedrun - pegna	253'510.00 253'510.00		300'000 300'000	
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELGIA resultat netto	-30'948.05 40'948.05	10'000.00		
3410 5040.01 6110.01	Sport Halla plurivalenta Dulezi Restituziuns da tiarzas persunas	-30'948.05 -30'948.05	10'000.00 10'000.00		
6	TRAFFIC resultat netto	531'447.98	2'845.10 528'602.88	2'830'750	160'000 2'670'750
6150 5010.05 5010.06 5010.08 5030.02 6110.01	Vias communalas Via Strem Via d'access e parcadis halla plurivalenta Via Gionda Garascha sutterrana Dulezi Restituziuns da tiarzas persunas per vias	531'447.98 5'327.85 149'245.47 -41'403.95 418'278.61	2'845.10 2'845.10	2'830'750 400'000 300'000 2'130'750	160'000 160'000
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI resultat netto	353'852.43 191'893.54	545'745.97	1'218'300	666'000 552'300
7201 5032.02 6310.01 6370.01	Dismessa e purificaziun dall'aua (menaschi communal) Fussal da plievgia Contribuziun dil cantun Taxas da colligiazion	47'369.83 47'369.83	311'421.82 311'421.82	620'000 620'000	108'000 60'000 48'000
7301 5033.01	Economisaziun dil rumien (menaschi communal) Plazzas da rumians (molocs)	-25'902.40 -25'902.40			
7410 5030.03 5030.04 5030.05 6310.03 6310.04 6310.05 6350.03 6350.04 6350.05	Rempars da lavinas e per la protecziun d'auas Project da protecziun Project Scharinas Project Val Strem Contribuziun dil cantun project da protecziun Contribuziun dil cantun project Scharinas Subsidi cantunal Val Strem Contribuziun project da protecziun Contribuziun project Scharinas Contribuziun privata Val Strem	332'385.00 104'168.45 345'140.40 -116'923.85	234'324.15 34'242.85 225'496.60 10'294.75 1'097.45 692.50 -37'500.00	598'300 125'000 450'000 23'300	558'000 109'000 368'000 9'000 72'000
8	ECONOMIA PUBLICA resultat netto	284'355.95	284'355.95		
8290 5040.00	Menaschi tecnic Luvratori stradalesses	15'652.90 15'652.90			
8400 5040.01	Turissem Sanaziun Bogn Sedrun	268'703.05 268'703.05			

Quen dalla circulaziun dils mieds finansials 2018

Activitad operativa (calculaziun indirecta)		conto	Summa en frs.
Resultat dil quen da gudogn e sperdita (sperdita –, gudogn +)	quen da gudogn e sperdita	9000, 9001	402'963.41
+ Amortisaziuns facultad administrativa		33x	412'674.47
+ Rectificaziuns negativas dalla valur (svaletaziuns) investiziuns finanzialas FF (gruppas 102, 107, 108)		344x	
+ Deposit en fonds e finanziaziuns specialas (SF)		35	264'234.49
+ Rectificaziun dalla valur emprests facultad administrativa		364	
+ Rectificaziun dalla valur participaziuns facultad administrativa		365	
+ Amortisaziuns contribuziuns per investiziuns facultad administrativa		366	
+ Amortisaziuns supplementaras - facultad administrativa		383	
+ Amortisaziuns supplementaras - emprests, participaziuns, contribuziuns d'investiziun		387	
+ Amortisaziun - deficit da bilanza		388	
+ Deposits egl agen capital (prefinanziaziuns)		389	1'200'000.00
– Rectificaziuns positivas dalla valur investiziuns finanzialas FF (gruppas 102, 107, 108)		444x	
– Revaletaziun facultad administrativa		4490	
– Prelevaziuns ord fonds e finanziaziuns specialas		45	-116'290.60
– Sligiamient dallas amortisaziuns supplementaras		483, 487	
– Prelevaziuns ord igl agen capital (prefinanziaziuns)	489		
– Augment / Reducziun cartas da debit e credit	bilanza	1004	
- Augment / + Reducziun ulteriurs mieds liquids		1009	
– Augment / + Reducziun pretensiuns		101	135'955.84
– Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen da gudogn e sperdita		1040	
– Augment / + Reducziun provisiuns e lavurs entschevidas		106	34'511.00
- Augment/+ Reducziun pretensiuns viers FS e fonds el capital jester		109	
+ Augment / – Reducziun obligaziuns currentas		200	-505'484.59
+ Augment / – Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen da gudogn e sperdita		2040	-466'200.35
+ Augment / – Reducziun retenziuns a cuort termin		205	
+ Augment / – Reducziun retenziuns a liung termin		208	
Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord l'activitad operativa			1'362'363.67

Actividad d'investiziun ella facultad administrativa		conto	Summa en frs.
– Expensas d'investiziun facultad administrativa	QI	50 - 58	-1'442'218.31
+ Entradas d'investiziun facultad administrativa		60 - 68	558'591.07
– Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen d'investiziun	bi-lanza	1046	695'565.00
+ Augment / – Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen d'investiziun		2046	-2'152'813.74
Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord l'actividad d'investiziun ella facultad administrativa			-2'340'875.98

Activitad d'investiziun ella facultad finanziaria		conto	Summa en frs.
+ Rectificaziuns negativass dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102, 107, 108)	QGS	344x	
- Rectificaziuns positivass dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas102, 107, 108)		444x	
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a cuort termin FF	bilanza	102	
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a liung termin FF		107	-1'500'000.00
- Augment / + Reducziun investiziun materialas a liung termin FF		108	
Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord l'activitad d'investiziun ella facultad finanziaria			-1'500'000.00
Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord l'activitad d'investiziun FA e FF			-3'840'875.98

Activitad da finanziaziun		conto	Summa en frs.
+ Augment / – Reducziun - obligaziuns finansialas a cuort termin	bilanza	201	
+ Augment / – Reducziun - obligaziuns finansialas a liung termin		206	2'000'000.00
Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord l'activitad da finanziaziun			2'000'000.00

Total circulaziun dils mieds finansials (cashflow) = midada mieds liquids	-478'512.31
--	--------------------

Mieds liquids	stan 01-01-2018	stan 31-12-2018		conto	Midada
Cassa	10'195.60	8'285.00	bilanza	1000	-1'910.60
Posta	22'806.01	9'694.56		1001	-13'111.45
Banca	3'723'184.36	3'259'694.10		1002	-463'490.26
Investiziuns a cuort termin sin la fiera monetara				1003	0.00
Total (midada mieds liquids)					-478'512.31

Bilanza

Conto		01-01-2018	31-12-2018	Augment	Sminuaziun
1	ACTIVAS	20'173'105.68	21'110'936.12	38'797'805.73	37'859'975.29
10	Facultad finanziaria	13'927'227.52	14'082'683.37	37'355'587.42	37'200'131.57
100	Mieds liquids e piazzament da daners a cuorta vesta	3'756'185.97	3'277'673.66	23'383'954.37	23'862'466.68
10000.01	Cassa	2'095.60	1'285.00	55'645.85	56'456.45
10002.01	Cassa Bogn Sedrun	8'100.00	7'000.00		1'100.00
10010.01	Schec postal 70-5070-9	22'806.01	9'694.56	11'479.45	24'590.90
10020.01	Conto-current GKB 134.825.600	1'146'107.22	1'612'191.44	10'448'777.01	9'982'692.79
10020.02	Conto-current RB 70124.61	955'818.63	543'910.70	7'568'524.21	7'980'432.14
10020.03	Conto-current RB 70127.67	49'992.00	308'116.95	4'830'332.35	4'572'207.40
10020.10	Conto-current RB 70127.37	775'981.85		469'002.45	1'244'984.30
10021.01	Deposit forestal GKB 134.825.600	795'284.66	795'475.01	193.05	2.70
101	Dabiens	4'946'630.55	4'810'674.71	12'221'633.05	12'357'588.89
10100.01	Debiturs		528'861.40	5'336'904.20	4'808'042.80
10100.09	Ulteriurs debiturs	53'651.04	96'634.70	96'555.10	53'571.44
10100.10	Debiturs tscheins d'aua	1'132'815.65	1'351'080.65	1'351'080.65	1'132'815.65
10100.81	Debiturs (MAC1)	475'249.22		450.00	475'699.22
10101.01	Taglia anticipada	5'041.65	7'358.40	7'358.40	5'041.65
10110.01	Conto-current taglia cantunala	413'782.54	87'170.41	85'980.00	412'592.13
10110.02	Conto-current taglia abx-tax	59'293.75	58'403.60	1'286'407.95	1'287'298.10
10120.01	Debiturs taglias communalas	2'806'796.70	2'681'165.55	4'056'896.75	4'182'527.90
104	Cudischaziuns transitorias activas	695'565.00			695'565.00
10460.01	Limitaziun activa dil quen d'investiziun	695'565.00			695'565.00
106	Provisiuns e lavurs entschevidas	34'511.00			34'511.00
10600.01	Reserva d'ieli da scaldar	34'511.00			34'511.00
107	Investiziuns finanzialas a liung termin	750'200.00	2'250'200.00	1'750'000.00	250'000.00
10702.01	Quota da fatschenta Banca Raiffeisen	200.00	200.00		
10710.01	Emprest Sedrun Pendicularas SA	750'000.00	500'000.00		250'000.00
10710.02	Emprest Pendicularas Mustér SA		1'750'000.00	1'750'000.00	
108	Edifecis facultad finanziaria	3'744'135.00	3'744'135.00		
10800.01	Terren facultad finanziaria	2'974'135.00	2'974'135.00		
10840.01	Immobiliars facultad finanziaria	770'000.00	770'000.00		
14	Facultad administrativa	6'245'878.16	7'028'252.75	1'442'218.31	659'843.72
140	Facultad administrativa	3'215'869.16	3'998'243.75	1'442'218.31	659'843.72
14010.01	Vias communalas	425'723.52	381'474.47	-41'403.95	2'845.10
14010.99	Rect. da valor vias communalas		-381'474.47		381'474.47
14033.01	Construcziuns bassas - economisaziun dil rumien	156'006.40	156'006.40		
14033.99	Rect. da valor construcziuns bassas - economisaziun dil rumien		-31'200.00		31'200.00
14070.01	Stabiliments en construcziun - percasa general	2'634'139.24	3'873'437.35	1'483'622.26	244'324.15
145	Participaziuns	3'030'009.00	3'030'009.00		
14550.01	Participaziuns	3'030'009.00	3'030'009.00		

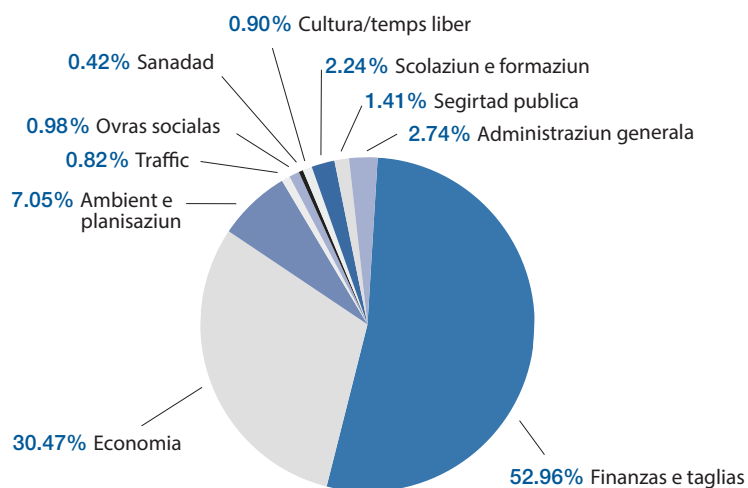
Bilanza

Conto		01-01-2018	31-12-2018	Augment	Sminuaziun
2	PASSIVAS	20'173'105.68	21'110'936.12	24'460'708.39	23'522'877.95
20	Capital jester	9'016'761.53	7'775'972.25	19'592'315.56	20'833'104.84
200	Obligaziuns currentas	2'561'654.33	2'056'169.74	17'573'157.16	18'078'641.75
20000.01	Crediturs		2'025'133.40	12'269'438.53	10'244'305.13
20000.81	Crediturs MAC1	2'366'812.53			2'366'812.53
20001.01	Assicuranzas socialas (AVS/UCG/CCF)		-4'788.70	387'214.46	392'003.16
20001.02	Cassa da pensiun ÖKK			147'391.70	147'391.70
20001.03	Cassa da pensiun cantun			179'882.70	179'882.70
20001.04	Assicuranza d'accidents SUVA	-1'425.80		39'522.35	38'096.55
20001.05	Assicuranza d'accidents ÖKK	-735.50	-568.90	21'338.10	21'171.50
20001.06	Assicuranza da schurnada da malsogna	-692.35		53'775.10	53'082.75
20010.10	Conto current pleiv rom.-cat.	205'537.60	195'082.95	251'026.75	261'481.40
20010.11	Conto current pleiv evangelica cantun	7'219.20	6'720.00	8'794.55	9'293.75
20010.12	Conto current pleiv evangelica	34'995.15	32'558.30	42'760.20	45'197.05
20010.20	Vignettas da mopeds			1'128.00	1'128.00
20022.80	TPV conto anticipau	-20'121.35	-24'518.97	139'073.00	143'470.62
20053.01	Conto rendaquen - pagas	3'681.10	10'876.45	2'572'560.15	2'565'364.80
20055.01	Conto transitoric - divers	-341.16	-99'325.80	1'079'888.00	1'178'872.64
20055.02	Conto transitoric - scola			1'050.00	1'050.00
20055.10	Conto ulivaziun - Bogn Sedrun	-33'275.09	-84'998.99	378'313.57	430'037.47
204	Limitaziuns passivas	2'638'172.49	19'158.40	19'158.40	2'638'172.49
20400.01	Limitaziun passiva dil quen da gudogn e sperdita	485'358.75	19'158.40	19'158.40	485'358.75
20460.01	Limitaziun passiva dil quen d'investiziun	2'152'813.74			2'152'813.74
206	Obligaziuns finanzialas a liung termin	3'000'000.00	5'000'000.00	2'000'000.00	
20640.01	Emprest Banca raiffeisen	3'000'000.00	3'000'000.00		
20640.02	Emprest SUVA		2'000'000.00	2'000'000.00	
209	Obligaziuns enviers finanziaziuns specialas e fondos el capital jester	816'934.71	700'644.11		116'290.60
20910.10	Deposit forestal	795'284.66	678'994.06		116'290.60
20910.11	Reservat uaul natural Prau Nausch	21'650.05	21'650.05		
29	Agen Capital	11'156'344.15	13'334'963.87	4'868'392.83	2'689'773.11
290	Obligaziuns resp. aniticipaziuns enviers finanziaziuns specialas	3'748'153.72	4'223'810.03	475'656.31	
29001.01	Finanziaziun speciala providement d'aua	1'500'000.00	1'500'000.00		
29002.01	Finanziaziun speciala purificaziun dall'aua	2'208'137.07	2'681'259.53	473'122.46	
29003.01	Finanziaziun speciala economisaziun dil rumien	40'016.65	42'550.50	2'533.85	
291	Fondos	14'921.23	114'921.23	100'000.00	
29100.01	Fond per il svilup economic		100'000.00	100'000.00	
29100.03	Legat Gertrud Zepf	14'921.23	14'921.23		
293	Prefinanziaziuns		1'200'000.00	1'200'000.00	
29300.01	Prefinanziaziun sanaziun Bogn Sedrun		1'200'000.00	1'200'000.00	
295	Reserva da revaletaziun ord la midada sin HRM2	2'578'440.01			2'578'440.01
29500.01	Reserva da revaletaziun ord la midada sin HRM2	2'578'440.01			2'578'440.01
296	Reserva da revaletaziun facultad finanziaria	111'333.10			111'333.10
29600.01	Reserva dalla nova valetaziun facultad finanziaria	111'333.10			111'333.10
299	Surpli/deficit da bilanza	4'703'496.09	7'796'232.61	3'092'736.52	
29900.01	Resultat annual		402'963.41	402'963.41	
29990.01	Resultats cumulai dils onns precedents	4'703'496.09	7'393'269.20	2'689'773.11	

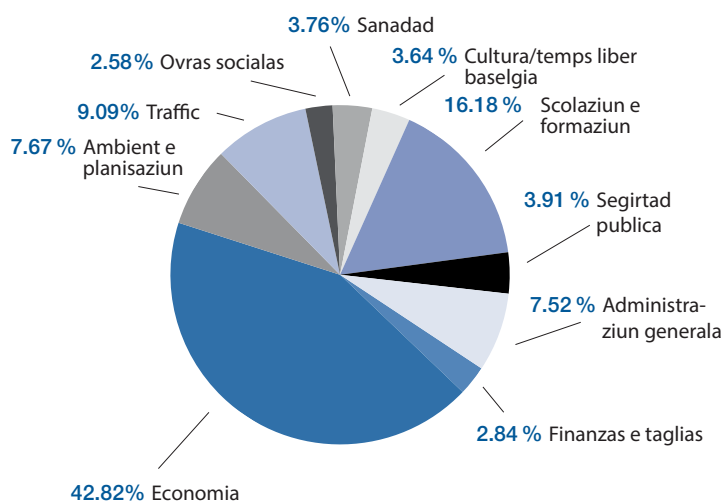
Statistica dil quen da gudogn e sperdita

Quen da gudogn e sperdita – structurau tenor funcziuns

Entradas

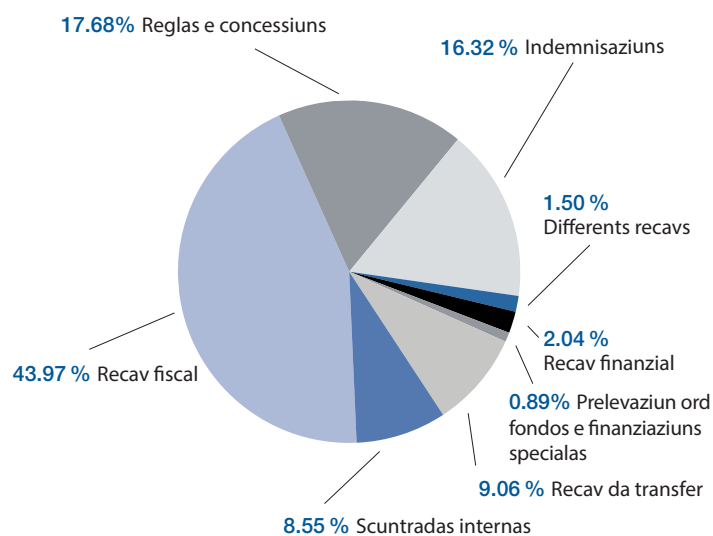

Expensas

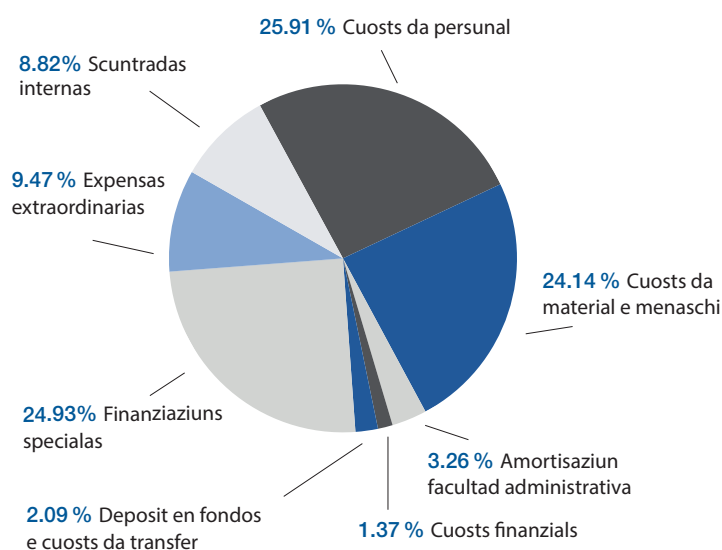

Quen da gudogn e sperdita – structurau tenor gruppas da materia

Entradas

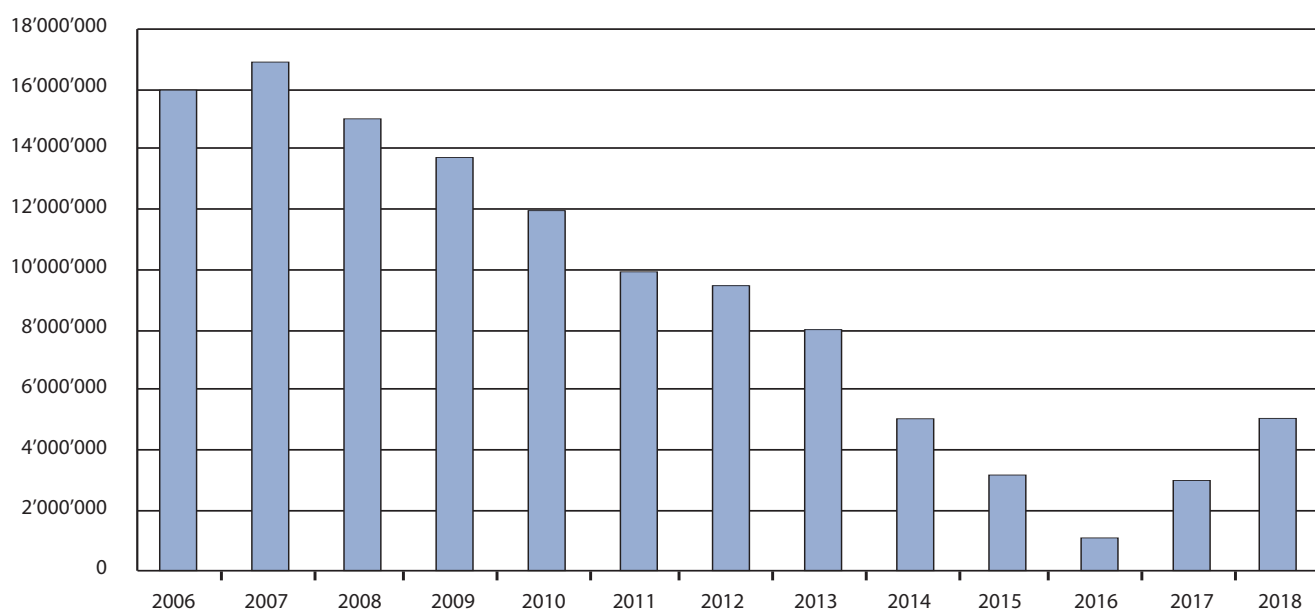
Expensas

Media dallas entradas da taglia e tscheins d'aua dils davos 12 onns

Taglia sin entrada persunas naturalas	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2007-2018
Taglia sin entrada persunas naturalas	2'534'074	2'675'459	2'562'323	2'701'065	2'371'116	2'375'992	2'049'371	2'066'045	2'004'760	2'074'457	1'988'826	2'000'807	2'283'691
Taglia sin facultad persunas naturalas	313'679	331'788	329'044	358'560	271'056	299'106	303'151	383'642	401'326	416'249	416'124	402'704	352'202
Taglia alla fontauna	1'509'996	1'299'094	1'064'144	1'315'618	933'837	1'201'913	540'083	327'643	188'910	162'105	172'913	173'552	740'817
Taglia persunas giuridicas	873'046	961'643	824'202	741'502	553'569	573'983	496'494	702'538	692'414	1'105'346	500'885	378'160	700'315
Taglia da schischom	750'014	801'047	807'891	825'730	859'466	831'415	846'390	838'917	856'476	1'023'987	930'383	924'782	858'042
Taglia sin gudogn da schischom	91'682	80'342	63'378	67'549	75'836	87'351	127'433	91'965	117'425	191'533	132'263	165'641	107'700
Taglia sin scumida da maun	429'255	468'235	339'257	373'383	359'407	306'976	463'584	329'613	312'491	164'120	351'372	278'912	348'050
Tscheins d'aua	1'301'198	1'172'671	1'697'336	1'020'419	1'196'098	1'544'049	1'627'055	1'432'434	1'724'414	1'326'622	1'132'816	1'351'081	1'377'183
Import total	7'802'944	7'790'278	7'687'575	7'403'825	6'620'385	7'220'786	6'453'561	6'172'797	6'298'216	6'464'419	5'625'582	5'675'639	6'768'001

Svilup dils deivets a liunga vesta 2006 - 2018

Annexa tiel quen 2018

1. Principis da presentaziun dalla contabilitad, bilanzaziun e valetaziun

Principi da presentaziun dalla contabilitad

La presentaziun dalla contabilitad ei conforma allas leschas da finanzas dil cantun Grischun (FHG, BR 710.100) sco era all'ordinaziun da finanzas per vischnauncas (FHVG, BR 710.200). Ella muossa in maletg dallas finanzas che corrispunda alla situaziun dalla facultad, alla situaziun finanziaria ed alla situaziun da rendita efectiva (true and fair view).

Principi da bilanzaziun e valetaziun

La facultad finanziaria cuntegn quellas valurs dalla facultad che san vegnir vendidas senza impedir l'ademplida dallas incumbensas publicas (art. 2, alinea 1 FHG). La valetaziun succeda il di da controlla dalla bilanza tenor ils principis commercialis. Excepiu ein parcellas e stabiliments che vegnan valetai silmeins mintga 10 onns (art. 26 FHG e art. 20 FHVG).

La facultad administrativa cuntegn las valurs dalla facultad che surveschan immediat ed a liunga vesta per ademplir las incumbensas publicas (art. 2, alinea 2 FHG). Valurs dalla facultad administrativa vegnan bilanzadas sch'ei sa vegnir fatg diever sur plirs onns dad ellas e sch'ellas surpassan il cunfin d'activaziun che vala per la vischnaunca (art. 12 FHVG). La facultad administrativa vegn bilanzada tenor ils cuosts d'acquist ni da produziun. Sch'ei ha dau negins cuosts, vegn bilanzau tenor la valur da marcau. La facultad administrativa che vegn reducida entras l'utilisaziun, vegn amortisada linear sin fundament dalla categoria d'investiziun ed il temps d'utilisaziun supponiu. Sch'ina reduziun permanenta che surpassa il diever ordinari per ina posiziun da facultad administrativa ei previsibla, vegn la valur contabilisada rectificada (art. 27, alinea 4 FHG). Emprests, participaziuns e parcellas vegnan buca amortisai, aschiditg ch'ei dat negina reduziun dalla valur.

2. Cumprova dil capital agen

La cumprova digl agen capital muossa ils motivs per las midadas el capital agen.

conto	num	01-01-2018	31-12-2018	midada	motiv dalla midada
29001.01	FS Provediment d'aua	1'500'000	1'500'000	0	
29002.01	FS Purificaziun dall'aua	2'208'137	2'681'260	473'122	Deposit finanziaziun speciala e taxas da colligaziun
29003.01	FS dall'economisaziun dil rumien	40'017	42'551	2'534	Deposit finanziaziun speciala
29100.01	Fond per il svilup economic	0	100'000	100'000	Deposit el fond
29100.03	Legat Gertrud Zepf	14'921	14'921	0	
29300.01	Prefinanziaziuns		1'200'000	1'200'000	Sanaziun Bogn Sedrun
29500.01	Reserva da revaletaziun ord la midada sin HRM2	2'578'440	0	-2'578'440	Saldaziun
29600.01	Reserva dalla nova valetaziun facultad finanziaria	111'333		-111'333	Saldaziun
29900.01	Resultat annual	0	402'963	402'963	Gudogn 2018
29990.01	Resultats cumulai dils onns precedents	4'703'496	7'393'269	2'689'773	
Total capital agen		11'156'344	13'334'964	2'178'620	

3. Survesta dallas retenziuns

Las retenziuns vegnan bilanzadas el capital jester. Ei vegn differenziau denter retenziuns a liunga ed a cuorta vesta. Las retenziuns e lur midadas ein da declarar ella survesta dallas retenziuns. La survesta dallas retenziuns cuntegn en special il stan dallas singulas retenziuns ed in commentari vitier (art. 14, alinea 3 FHVG).

Per la fin digl onn 2018 ha la vischnaunca da Tujetsch neginas retenziuns.

4. Survesta dallas participaziuns

La survesta dallas participaziuns cuntegn emprests e participaziuns che stattan en connex cun l'ademplida dallas incumbensas ed interessenzas communalas. Plinavon cuntegn ella fuormas dalla collaboraziun intercomunala e purtaders externs, als quals la vischnaunca separticipescha sco commembra ni purtadra (art. 25, alinea 1 FHVG).

Emprests dalla facultad administrativa che stattan en connex cun l'ademplida dallas incumbensas ed interessenzas communalas:

Per la fin digl onn 2018 ein negins emprests bilanzai ella facultad administrativa.

Perencunter ein ils suandonts emprests bilanzai ella facultad finanziaria:

- Emprést Sedrun pendicularas (tochen 2020) CHF 500'000.00
- Emprést Pendicularas Mustér (2018 – 2038) CHF 1'750'000.00

Ils emprests vegnan pagai anavos e/ni ord tals seresultan tscheins. Ord quei motiv ein ils emprests bilanzai ella facultad finanziaria.

Participaziuns dalla facultad administrativa che stattan en connex cun l'ademplida dallas incumbensas ed interessenzas communalas.

Num e fuorma giuridica	Activitad		Diember	Valur nominala	Participaziun%	Valeta 31-12-2018
Ovra Electricas Reinanteriur SA	Energia	aczias	280	5'000	1.75%	1'400'000
Andermatt- Sedrun Sport SA*	Turissem	aczias	236'997	25	9.00%	630'000
Energia alpina	Energia	capital da dotaziun			100.00%	1'000'000
Grischelectra SA	Energia	aczias	1	200	< 1%	1
Viafier Matterhorn Gotthard SA	Traffic	aczias	108	75	< 1%	1
Viafier retica SA	Traffic	aczias	10	500	< 1%	1
Dampfbahn Furka Bergstrecke SA	Traffic	aczias	5	200	< 1%	1
Plazza da golf Sedrun SA	Turissem	aczias	280	400	5.33%	1
Repower SA	Energia	aczias	240	1	< 1%	1
Sennaria Surselva SA	Victualias	aczias	16	650	< 1%	1
Campadi Rein SA	Turissem	aczias	30	500	6.60%	1
Residenza Dulezi SA	Habitaziuns p. seniurs	aczias	95	1'000	95.00%	1
Total						3'030'009

*La valur dil cuors dallas aczias dall'Andermatt Sedrun Sport SA correspunda pils 31 da december 2018 a frs.1'658'979.00.

Fuormas dalla collaboraziun intercomunala e purtaders externs

Num dall'organisaziun	Fuorma giuridica	Activitad ed incumbensa	Participaziun	Ulteriurs commembers
0 Administraziun generala				
Regiun Surselva	Corporaziun			vischnauncas Surselva
1 Segirtad publica				
Uffeci funsil Cadi	Associaziun	Uffeci funsil		vischnauncas Cadi
Regiun Surselva	Corporaziun	Uffeci civil		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun	KESB Surselva		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun	Uffeci da stumaziun		vischnauncas Surselva
Pumpiers Sursassiala	Corporaziun	Pumpiers		vischnauncas Medel, Mustér
2 Scolaziun e formaziun				
Inspectorat dil district Surselva	Lescha cantunala	Inspectorat da scola		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun	Scola da musica		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun	Survetsch logopedic		vischnauncas Surselva
3 Cultura e temps liber				
Regiun Surselva	Corporaziun	Finanziaziun museums		vischnauncas Surselva
4 Sanadad				
Sana Surselva	Corporaziun	Prestaziuns da sanadad		vischnauncas Surselva
Spital regional Surselva SA	Societad acziunara	Prestaziuns da spital		vischnauncas Surselva
Spitex Cadi	Uniun	Prestaziuns ambulontas		vischnauncas dalla Cadi
Puntreis Center da sanadad SA	Societad acziunara	Prestaziuns da tgira		vischnauncas Medel, Mustér
5 Ovras socialas				
Survetsch social Surselva	Lescha cantunala	Cussegliaziun sociala		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun	Curatella professiunala		vischnauncas Surselva
6 Traffic				
Regiun Surselva	Corporaziun	Traffic public regional		vischnauncas Surselva
7 Ambient e planisaziun				
Corporaziun Aua cristalla	Associaziun	Provediment d'aua		
Corporaziun d'aua s. Leci	Associaziun	Provediment d'aua		
Corporaziun d'aua Bugnei	Associaziun	Provediment d'aua		
Regiun Surselva	Corporaziun	Recicla di Surselva		vischnauncas Surselva
Local da cadavers	Corporaziun	Dismessa da cadavers		vischnauncas Medel, Mustér
Corporaziun per l'economisaziun da gliet sereneras Cadi	Corporaziun	Economisaziun da gliet		vischnauncas dalla Cadi
Regiun Surselva	Corporaziun	Planisaziun directiva		vischnauncas Surselva
8 Economia publica				
Sedrun-Mustér Turissem	Societad acziunara	Promozion dil turissem		vischnaunca Mustér
Regiun Surselva	Corporaziun	Svilup regional Surselva		vischnauncas Surselva

5. Survesta dallas garanzias

Ella survesta dallas garanzias vegnan tut ils fatgs numnai, ord ils quals in'obligaziun impurtonta sa seresultar el futur (art. 25, alinea 2 FHVG). Ella cuntegn en special:

- a) Obligaziuns eventualas, tier las qualas la vischnaunca va en ina obligaziun en favur da tiarzas persunas, en special garanzias, obligaziuns da garanzias e garanzias da deficit;
- b) Obligaziuns da leasing;
- c) Auters fatgs cun caracter eventual; pil cass che quels ein buca cudischai sco retenziuns, sco castitgs convenziunals e riclas

Tier las obligaziuns eventualas setracta ei d'obligaziuns che la vischnaunca va en favur da tiarzas persunas. Las obligaziuns ein dependentas che certas premissas ein dadas. Ellas determinaziuns da finanzas munta la vigur d'ina obligaziun eventuala in'expensa. Perquei basegna ella ina lubientscha d'expensa entras l'istanza responsabla.

La vischnaunca Tujetsch ha actualmeins suandontas obligaziuns eventualas:

Num e sez dall'organisaziun	Caracter dalla garanzia	Decisiun	Prestaziuns segiradas	Pagaments onn da rapport	Declaraziuns tier las rescas specificas
Cassa da pensiu			Obligaziun da far in pagament supplementar	nuot	
Academia Vivian	garanzia da deficit	22.09.16 sp		7'296.75	
Gremis cumpetents: radunonza communal (rc), cussegl da vischnaunca (cv), suprastanza communal (sp)					

6. Survesta dils retscheviders da gronds pagaments

En quei register ein pagaments a vischnauncas e tiarzas persunas (divisiun da caracter 363) indicai, ch'ei vegni prestai sin basa d'ina obligaziun. Quels pagaments han negina cunterprestaziun adequata per consequenza e la vischnaunca separticipescha buca sezza alla societad. Sco gronds pagaments valan tier vischnauncas tochen 5000 habitonts pagaments naven da frs. 500'000.00

Conto	Retschevider	Fuorma giuridica	Activitad ed incumbensa	Pagau onn da gestiun
8400.3635.30	Sedrun Mustér Turissem		Turissem	840'000.00

7. Survesta dalla facultad finanziaria

Per documentar ed informar davart la valetaziun dalla facultad sto la survesta dalla facultad vegnir elavurada. Ella survescha alla publicaziun tenor il principi da presentaziun dalla contabilitad, dil qual vegn fatg diever ella contabilitad da facultad. Las valurs ella survesta dalla facultad vegnan generadas ord la contabilitad da facultad e correspundan alla contabilitad da finanzas (bilanza).

Investiziuns materialas	Valeta dils 01-01-2018	Entradas (+)	Transfer dalla FA (+)	Expensas (-)	Transfer ella FA (-)	Adattaziun valur commercial (+/-)	Valeta dils 31-12-2018
Terren da bageghiar	797'800.00						797'800.00
Terren dretg da bagh.	1'677'635.00						1'677'635.00
Ulteriur terren	498'700.00						498'700.00
Baghetgs	770'000.00						770'000.00
Total	3'744'135.00						3'744'135.00

8. Survesta dallas investiziuns bilanzadas ella facultad administrativa

		Valurs d'acquist				Amortisaziuns cumulas						Valur da cudi- schaziun
	stan dils 01-01-2018	Expensas (+) Entradas (-) QI	Sortidas (-)	Spusta- ments	stan dils 31-12-2018	stan dils 01-01-2018	Amortisaziuns ordinarias	Amortisaziuns extraordi- narias	Amortisaziuns suppl.	Sortidas (-)	stan dils 31-12-2018	Stan dils 31-12-2018
Facultad administrativa												
Vias	425'723.52	-44'249.05			381'474.47		381'474.47				381'474.47	0.00
Construcziuns bassas - economisaziun dil rumien	156'006.40				156'006.40		31'200.00				31'200.00	124'806.40
Stabiliments en construcziun												
Implementaziun digl Uffeci funsil federal	-50'000.00	50'000.00			0.00							0.00
Scola Sedrun - pegna	0.00	253'510.00			253'510.00							253'510.00
Halla plurivalenta Dulezi	1'650'305.10	-40'948.05			1'609'357.05							1'609'357.05
Via Strem	0.00	5'327.85			5'327.85							5'327.85
Via d'access e parcadis halla plurivalenta	0.00	149'245.47			149'245.47							149'245.47
Garascha sutterrana Dulezi	0.00	418'278.61			418'278.61							418'278.61
Fussal da plievgia	0.00	47'369.83			47'369.83							47'369.83
Piazzas da rumians (molocs)	56'700.00	-25'902.40			30'797.60							30'797.60
Project da protecziun	0.00	68'828.15			68'828.15							68'828.15
Project Scharinas	0.00	118'951.30			118'951.30							118'951.30
Project Val Strem	195'749.10	-89'718.60			106'030.50							106'030.50
Luvratori stradalesser	1'046'052.13	15'652.90			1'061'705.03							1'061'705.03
Preproject Bogn Sedrun	-264'667.09	268'703.05			4'035.96							4'035.96
Total stabiliments en construcziun					3'873'437.35							3'873'437.35
Total	3'215'869.16	1'195'049.06	0.00	0.00	4'410'918.22	0.00	412'674.47	0.00	0.00	0.00	412'674.47	3'998'243.75
Participaziuns	3'030'009.00				3'030'009.00							3'030'009.00
Total facultad adminis- trativa	6'245'878.16	1'195'049.06	0.00	0.00	7'440'927.22	0.00	412'674.47	0.00	0.00	0.00	412'674.47	7'028'252.75
Taxas da colligiazion*		-311'421.82										
Investiziuns nettas		883'627.24										

* Las taxas da colligiaziun vegnan cudischadas directamein el conto d'obligaziun dalla finanzaziun speciala «Purificaziun dall'aua».

9. Fatschentas extraordinarias

Las fatschentas extraordinarias ston vegnir declaradas ell'annexa. Cheutier s'audan expensas ed entradas sco era expensas ed entradas d'investiziun, sch'ellas eran buca previsiblas e sch'ellas seretrain all'influenza e controlla ni sch'ellas s'audan buca tier il sector operativ. Sco expensas extraordinarias valan era amortisaziuns supplementaras sin la facultad administrativa, finanziaziuns preliminaras (prefinanziaziun) ed igl import d'in deficit da bilanza.

nr. conto	descripziun	summa	motiv
8400.3893.00	Prefinanziaziun sanaziun Bogn Sedrun	1'200'000	Prefinanziaziun pil project pendent
8400.3511.00 8500.3511.00	Deposit els fonds dil capital agen	100'000	Contribuziun pil fond tenor la lescha per promover il svilup economic ella vischnaunca da Tujetsch
6150.3300.00	Amortisaziuns ordinarias (vias)	381'474	Amortisaziuns ordinarias supplementaras tenor HRM 1
7301.3300.00	Amortisaziuns ordinarias (rumien)	31'200	Amortisaziuns ordinarias supplementaras tenor HRM 1
1400.3130.07	Mutaziuns - Uffeci funsil/mesiraziun	49'618	Cuosts register funsil federal
8200.4631.00	Contribuziun dil cantun	253'889	Contribuziun dil cantun 2017
7410.3142.00	Manteniment rempars da flums e torrents	33'396	Reducziun dallas expensas cun sliagar si las cudischziuns transitoricas

Sin fundament dil bien resultat dil rendaqen 2018 ei ina summa vegnida contribuida al capital agen. Ei setracta cheu d'ina prefinanziaziun ch'ei definada per la sanaziun dil Bogn Sedrun. Quella prefinanziaziun ella summa da francs 1.2 milliuns ei vegnida approvada a caschun dil cussegl da vischnaunca dils 8 da matg 2019. Plinavon ei ina summa vegnida alimentada al fond per pil svilup economic.

6150 e 7301: Tenor il principi da contabilitad HRM2 vegnan las investiziuns, las qualas ein vegnidas realisadas alla fin avon ch'il sistem da contabilitad HRM 2 ei vegnius introduciv, screttas giu enteifer 12 onns ni durant in pli cuort spazi. Las investiziuns sut la funcziun nr. 6150 ein screttas giu sin frs. 0 alla fin digl onn 2018 e las investiziuns tier la funcziun nr. 7301 vegnan screttas giu sur in spazi da tschun onns.

1400: Ils cuosts restonts per l'introducziun digl register pigl uffeci funsil federal han ins buca saviu eruir a miez digl onn 2018. Ord quei motiv ei ina part dalla retenziun vegnida sliada si el connex culla rectificaziun dalla bilanza. Entochen la fin digl onn 2018 ei denton semussau ch'ina retenziun fuss stada necessaria. Ord quels motivs ein ils cuosts totals ella summa da frs. 49'000.00 vegni cudischai el quen da gudogn e sperdita. L'implementaziun dil register (uffeci funsil federal) ei uss terminada.

8200: Tenor HRM2 ston las cudischaziuns succeder ella perioda actuala. Quei vul dir che las entradas ed ils cuosts ein d'attribuir allas periodas en talas las entradas ein vegnidas registradas respectivamein ils cuosts ein succedi. Ord quei motiv vegnan las contribuziuns dil cantun egl avegnir buca pli cudischadas egl onn sequent sco quei ei succediu el vargau. Sin fundament da quella nova regulaziun eisi stau inevitabel da cudischar el rendaqen 2018 las contribuziuns da dus onns. Aschia muossa il rendaqen 2018 tier quella posiziun in surpli d'entradas ella summa da rodund frs. 250'000.00.

7410: Il quen d'investiziun cumpeggia certs posts transitoris ch'ei vegni calculai memia ault. Quei pertucca sulettamein gl'indrez d'alarm Pulanera ch'ei vegnius scretts giu ella bilanza gia igl onn 2017 sin frs. 0. La correctura ei succedida sur il quen da gudogn e sperdita. Cheutras ei ina reducziun d'expensas ella summa da frs. 33'000.00 sresultada.

10. Contribuziuns garantidas entras il cantun, la confederaziun ni tiazas personas

In mussament davart las contribuziuns che vegnan garantidas entras la confederaziun, il cantun ni tiazas personas per investiziuns eisi sut certas circumstanças buca pusseivel da menar administrativamein. Ord quei motiv vegnan quellas contribuziuns indicadas ell'annexa dil rendaqen.

- Scola Sedrun - pégna
Contribuziuns da promoziun cantunales per metter entuorn il scaldament
sin energia regenerabla

frs. 77'650.00

11. Regulaziuns dalla branscha per amortisaziuns linearas tier ils secturs da provediment e dismesa che vegnan finanziazi cun taxas

Pils secturs da provediment e dismesa che vegnan finanziazi cun taxas, san las tariffas dallas amortisaziuns linearas ord las regulaziuns dallas branschas corrispundentas vegni applicadas. Quellas regulaziuns vegnan publicadas ella annexa.

Ei vegn applicau neginas regulaziuns da branschas per las amortisaziuns linearas. Las amortisaziuns succedan tenor il sistem da contabilitad HRM 2. Il provediment d'aua vegn garantius ella vischnaunca Tujetsch entras las differentas corporaziuns d'aua.

12. Tractament special dalla facultad administrativa tier l'introducziun dil sistem da contabilitad HRM 2

Negin tractament special.

13. Valetaziun dallas investiziuns materialas – deviazion dalla valor commerciala

La valetaziun dallas investiziuns materialas ella facultad finanziazi el connex culla rectificaziun dalla bilanza ei vegnida approvada entras la suprazion communal ed il cussegl da vischnaunca ha priu quei per enconuschientscha.

14. Indicaziuns tier la facultad da giudida buca bilanzada

La vischnaunca da Tujetsch ei proprietaria da 345 parcelas. Quei corrispunda ad ina surfatscha da rodund 83.5 milliuns m².

15. Controlla dils credits d'impegn

La vischnaunca ei obligada da menar ina gliesta da controlla davart ils credits d'impegn. Quella cumpegia il stadi dils projects, ils pagamenti resultai sco era la spartgida dils credits da rama tenor ils singuls intents. La controlla davart ils credits d'impegn vegn publicada ella annexa.

Credit				Quen d'investiziun		controlla dils credits						
datum	organ	summa da credit	contribuziuns	conto	object	Expensas			Contribuziuns			credit restont
						stan 01-01-2018	QI 2018	stan 31-12-2018	stan 01-01-2018	QI 2018	stan 31-12-2018	
08-12-2017	rc	300'000		2170.5090.02	Scola Sedrun - pegna	0	253'510	253'510			0	46'490
18-08-2014 22-01-2016	rc	7'060'000	400'000	3410.5040.01	Halla plurivalenta Dulezi**	6'243'194	791'047	7'034'241	400'000	10'000	410'000	25'759
08-12-2017	rc	400'000	160'000	6150.5010.05	Via Strem	0	5'328	5'328			0	394'672
08-12-2017	rc	300'000		6150.5010.06	Via d'access e parcadis HP	0	149'245	149'245			0	150'755
22-01-2016*	rc	700'000	210'000	6150.5010.08	Via Gionda	328'437	48'596	377'033	52'845	55'845	108'690	322'967
08-12-2017	rc	2'130'750		6150.5030.02	Garascha sutterrana Dulezi	0	418'279	418'279			0	1'712'471
08-12-2017	rc	620'000	60'000	7201.5032.02	Fussal da plievglia	0	47'370	47'370			0	572'630
22-01-2016	rc	70'000	0	7301.5033.01	Piazzas da rumians (molocs)	1'560	42'537	44'097	0		0	25'903
07-11-2018	cv	60'000	0	7301.5033.01	molocs			0	0		0	60'000
08-12-2017	rc	125'000	118'000	7410.5030.03	Project da protecziun	0	104'168	104'168	0	41'233	41'233	20'832
08-12-2017	rc	1'915'000	1'600'940	7410.5030.04	Project Scharinas	484'517	179'088	663'605	320'000	305'966	625'966	1'251'395
16-12-2016	rc	500'000	417'300	7410.5030.05	Project Val Strem	175'524	207'551	383'075	123'750	111'545	235'295	116'925
17-03-2017	rc	1'440'000		8290.5040.00	Luvratori stradalesser	1'086'358	369'363	1'455'721	0	0	0	-15'721
01-02-2017	cv	370'000	0	8400.5040.01	Sanaziun Bogn Sedrun	105'333	268'703	374'036			0	-4'036
Bilanza / FF												
16-03-2018	rc	2'500'000		10710.02	Pendicularas Mustér	0	1'750'000	1'750'000			0	750'000
Gremis cumpetents: radunonza communal (rc), cussegl da vischnaunca (cv), suprazionza communal (sp)												
*Credit ei serraus giu per ils 31-12-2018												

**Conclud pil credit: 18-08-2014 (frs. 6'375'000.00) / 22-01-2016 (frs. 685'000.00)

Vischnaunca Tujetsch
Gemeinde Tujetsch

Quen 2018 Bogn Sedrun

Bogn Sedrun		Quen 2018		Preventiv 2018		Quen 2017	
Quen da gudogn e sperdita		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3	Entradas						
3000	Entradas bogn da divertiment		173'437.30		180'000.00		178'647.05
3010	Entradas wellness		193'171.50		195'000.00		200'964.35
3020	Entradas vital		23'083.75		20'000.00		16'377.35
3030	Entradas vendita		16'155.80		20'000.00		18'977.70
3040	Entradas affittaziun Solarium		3'335.90		4'000.00		5'006.60
3100	Contribuziun scolass		9'000.00		9'000.00		9'000.00
3	Total entradas		418'184.25		428'000.00		428'973.05
4	Cuosts da material e rauba						
4000	Cumpra da material	3'755.00		7'000.00		4'879.95	
4060	Cuosts lavandaria	28'634.75		34'000.00		29'077.45	
4100	Lavurs jastras	5'135.00		7'000.00			
4	Total cuosts da material e rauba	37'524.75		48'000.00		33'957.40	
5	Cuosts da personal						
5000	Pagas	390'042.15		394'300.00		385'962.20	
5013	Prestaziuns EO e cass d'accident		20'030.70				4'101.30
5014	Distribuziun entradas taxa CO2		541.75				294.00
50	Total pagas e supplements	390'042.15	20'572.45	394'300.00		385'962.20	4'395.30
5700	AHV, IV, EO, ALV	28'416.15		33'000.00		29'368.70	
5720	Cassa da pensiun	20'786.60		24'000.00		21'936.35	
5730	Segirada d'accident	645.42		600.00		667.73	
5740	Segirada da schurnada	3'056.49		3'600.00		3'202.73	
57	Total segiradas socialas	52'904.66		61'200.00		55'175.51	
5810	Scolaziun e formaziun	1'426.10		3'500.00		160.00	
5820	Spesas	100.00		1'200.00		1'098.40	
5880	Ulteriurs cuosts da personal	110.00		3'000.00		2'014.30	
58	Total ulteriurs cuosts da personal	1'636.10		7'700.00		3'272.70	
5	Total cuosts da personal	444'582.91	20'572.45	463'200.00		444'410.41	4'395.30
6	Ulteriurs cuosts da menaschi						
6100	Manteniment immobilia	33'472.60		40'400.00		42'129.55	
6101	Manteniment maschinas/apparaturas	25'641.55		67'500.00		62'886.05	
6102	Manteniment mobillas/indrezs	10'159.30		15'000.00			
6103	Manteniment eed	14'948.30		12'000.00		5'823.60	
6113	Restituziuns segiradas						1'252.85
6150	Sal	2'037.40		1'500.00		1'308.00	
6160	Preparaziun dall'aua	6'337.40		4'500.00		4'528.25	
6165	Material da schubergiar	3'282.95		6'000.00		3'792.30	
6170	Material wellness/vital	2'635.45		6'000.00		5'437.60	
6175	Alimentaziun wellness	3'408.15		6'000.00		4'546.70	
6180	Gasettas/abos	1'130.85		2'000.00		1'256.10	
6190	Divers material da diever	2'584.32		4'500.00		2'824.40	
61	Total manteniment e material da diever	105'638.27		165'400.00		134'532.55	1'252.85

Bogn Sedrun Quen da gudogn e sperdita		Quen 2018		Preventiv 2018		Quen 2017	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
6210	Benzin e diesel	46.70		300.00		30.00	
62	Total maschinas e transport	46.70		300.00		30.00	
6300	Segirada d'edifecis	2'940.25		3'500.00		2'967.20	
6310	Segirada da responsabladad e da maschinas	7'164.90		7'200.00		6'928.90	
6320	Controllas cantun	1'340.00		1'500.00		670.00	
63	Total segiradas	11'445.15		12'200.00		10'566.10	
6400	Electricitad	78'582.25		90'000.00		77'730.75	
6410	Aua	5'805.70		6'000.00		5'805.70	
6420	Ieli da scaldar	72'740.15		60'000.00		55'876.86	
6430	Taxas da rumians	2'267.85		2'500.00		2'340.30	
6440	Canalisaziun	8'333.70		10'000.00		9'286.80	
64	Total energia e dismessas	167'729.65		168'500.00		151'040.41	
6500	Material da biro	849.95		3'000.00		2'136.50	
6510	Telefon, internet, porto	3'218.97		3'500.00		2'716.35	
6520	Contribuziuns e donaziuns	319.25		1'200.00		455.00	
6530	Cumissiun da menaschi/direcziun	2'870.00		5'500.00		5'441.90	
6540	Cuors e seminars			1'500.00			
6570	Cumissiun da gestiun			2'500.00		2'478.60	
6580	Diversas expensas			3'000.00			
65	Total administraziun ed informatica	7'258.17		20'200.00		13'228.35	
6600	Reclama ed inserats	24'866.55		30'000.00		29'637.20	
6640	Spesas da representaziun			1'000.00			
6650	Bons sco sponsur	1'158.00		2'000.00		805.00	
66	Total reclama	26'024.55		33'000.00		30'442.20	
6840	Spesas banca e posta	2'019.92		2'000.00		1'880.86	
6850	Entradas da tscheins		20.85				20.80
68	Total finanzas	2'019.92	20.85	2'000.00		1'880.86	20.80
6	Total ulteriurs cuosts da menaschi	320'162.41	20.85	401'600.00		341'720.47	1'273.65
7	Entradas accessorias						
7000	Entradas uustria		6'600.00		7'150.00		7'150.00
7050	Expensas uustria	11'116.05		3'000.00		2'046.80	
70	Total entradas accessorias	11'116.05	6'600.00	3'000.00	7'150.00	2'046.80	7'150.00
7	Total entradas accessorias	11'116.05	6'600.00	3'000.00	7'150.00	2'046.80	7'150.00
8	Entradas extraordinarias						
8020	Contribuziun vischnaunca - taxas da hospis		135'000.00		135'000.00		135'000.00
80	Total entradas extraordinarias		135'000.00		135'000.00		135'000.00
8	Total entradas extraordinarias		135'000.00		135'000.00		135'000.00
Total entradas/expensas		813'386.12	580'377.55	915'800.00	570'150.00	822'135.08	576'792.00
Deficit da menaschi		-233'008.57		-345'650.00		-245'343.08	

Bogn Sedrun

Bilanza

31-12-2018

31-12-2017

1	ACTIVAS	149'344.94	108'570.79
1	Activas	149'344.94	108'570.79
10	Capital en circulaziun	149'344.94	108'570.79
1000	Cassa	9'376.00	11'046.70
1025	Banca Raiffeisen 70127.14	94'476.19	59'620.32
1026	PostFinance	10'612.19	12'321.72
1101	Debiturs	12'110.56	14'087.05
1210	Reserva ieli da scaldar	22'770.00	11'495.00
2	PASSIVAS	149'344.94	108'570.79
2	Passivas	149'344.94	108'570.79
20	Capital jester a cuort termin	375'353.51	345'813.87
2001	Crediturs - conto collectiv	29'621.90	49'084.60
2010	Bons	27'622.30	24'736.90
2011	Cartas depot	2'527.90	2'122.90
2150	Conto current AVS	-2'426.15	-8'808.70
2158	Conto d'ulivaziun vischnaunca	318'007.56	278'618.17
2300	Passivas transitorias		60.00
24	Capital jester a liung termin	7'000.00	8'100.00
2400	Emprest vischnaunca	7'000.00	8'100.00
28	Agen capital	-233'008.57	-245'343.08
2991	Sperdita	-233'008.57	-245'343.08

Rapport da gestiun e quen 2018

Las incumbensas e las cumpetenzas dalla cumissiun da gestiun ein regladas egl artechel 49 dalla constituziun communal, el reglament per la cumissiun da gestiun sco era ella lescha da finanzas dil cantun Grischun.

La cumissiun da gestiun ha exequiu las incumbensas senza incaricar in organ extern. Il quen dalla vischnaunca ei vegnius menaus per l'emprema gada tenor il model da contabilitad HRM2. La cumissiun ha repassau ils protocols dallas autoritads communalas e controllau las activitads dall'administraziun communal, cumpriu la contabilitad sco era il quen da menaschi dil Bogn Sedrun.

La cumissiun da gestiun constatescha che:

Las bilanzas pils 31 da december 2018 ed ils quens da menaschi 2018 corrispundan alla contabilitad.

La facultad ed ils deivets per ils 31 da december 2018 ein corrects e mussai ora cumpletamein.

Ils documents da fatschenta e da contabilitad ein avon maun. Damondas ein vegnidas rispundidas exact e competent.

Il fatg communal vegn tgamunaus cun quita e senn da responsabladad.

La cumissiun da gestiun admetta alla suprapstanz communal, allas ulteriuras autoritads e cumissiuns sco era a tuttas colluvreras e colluvriers dalla vischnaunca Tujetsch e dil Bogn Sedrun in cordial engraziament per tut il bien prestau.

Proposta:

La cumissiun da gestiun propona al cussegl da vischnaunca Tujetsch d'approbar il quen communal dalla vischnaunca Tujetsch e dil Bogn Sedrun 2018 (cul dretg da referendum) e da dar scarica alla suprapstanz communal, als ulteriurs organs responsabels ed all'administraziun.

Sedrun, avrel 2019

Cumissiun da gestiun Vischnaunca Tujetsch
Tumaisch Valier, president
Primus Deragisch e Baseli Huonder

Bilanza

	31-12-2018 frs.	30-04-2018 frs.
ACTIVAS	595 876.45	661 231.78
Facultad en circulaziun	592 573.45	656 728.78
Mieds liquids	376 133.25	567 734.00
Pretensiuns ord furniziuns e prestaziuns	132 993.50	56 421.98
Autras pretensiuns	7 578.00	8.40
Provisiuns	11 149.70	11 419.20
Limitaziun activa dil quen	64 719.00	21 145.20
Facultad d'investiziun	3 303.00	4 503.00
Indrezs d'EED	3 302.00	4 502.00
Vaglias	1.00	1.00

	31-12-2018	30-04-2018
PASSIVAS	595 876.45	661 231.78
Capital jester	474 854.34	452 612.99
Capital jester en cuort termin	219 619.34	197 962.99
Capital jester en liung termin	255 235.00	254 650.00
Agen capital	121 022.11	208 618.79
Resultad annual	-87 596.68	8 772.93

Quen da gudogn e sperdita 01-05-2018 – 31-12-2018

	Quen 2018 frs.	Preventiv frs.	Differenza frs.	Quen 2017/2018 frs.
TOTAL RECAVS	1 191 017.27	1 223 420.00	-32 402.73	1 796 494.63
Total taxas da hosps	561 000.00	750 400.00	-189 400.00	1 117 000.00
Total taxas da turissem	559 000.00	381 900.00	177 100.00	563 000.00
Total cumissiuns sin reservaziuns	13 886.67	53 600.00	-39 713.33	63 993.16
Total diversas	57 130.60	37 520.00	19 610.60	52 501.47
Recav extraordinari	0.00	0.00	0.00	0.00

	Quen 2018 frs.	Preventiv frs.	Differenza frs.	Quen 2017/2018 frs.
TOTAL CUOSTS	1 278 613.95	1 211 360.00	-67 253.95	1 787 721.70
Total cuosts da menaschi	417 783.37	460 960.00	43 176.63	490 073.06
Cuosts da persunal	265 987.55	321 600.00	55 612.45	326 601.70
Localitads e cuosts da biro	59 216.40	67 000.00	7 783.60	71 589.66
Indrezs d'EED	47 578.96	28 140.00	-19 438.96	37 821.07
Diversas	43 937.93	44 220.00	282.07	52 667.46
Amortisaziuns	1 200.00	0.00	-1 200.00	1 400.00
Tscheins da banca, spsas da PC e da banca	1 062.53	0.00	-1 062.53	1 393.17
Cunvegna da prestaziun informaziun Pendicularas Mustér	16 667.00	0.00	-16 667.00	200 004.00
Total marketing	400 509.83	368 500.00	-32 009.83	560 509.94
Total management da product	442 453.75	381 900.00	-60 553.75	535 734.70
Total gudogn extraordinari	0.00	0.00	0.00	0.00
TOTAL RECAVS	1 191 017.27	1 223 420.00	-32 402.73	1 796 494.63
TOTAL CUOSTS	1 278 613.95	1 211 360.00	-67 253.95	1 787 721.70
RESULTAT ANNUAL	-87 596.68	12 060.00	-99 656.68	8 772.93

Il quen detagliau ei publicaus sin www.disentis-sedrun.graubuenden.ch/de/aktuelles-service/berichte ni sa vegnir retratgs tier il biro da Sedrun Mustér Turissem.

Autoritads communalas

Suprastonza communal

Beat Roeschlin

(president communal)

Departament administraziun e finanzas:

administraziun e persunal, finanzas, affars socials, uffeci funsil, stab da crisa, AlpTransit, cussegl d'administraziun energia alpina, cussegl d'administraziun Residenza Dulezi SA.

Renato Decurtins

(vicepresident communal)

Departament turissem ed economia:

turissem, ustrias, Bogn Sedrun, representanza tier Sedrun Mustér Turissem, cussegl d'administraziun Residenza Dulezi SA, representanza tier Andermatt-Sedrun Sport SA.

Mario Hitz*Departament educaziun, cultura e sport:*

scolaesser, cultura, museum La Truaisch, schurmetg civil, militar, Giuventetgna Cadi.

Guido Monn*Departament baghegiar, forestalessers ed ambient:*

affars da baghegiar, vias, auas, canalisaziun e serenera, baghetgs communalas, dismessa da neiv, mesiraziun e terminaziun, dismessa da rumians, explotaziuns, forestalessers, manteniment infrastruttura turistica.

Gian Reto Nufer*Departament sanadad, segirtad ed agricultura:*

affars da sanadad, affars d'agricultura, alps e pastiras, lavur cumina, dismessa da cadavers, santeri e clutger, provediment e pumpiers.

Cumissius permanentas (trienni 2017-2020)

Cussegl da vischnaunca

Guido Friberg, president, Sedrun
Marc Piacentini, vicepresident, Sedrun
Armin Albin, Rueras
Arno Berther, Surrein
Gebharda Berther, Rueras
Otto Curschellas, Sedrun
Gelgia Deplaz, Dieni
Sabrina Flepp, Sedrun
Ignazi Monn, Sedrun
Severino Solèr, Cavorgia
Cyril Steiger, Zarcuns

Suppleants

Patric Deragisch, Gionda
Stanis Monn, Camischolas

Cumissiu da gestiun

Tumaisch Valier, president, Camischolas
Primus Deragisch, Bugnei
Baseli Huonder, Sedrun

Suppleant

Damian Marino, Camischolas

Cussegl da scola

Mario Hitz, ex. off., Sedrun
Ronny Levy, president, Sedrun

Tanja Loretz-Monn, Sedrun
Daniel Schmid, Sedrun
Ursina Vinzens, Gionda

Cumissiu da baghegiar

Guido Monn, president ed ex. off., Sedrun
Franz Decurtins, Bugnei
Maria Halon, Sedrun
Ursin Schmid, Bugnei
Hubert Solèr, Zarcuns

Suppleant

Marcus Munsch, Sedrun

Cumissiu Bogn Sedrun

Renato Decurtins, president ed ex. off., Sedrun
Damian Marino, Camischolas
David Tuor, Sedrun

Cumissiu museum

Mario Hitz, ex. off., Sedrun
Tarcisi Hendry, president, Gionda
Marlies Decurtins, Rueras

Survetsch da segirtad

Adrian Deragisch, Bugnei
Silvio Decurtins, Sedrun
Bruno Honegger, Sedrun

Cumissiu da verificaziun

Flurina Deragisch, Bugnei
Renate Deragisch, Sedrun
Marcel Soliva, Sedrun

Cussegl d'administraziun energia alpina

Beat Roeschlin, ex. off., Sedrun
Giusep Decurtins, president, Sedrun
Lucien Stern, Sagogn

Officials, funcziunaris e collaboraturs per ils 31-12-2018

Direcziun communal

Beat Roeschlin, president communal
Simon Collenberg, menader center communal
Paula Jacomet, menadra menaschis technics

Administraziun communal

Simon Collenberg, menader center communal
Karin Bär, contabilista
Annamaria Monn, uffeci da taglia, controlla da habitonts
Petra Furrer, uffeci da lavur, survegladra dall'eed, administraziun dallas taxas da hosps e turissem
Riana Deragisch, emprendista
Tarcisi Hendry, archivar communal

Uffeci da baghegiar

Paula Jacomet, menadra digl uffeci da baghegiar
Gaudenz Flury, cau-serenera
Andreas Deflorin, Sibylle Deflorin, Mariana Isabel Gomes Azevedo, Pio Hendry, pedels

Museum

Conrad Berther, Emanuel Berther, Marlis Decurtins, Tarcisi Hendry, Ciril Monn, survegladers

Bogn Sedrun

Maria Hunger, menadra dil menaschi
Arthur Caduff, Tarcisi Decurtins, Ana Rita Fernandes Carvalho, Susanne Hilfiker, Madeleine Konrad, Helena Manetsch, Irena Monn, Marcus Munsch, collaboraturs/as

Gruppa uaul, avertura e turissem

Adrian Deragisch, selvicultur communal
Silvan Cathomen, capo-bostger
Reto Bearth, Clau-Martin Bundi, Guido Hendry, Pio Hendry, Alfons Hitz, Gabriel Monn, Tobias Schuster, gruppa
Cla-Ursin Nufer, imprendist

Scolaresser

Gian-Reto Nufer, meinascola
Marcus Bearth, Lea Berther, Ursula Cadalbert, Nicolina Cathomen, Maria Barla Cavegn, Manfred Caviezel, Aurelia Flepp, Carla Flury, Doris Friberg, Ramona Livers, Nicoletta Marino, Gian-Reto Nufer, Nicole Solèr, Sandro Tomaschett, Corina Tuor, persunas d'instrucziun

Gelgia Deplaz, Romana Deragisch, mussadras da scolletta

Ulteriurs

Dr. Giochen Bearth, controllader da carn
Dr. med. Andreas Fischbacher, miedi da scola
Dr. med. dent. Petra Tuor, dentista da scola
Markus Rigolet, spazzatgamin

Fluctuaziun dalla populaziun durant igl onn 2018

stan dalla populaziun ils 31 da december 2017	1258	persunas
dimorants durant l'jamna ils 31 da december 2017	59	persunas
stan dils habitants ils 31 da december 2017	1317	persunas
vegniu neutier svizzers	27	persunas
vegniu neutier persunas digl exterior	26	persunas
naschientschas	5	persunas
setratg naven svizzers	46	persunas
setratg naven persunas digl exterior	16	persunas
mortoris	15	persunas
stan dils habitants ils 31 da december 2018	1239	persunas
dimorants durant l'jamna ils 31 da december 2018	64	persunas
stan dalla populaziun ils 31 da december 2018	1303	persunas

Structura dalla populaziun

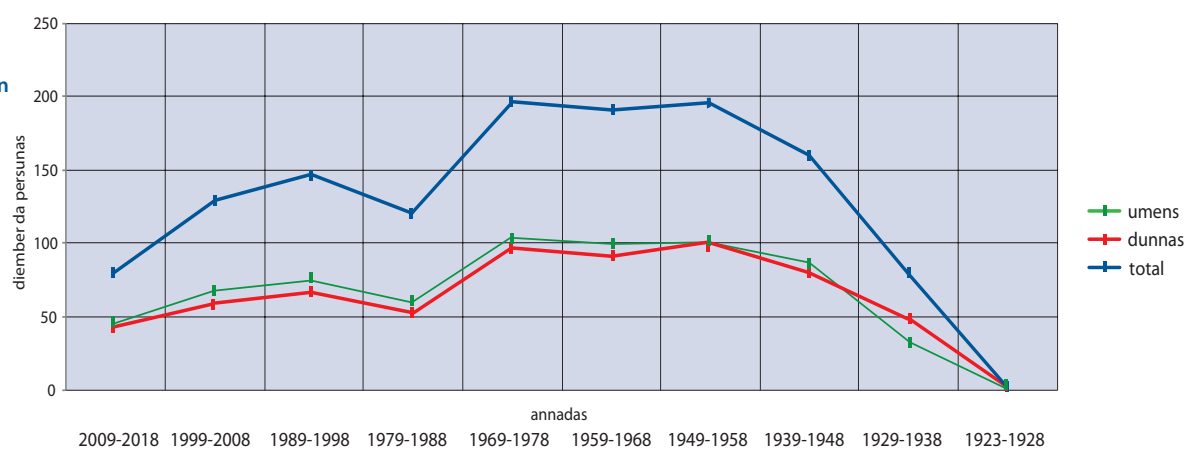
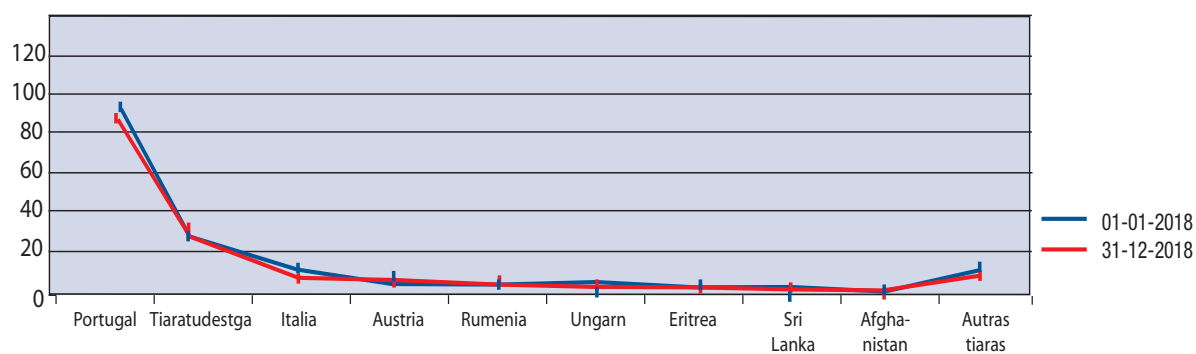
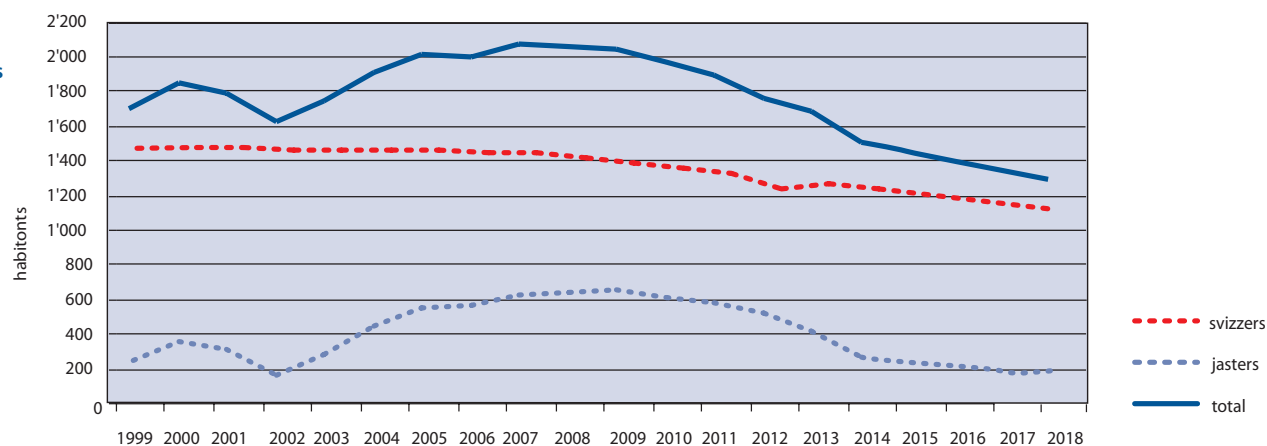
	persunas masculinas			persunas femininas			total persunas	%
	affons	carschi	total	affons	carschi	total		
habitants	100	575	675	89	539	628	1303	100
svizzers	86	477	563	97	443	540	1103	84.65
- domiciliai	82	470	552	70	454	524	1076	82.58
- dimorants	0	11	11	1	15	16	27	2.07
jasters	18	94	112	18	70	88	200	15.35
- domiciliai	15	75	90	16	57	73	163	12.51
- dimorants	3	19	22	2	13	15	37	2.84

Habitants tenor domicil

	persunas masculinas	persunas femininas	persunas total
<i>persunas svizras</i>			
- burgheis tuatschins	363	360	723
- domiciliai	189	164	353
- dimorants	5	15	20
- domicil accessori	6	1	7
<i>persunas digl exterior</i>			
- lubientscha domicil C	36	20	56
- lubientscha annuala B	38	46	84
- lubientscha cuorta L	33	20	53
- lubientscha da cunfinari	2	0	2
- lubientscha registrai ad interim	2	2	4
- lubientscha requirents d'asil	1	0	1

Structura dalla vegliadetgna dalla populaziun

Annada	umens	dunnas	total	%
2009-2018	40	38	78	5.99
1999-2008	69	59	128	9.82
1989-1998	78	68	146	11.20
1979-1988	65	55	120	9.21
1969-1978	108	95	203	15.58
1959-1968	100	86	186	14.27
1949-1958	97	97	194	14.89
1939-1948	84	76	160	12.28
1929-1938	33	48	81	6.22
1923-1928	1	6	7	0.54

Structura
vegliadetgna
dalla populaziunPopulaziun
jastar tenor
naziunalitadSvilup dil
diember
da habitonts

Nossas senioras e nos seniors (31-12-2018)

Marc Monn	24-04-1923	Heinz Willy Indermühle	19-09-1935
Cecilia Hendry	31-08-1923	Giusepa Monn	11-10-1935
Luzia Soliva	06-07-1926	Margretha Schmid	20-10-1935
Barla Cresenzia Berther	30-05-1927	Giusep Monn	15-11-1935
Therese Bohnenblust	30-09-1928	Franzisca Cavegn	09-03-1936
Maria Ursula Schmid	28-10-1928	Lydia Loretz	09-05-1936
Paula Marie Monn	10-11-1928	Venanzi Cavegn	18-05-1936
Georgina Curschellas	02-03-1929	Fidel Berther	15-07-1936
Ludivina Loretz	20-06-1929	Hermine Schmid	19-08-1936
Maria Filomena Schmid	05-07-1929	Theresa Arquint	28-10-1936
Stefania Schmid	25-12-1929	Felici Cavegn	16-11-1936
Ida Schmet	24-02-1930	Dumeni Maissen	20-01-1937
Maria Elisabeth Pfister	18-05-1930	Dora Venzin	07-02-1937
Martha Deflorin	29-07-1930	Imelda Jacomet	15-02-1937
Tresa Monn	30-09-1930	Giusep Berther	17-03-1937
Georgina Monn	30-12-1930	Verena Deflorin	18-05-1937
Maria Giossi	29-05-1931	Carlina Brugger	29-07-1937
Tullio Dal Farra	12-07-1931	Maria Luisia Jägler	08-08-1937
Rita Decurtins	27-07-1931	Nescha Cavegn	09-08-1937
Dora Curschellas	12-08-1931	Herbert Wälde	11-08-1937
Tumaisch Deflorin	19-10-1931	Martha Cavegn	27-11-1937
Stanislaus Berther	03-01-1932	Victoria Monn	18-12-1937
Maria Franzisca Cavegn	07-02-1932	Giusep Peder	20-12-1937
Julius Arpagaus	31-03-1932	Paulina Cathomas	24-01-1938
Robert Schmid	31-07-1932	Gertrud Monn	14-02-1938
Giusep Schmid	31-07-1932	Roman Curschellas	26-02-1938
Maria Giuseppa Giossi	06-10-1932	Emil Künzle	01-05-1938
Vigeli Cavegn	22-12-1932	Barla Monego	24-05-1938
Theofil Jacomet	27-02-1933	Castgina Berther	09-06-1938
Marlys Valerie Indermühle	10-03-1933	Emmanuel Berther	27-06-1938
Giuseppa Gisler	12-04-1933	Katharina Hendry	08-08-1938
Albertina Cavegn	23-06-1933	Maria Sofia Arpagaus	14-08-1938
Bernadetta Demund	10-07-1933	Reinhold Schmidt	23-08-1938
Leci Deflorin	20-01-1934	Nathalie Russi	24-08-1938
Guido Monn	28-03-1934	Ursulina Widera	12-10-1938
Anna Berther	10-04-1934	Guido Cavegn	04-11-1938
Vigeli Hendry	26-06-1934	Gion Giusep Riedi	04-11-1938
Alfons Demund	17-07-1934	Paul Giusep Caduff	11-12-1938
Stefania Cavegn	29-07-1934	Albert Dettling	20-12-1938
Ignazi Schmid	21-08-1934	Alexander Cavegn	25-12-1938
Maria Giuseppa Schmet	26-10-1934	Rita Cavegn	01-01-1939
Ignazi Berther	01-02-1935	Giusep Alig	10-01-1939
Benedetg Deflorin	14-03-1935	Rudolf Giossi	23-01-1939
Anna Soliva	06-06-1935	Vigeli Hendry	03-02-1939
Otilia Monn	11-08-1935	Walter Frühwirth	02-04-1939
Felicia Loretz	27-08-1935	Gion Bearth	21-05-1939
Paulina Jacomet	06-09-1935	Anna Maria Künzle	14-08-1939
Maria Deragisch	09-09-1935	Silvia Monn	25-08-1939

Giachen Hendry	03-09-1939	Ciril Berther	24-01-1942
Carli Cavegn	05-09-1939	Rita Cavegn	12-02-1942
Elisabeth Schmid	18-10-1939	Marcela Giossi	21-02-1942
Kristine Deflorin	24-11-1939	Lucas Soliva	04-03-1942
Rest Ambrosi Solèr	07-01-1940	Ingeborg Hitz	09-04-1942
Josef Theiler	17-04-1940	Hilda Huonder	09-04-1942
Gertrud Wälde	15-05-1940	Luzia Cavegn	13-05-1942
Erich Vuk	11-06-1940	Hansruedi Feusi	12-08-1942
Siv Theiler	17-06-1940	Maria Cavegn	12-09-1942
Tonia Soliva	05-07-1940	Bruno Liborio	06-11-1942
Bruno Cavegn	30-07-1940	Irmina Levy	19-11-1942
Paul Berther	03-08-1940	Salvatore Di Bella	02-01-1943
Paul Albrecht	03-08-1940	Alain Penel	30-01-1943
Walter Graf	07-08-1940	Giusep Deflorin	30-01-1943
Edwin Henger	17-08-1940	Rinaldo Schmid	04-03-1943
Werner Gerisch	04-09-1940	Vigeli Giossi	13-03-1943
Fernando Jacomet	10-10-1940	Gion Giachen Monn	25-04-1943
Ursalina Hendry	18-10-1940	Adelina Stiefenhofer	04-05-1943
Norbert Berther	29-12-1940	Hildi Maissen	04-05-1943
Luzia Pally	01-01-1941	Margretha Deflorin	13-05-1943
Umberto Indipendenza	14-04-1941	Bruno Estermann	14-05-1943
Elisabeth Berther	06-05-1941	Hermann Cavegn	20-05-1943
Rico Stiefenhofer	14-05-1941	Meinrad Hendry	03-06-1943
Irma Wyss	22-05-1941	Paulin Deragisch	26-06-1943
Regula Feusi	05-08-1941	Carmelia Beer	27-09-1943
Ilse Henger	14-08-1941	Brigitta Müller	27-09-1943
Meinrad Giossi	24-09-1941	Ursulina Berther	18-10-1943
Conrad Berther	15-10-1941	Leci Brugger	01-12-1943
Eleonora Deflorin	30-10-1941	Ursulina Dettling	31-12-1943
Nescha Cavegn	07-11-1941		

Naschientschas

<i>Nilo</i>	Nadia e Florian Berther-Röthlisberger	Rueras
<i>Victoria</i>	Sibylle e Thomas Curschellas-Gruber	Sedrun
<i>Melina</i>	Laura Nolfo e Livio Monn	Sedrun
<i>Elias</i>	Annina e Simon Caduff-Keller	Rueras
<i>Seneru</i>	Dilini e Chinthaka Fernando Warnakulasuriya	Sedrun

Maridaglias

Pieder Degonda cun Ursula Deplazes	secasai a Sedrun/Rabius
Simon Caduff cun Annina Keller	secasai a Rueras
Roger Berther cun Danielle Mohs	secasai a Sedrun

Persunas che vegnan maiorennas 2019

Nils Cavegn	Camischolas
Nico Pally	Gionda
Fadri Luis Schmid	Sedrun
Dario Müller	Camischolas
Elia Deragisch	Bugnei
Giuanina Cavegn	Rueras
Flavia Deplazes	Camischolas
Caroline Cathomas	Gionda
Flurin Jacomet	Sedrun
Samira Bearth	Sedrun
Cla-Ursin Nufer	Rueras
Mauro Cavegn	Sedrun
Not Soliva	Gionda

Nos defuncts en Tujetsch

	di da naschientscha	di da mort
Maria Theresia Arquisch	18-09-1941	09-01-2018
Victoria Berther	26-05-1930	19-01-2018
Ignaz Schmid	20-05-1949	08-02-2018
Arthur Cavegn	22-03-1943	17-02-2018
Placi Huonder	13-11-1946	26-02-2018
Lucas Huonder	27-04-1970	08-04-2018
Bernadeta Opllt	03-02-1935	15-04-2018
Leontina Deragisch	15-10-1938	26-06-2018
Hans Jaisli	14-12-1950	04-07-2018
Turte Monn	15-02-1936	02-08-2018
Ludivina Riedi	19-02-1936	12-08-2018
Italo Daglio	30-11-1937	16-08-2018
Dora About	12-06-1924	30-09-2018
Lilian Manetsch	25-01-1954	02-11-2018
Gion Battesta Monn	12-04-1934	08-11-2018

Religiun

	persunas masculinas	persunas femininas	persunas total
catolic roman	551	506	1057
reformai	41	58	99
senza religiun	45	33	78
ulteriuras religiuns	38	31	69

Informaziuns

Contacts

Administraziun communal	telefon	081 920 47 80
	e-mail	info@tujetsch.ch
President communal	telefon	079 430 57 25
	e-mail	beat.roeschlin@tujetsch.ch
Uffeci da baghegiar	telefon	081 920 47 93
	e-mail	uffeci.da.baghegiar@tujetsch.ch
Uffeci forestal	telefon	081 936 54 15
	e-mail	uffeci.forestal@tujetsch.ch
Menader da scola	telefon	081 949 22 52
	e-mail	meinascola@scolasedrun.ch
Serenera Drun	telefon	081 949 18 65
	e-mail	ara@tujetsch.ch
Bogn Sedrun	telefon	081 949 14 32
	e-mail	info@bognsedrun.ch
Museum La Truaisch	telefon	081 949 13 43
	e-mail	museum@tujetsch.ch
Pagina d'internet	www.tujetsch.ch	
Pagina sin Facebook	https://www.facebook.com/VischnauncaTujetsch/	

Plan da vacanzas dalla scola da Tujetsch

<i>Vacanzas</i>	<i>Onn da scola 2018/2019</i>	<i>Onn da scola 2019/2020</i>
Entschatta digl onn da scola	20-08-2018	19-08-2019
Vacanzas d'atun	08-10-2018-19-10-2018	07-10-2019-18-10-2019
Vacanzas da Nadal	24-12-2018-04-01-2019	23-12-2019-03-01-2020
Vacanzas da sport	25-02-2019-01-03-2019	24-02-2020-28-02-2020
Vacanzas da primavera	22-04-2019-03-05-2019	20-04-2020-01-05-2020
Fin digl onn da scola	28-06-2019	26-06-2020
<i>Firaus e dis libers</i>	<i>Onn da scola 2018/2019</i>	<i>Onn da scola 2019/2020</i>
Numnasontga	01-11-2018	01-11-2019
Sogn Giusep	19-03-2019	19-03-2020
Pastgas	19-04-2019-22-04-2019	10-04-2020-13-04-2020
Anceinza	30-05-2019	21-05-2020
Di da punt	31-05-2019	22-05-2020
Gliendisdis Tschuncheismas	10-06-2019	01-06-2020
Sontgilcrest	20-06-2019	11-06-2020

Dismessa da rumien

Deponia da rumians blocconts, Prau Cumin

Ei vegn dau la caschun da deponer il suandont material da privats:

1. Rauba blocconta gronda barscheivla sco mobiglias, letgeras, madrazzas, teppis, skis e semegliontas materialias
2. Rauba reciclada, ferramenta, rumians metallics, pupi, cartun (pachetau e ligiau), butteglias da PET, glas, resti, ulteriura rauba da riciclagi
3. Material organic adattaus per cumpostar

Temps d'avertura

Urari da stad, matg – october

venderdis suentermiezdi	13.30 – 16.00 uras
sonda avonmiezdi	09.30 – 11.30 uras

Entschatta zercladur entochen fin fenadur:

mesjamna sera	18.30 - 19.30 uras (mo rumians organics/pastg)
---------------	--

Urari d'unviern, november – avrel

venderdis suentermiezdi	13.30 – 16.00 uras
-------------------------	--------------------

Notizias

